

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU PLASTYKA DLA KLASY IV
NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN
KLASYFIKACYJNYCH obowiązujące w roku szkolnym 2026/2027

sformułowane w oparciu o realizowany przez nauczyciela program nauczania zgodny z podstawą programową oraz wymaganiami edukacyjnymi wydawnictwa WSIP.

Celem edukacji plastycznej w klasie IV jest rozwijanie wrażliwości na sztukę, wyobraźni, kreatywności, samodzielności, sprawczości oraz umiejętności wyrażania własnych myśli, emocji i obserwacji za pomocą środków plastycznych.

Uczeń nie jest oceniany wyłącznie za efekt końcowy pracy. Ocenie podlega przede wszystkim proces twórczy, w tym zaangażowanie, podejmowanie prób, samodzielność, umiejętność wykorzystania poznanej wiedzy w praktyce oraz rozwój indywidualnych możliwości, trafność obserwacji, i pomysłowość (oryginalność) systematyczność działań, terminowe wywiązywanie się z realizacji zadań.

Ocenianie ma charakter wspierający proces uczenia się i uwzględnia indywidualne możliwości ucznia.

Na ocenę z plastyki wpływa:

- aktywność i zaangażowanie podczas lekcji oraz udział w działaniach plastycznych,
- samodzielność i odpowiedzialność za wykonywane zadania i powierzone materiały,
- kreatywność, pomysłowość i oryginalność rozwiązań plastycznych,
- wykorzystanie poznanej wiedzy i umiejętności w praktyce,
- umiejętność posługiwania się środkami wyrazu plastycznego oraz stosowania poznanych technik i zasad,
- eksperymentowanie z materiałami, narzędziami i technikami plastycznymi,
- planowanie i organizacja pracy oraz podejmowanie kolejnych etapów działania,
- systematyczność i terminowość wykonywania oraz oddawania prac,
- staranne i estetyczne wykonanie pracy, z uwzględnieniem możliwości i indywidualnych predyspozycji ucznia,
- umiejętność obserwowania, analizowania i wyciągania wniosków na podstawie dzieł sztuki, otoczenia i własnych doświadczeń,
- umiejętność formułowania własnej opinii i wypowiadania się o sztuce oraz własnej pracy,
- podejmowanie inicjatywy i poszukiwanie własnych rozwiązań,
- umiejętność pracy w zespole, w tym dzielenie się zadaniami, współdziałanie i dochodzenie do wspólnego rozwiązania,
- umiejętność słuchania innych, wymiany zdań i dochodzenia do kompromisu podczas pracy zespołowej,
- dbałość o warsztat pracy, materiały i porządek na stanowisku pracy,
- umiejętność prezentowania i omawiania efektów własnej pracy,
- otwartość na eksperymentowanie, podejmowanie prób i poprawianie własnych rozwiązań.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen zdobytych przez ucznia w trakcie trwania półrocz.

OCENA CELUJĄCA (6)

Uczeń:

- w bardzo wysokim stopniu opanował wymagane wiadomości i umiejętności;
- samodzielnie i twórczo wykorzystuje poznane środki wyrazu plastycznego;
- podejmuje eksperymenty artystyczne;
- tworzy prace oryginalne, przemyślane i indywidualne;
- potrafi znaleźć własne rozwiązanie problemu plastycznego;
- świadomie dobiera technikę, materiał, kolor i kompozycję do zamierzonego efektu;
- potrafi uzasadnić własne decyzje twórcze;
- aktywnie uczestniczy w pracy indywidualnej i zespołowej;
- potrafi inspirować innych, nie narzucając im własnych pomysłów;
- dokonuje refleksji nad własną pracą i potrafi wskazać kierunki jej udoskonalenia;
- wykazuje zainteresowanie sztuką i kulturą;
- podejmuje dodatkowe działania twórcze.

OCENA BARDZO DOBRA (5)

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności;
- samodzielnie wykonuje zadania;
- prawidłowo stosuje poznane środki wyrazu;
- tworzy ciekawe i przemyślane kompozycje;
- wykazuje się pomysłowością;
- właściwie dobiera materiały i techniki;
- pracuje systematycznie;
- dobrze organizuje własną pracę;
- aktywnie uczestniczy w działaniach grupowych;
- potrafi przedstawić własne zdanie;
- potrafi omówić swoją pracę;
- korzysta z informacji zwrotnej i wprowadza poprawki.

OCENA DOBRA (4)

Uczeń:

- opanował większość wymaganych wiadomości i umiejętności;
- poprawnie stosuje podstawowe środki wyrazu plastycznego;
- wykonuje prace zgodne z tematem;
- potrafi zastosować poznane techniki;
- pracuje zazwyczaj systematycznie;
- jest przygotowany do zajęć;
- potrafi pracować indywidualnie i w grupie;
- podejmuje próby rozwijania własnych pomysłów;
- potrafi sformułować prostą opinię o własnej pracy lub dziele sztuki.

OCENA DOSTATECZNA (3)

Uczeń:

- opanował podstawowe wiadomości i umiejętności;
- rozpoznaje podstawowe pojęcia plastyczne;

- wykonuje proste prace na określony temat;
- korzysta z podstawowych technik i materiałów;
- potrzebuje czasami wskazówek nauczyciela;
- podejmuje pracę po zachęcie;
- potrafi wykonać zadanie według instrukcji;
- podejmuje próby współpracy;
- potrafi w prosty sposób powiedzieć, co przedstawia jego praca.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (2)

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym;
- rozpoznaje wybrane pojęcia i środki plastyczne;
- wykonuje proste zadania przy pomocy nauczyciela;
- podejmuje próby wykorzystania poznanych technik;
- wymaga częstego wsparcia w organizacji pracy;
- podejmuje działania twórcze, choć ich realizacja może być znacznie uproszczona;
- z pomocą nauczyciela potrafi dokończyć rozpoczętą pracę.

OCENA NIEDOSTATECZNA (1)

Uczeń:

- nie podejmuje wymaganych działań mimo udzielonego wsparcia;
- odmawia wykonywania prac;
- nie podejmuje prób wykorzystania poznanych technik;
- nie reaguje na wskazówki i zachęty nauczyciela;
- nie wykazuje gotowości do uzupełnienia zaległych prac;
- nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym.

Formy sprawdzania osiągnięć:

- **prace praktyczne** – rysunkowe, malarskie, rzeźbiarskie, przestrzenne, kolażowe oraz wykonywane z wykorzystaniem różnorodnych technik i materiałów plastycznych,
- **ćwiczenia i zadania plastyczne** wykonywane podczas lekcji, indywidualnie, w parach, grupach lub zespołowo,
- **projekty plastyczne i interdyscyplinarne**, wymagające wykorzystania poznanych wiadomości, samodzielnego planowania oraz twórczego rozwiązywania problemu,
- **prace i zadania z wykorzystaniem różnych materiałów, narzędzi i technik plastycznych**, w tym działania eksperymentalne,
- **sprawdziany wiadomości i umiejętności** z zakresu znajomości środków wyrazu plastycznego, zasad tworzenia kompozycji oraz wiedzy o sztuce. Zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem i obejmują wiadomości z jednego, pełnego działu,
- **kartkówki** (nie muszą być zapowiadane) obejmujące ostatnio realizowane zagadnienia; sprawdzanie wiedzy może odbywać się w formie pisemnej, rysunkowej lub poprzez krótkie zadanie praktyczne,
- **karty pracy** sprawdzające rozumienie i stosowanie poznanych pojęć, zasad i zagadnień z zakresu plastyki oraz wiedzy o sztuce,

- **odpowiedzi ustne i pisemne** dotyczące znajomości środków wyrazu plastycznego, technik, zasad kompozycji, dzieł sztuki, artystów i omawianych zagadnień,
- **analiza i interpretacja dzieł sztuki** – opisywanie, porównywanie, wskazywanie środków wyrazu plastycznego oraz formułowanie własnych opinii,
- **prezentacja i omówienie własnej pracy** – przedstawienie pomysłu, zastosowanych środków i technik oraz refleksja nad uzyskanym efektem,
- **aktywność podczas lekcji**, w tym udział w dyskusjach, rozmowach o sztuce, ćwiczeniach, doświadczeniach edukacyjnych oraz formułowanie własnych spostrzeżeń i opinii,
- **zadania indywidualne, grupowe i zespołowe**, podczas których oceniane są również umiejętność współpracy, podział zadań, komunikacja i odpowiedzialność za powierzoną część pracy,
- **zadania obserwacyjne i badawcze**, polegające na obserwowaniu natury, otoczenia, dzieł sztuki lub właściwości materiałów oraz wykorzystywaniu dokonanych obserwacji w działaniach plastycznych,
- **działania związane z prezentacją i dokumentowaniem twórczości**, np. przygotowanie wystawy, galerii prac, fotografowanie wykonanych kompozycji lub tworzenie prezentacji.

Formy dodatkowe:

- udział w konkursach plastycznych, projektach artystycznych i innych przedsięwzięciach związanych z plastyką,
- dodatkowe działania, projekty i prace twórcze podejmowane z inicjatywy ucznia, mające charakter dobrowolny i nieobowiązkowy,
- samodzielne poszukiwanie informacji o sztuce, artystach, dziełach i zjawiskach artystycznych oraz przedstawianie ich w wybranej przez ucznia formie,
- propozycje własne ucznia nawiązujące tematycznie do problematyki związanej z realizowanym materiałem,
- indywidualne inicjatywy twórcze ucznia, wykorzystujące poznane techniki, materiały lub środki wyrazu plastycznego.

Przy ocenie pracy plastycznej nauczyciel bierze pod uwagę:

- zgodność z tematem;
- indywidualny wkład pracy i zaangażowanie;
- wykorzystanie poznanych środków plastycznych;
- poprawność zastosowania techniki;
- kompozycję i dobór kolorów;
- pomysłowość i kreatywność;
- samodzielność wykonania;
- organizację pracy;
- podejmowanie prób i eksperymentowanie;
- umiejętność wykorzystania informacji zwrotnej;
- indywidualny rozwój ucznia.

Ocenianie pracy na lekcji ucznia za pomocą plusów i minusów:

Odpowiedzialna postawa (w tym bezpieczne używanie narzędzi plastycznych), kreatywność w ujęciu tematu, zaangażowanie ucznia podczas lekcji, dbałość o ład i porządek na stanowisku pracy i/lub w pracowni plastycznej doceniana będzie plusami lub minusami. Plusy i minusy są wpisywane do dziennika elektronicznego a następnie zamieniane na oceny wynikające z ich sumy.

Trzy zgromadzone plusy - uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą**.

Sześć plusów daje **ocenę celującą**.

Trzy minusy dają **ocenę niedostateczną**.

Minusa można otrzymać za: brak odpowiedzi, brak pracy na lekcji oraz współpracy z klasą, nauczycielem, brak zeszytu z uzupełnioną notatką, brak wypełnionej podczas lekcji karty pracy, używanie narzędzi plastycznych niezgodnie z przeznaczeniem i sposób niebezpieczny, utrudnianie realizacji tematu klasie.

OBOWIĄZKOWE WYPOSAŻENIE UCZNIA NA ZAJĘCIACH:

Podręcznik, zeszyt, biały blok techniczny A4, kolorowy blok techniczny A4, podpisana teczka na prace w formacie A4, ołówki, gumka do ścierania, klej – najlepiej w sztyfcie, nożyczki, kredki lub flamastry, zestaw pędzli do malowania o różnej grubości.

Pozostałe materiały będą zapowiadane na lekcji poprzedzającej, lub poprzez wpis do terminarza dostępnego dla uczniów i rodziców w dzienniku elektronicznym Librus.

Uczeń powinien być przygotowany do lekcji, aktywnie w niej uczestniczyć.

NIEPRZYGOTOWANIA:

Uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania w każdym półroczu, nie mogą one dotyczyć zapowiedzianego wcześniej sprawdzianu lub kartkówki. Nieprzygotowanie powinno być zgłoszone na początku lekcji podczas sprawdzania listy obecności. Nieprzygotowanie oznacza: brak zeszytu, brak materiałów niezbędnych do pracy na lekcji. Po jego zgłoszeniu uczeń nie jest zwolniony z pracy na lekcji, wykonuje zadanie wskazane przez nauczyciela. Większa liczba nieprzygotowań niż cztery w ciągu roku szkolnego wpływa na ocenę śródroczną i roczną ucznia.

PRACA NA LEKCJI:

- Bezpośrednio po wprowadzeniu tematu przez nauczyciela, uczeń ma obowiązek podpisać z tyłu swoją pracę: imię, nazwisko, klasa.
- Wykonane prace i projekty plastyczne są oceniane wyłącznie na zajęciach lekcyjnych. Jeżeli uczeń nie skończy pracy w wyznaczonym terminie i nie satysfakcjonuje go zaproponowana ocena, to na jego życzenie może dokończyć ją w domu i dostarczyć nauczycielowi w nieprzekraczalnym terminie dwóch tygodni od zakończenia realizacji tematu w klasie.

Taka praca zostanie podpisana w dzienniku elektronicznym jako BZ (brak zadania) z adnotacją PRACA DO UZUPEŁNIENIA, a następnie wpisana zostanie proponowana ocena.

Po tym terminie uczeń otrzymuje ocenę początkowo zaproponowaną przez nauczyciela, adekwatną do wkładu pracy i etapu jej wykonania podczas lekcji.

- Prace plastyczne są oceniane wyłącznie w formie papierowej lub innej realizowanej podczas lekcji. W formie skanów itp. - jedynie po wcześniejszych ustaleniach nauczyciel – uczeń.
- Nauczyciel wystawia ocenę za pracę na lekcji w ciągu dwóch tygodni od zakończenia realizowanego tematu.

UZUPEŁNIANIE PRAC SPOWODOWANYCH NIEOBECNOŚCIĄ.

- Uczeń zobowiązany jest zgłosić nauczycielowi nieobecność na ostatniej lekcji (podczas sprawdzania obecności). Nauczyciel wyznacza zasady zaliczenia zaległości. Uczeń może być zwolniony z nadrobienia zaległej pracy na lekcji – jeżeli ma już dużo ocen z przedmiotu, lub w przypadku trudnych sytuacji losowych (informacja od rodzica). Może również wykonać uproszczoną formę zaległego zadania podczas lekcji, gdy klasa pracuje nad innym tematem czy otrzymać dłuższy czas na jej wykonanie, o czym decyduje nauczyciel.
- Zaległości w zeszycie przedmiotowym uzupełnia w w przeciągu dwóch tygodni. Nauczyciel może poprosić ucznia o pokazanie wykonanej notatki/zadania.
- W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie lub innej formie sprawdzania wiedzy również obowiązuje w/w termin. Uczeń uzgadnia z nauczycielem sposób i termin zaliczenia.

ZASADY POPRAWIANIA OCEN

Oceny pozytywne :

Uczeń może poprawić każdą ocenę z plastyki w nieprzekraczalnym terminie dwóch tygodni od momentu jej wystawienia. Ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny pierwotnej.

Oceny niedostateczne:

- Poprawa oceny niedostatecznej za brak pracy plastycznej na lekcji jest możliwa w terminie **dwóch tygodni** od wpisania jej do dziennika elektronicznego Librus. Po tym terminie poprawa oceny następuje wg indywidualnych ustaleń z nauczycielem.
- Kartkówki, sprawdziany można poprawić w ciągu **dwóch tygodni** od otrzymania oceny niedostatecznej. Po tym terminie poprawa oceny następuje wg indywidualnych ustaleń z nauczycielem. Każda poprawiona ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny niedostatecznej.
- W uzasadnionych przypadkach uczeń może poprawić ocenę śródroczną lub roczną przystępując do odpowiedniego sprawdzianu w terminie ustalonym przez nauczyciela oraz wykonując prace techniczne
- zalecone przez nauczyciela (informacja o tym musi być podpisana przez rodziców).

TRYB I WARUNKI OTRZYMANIA WYŻSZYCH NIŻ PRZEWIDYWANE ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE Z ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH.

Uczeń, który otrzymał propozycję rocznej oceny z zajęć edukacyjnych niezgodną z jego oczekiwaniami ma możliwość uzyskania oceny wyższej od oceny proponowanej.

W ciągu **pięciu dni** od otrzymania propozycji oceny uczeń zgłasza nauczycielowi przedmiotu chęć poprawy oceny

i składa u niego pisemną prośbę (podpisaną przez ucznia i rodzica) o umożliwienie poprawy z plastyki.

Wspólnie zawierają KONTRAKT, w którym zapisane zostają zasady i warunki uzyskania przez ucznia oceny wyższej niż proponowana oraz termin realizacji działań.

Uczeń musi wykazać, że spełnia wymagania edukacyjne na poziomie oceny, o którą się ubiega.

Realizuje trzy z poniższych warunków. Ich wybór dobierany jest w porozumieniu z uczniem, w zależności od stopnia podnoszonej oceny. W pierwszej kolejności nauczyciel zwraca uwagę na systematyczną pracę na lekcjach w ciągu półrocza/roku szkolnego i pozytywny stosunek do przedmiotu, w tym przygotowanie do lekcji i terminowość oddawania prac.

- **Uzupełnienie zaległych prac plastycznych i zadań obowiązkowych** – wykonanie lub poprawienie prac w przypadku ocen niedostatecznych jest to warunek obligatoryjny), których uczeń nie zrealizował albo nie opanował w stopniu pozwalającym na uzyskanie wyższej oceny.
- **Wykonanie ustalonych prac praktycznych** – przygotowanie dwóch prac plastycznych w zakresie wskazanym przez nauczyciela, z wykorzystaniem poznanych środków wyrazu, technik, materiałów i zasad kompozycji.
- **Wykonanie zadania projektowego** – samodzielne zaplanowanie i zrealizowanie projektu plastycznego lub interdyscyplinarnego, obejmującego określony zakres wiadomości i umiejętności.
- **Wykonanie zadania sprawdzającego wiadomości i umiejętności** – w formie pisemnej, ustnej, praktycznej lub łączącej kilka form, odpowiednio do wymagań edukacyjnych związanych z oceną, o którą ubiega się uczeń.
- **Przygotowanie prezentacji, plakatu, planszy, albumu, galerii lub innej formy wypowiedzi plastycznej** na temat wskazany przez nauczyciela, z wykorzystaniem wiadomości i umiejętności przewidzianych w wymaganiach edukacyjnych.
- **Przygotowanie i przedstawienie analizy lub interpretacji wybranego dzieła sztuki**, obejmującej m.in. rozpoznanie środków wyrazu plastycznego, techniki, tematyki oraz sformułowanie własnej opinii.
- **Wykonanie zadania rozwijającego kompetencje twórcze** – wymagającego samodzielnego poszukiwania rozwiązania, eksperymentowania z materiałem, techniką lub formą oraz uzasadnienia dokonanych wyborów.
- **Udział w ustalonym przez nauczyciela działaniu artystycznym lub edukacyjnym**, np. konkursie, przygotowaniu wystawy, galerii prac, projektu klasowego lub szkolnego,
- **Wykonanie dodatkowego zadania związanego z realizowanym materiałem**, wynikającego z zainteresowań i możliwości ucznia.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU PLASTYKA DLA KLAS V-VII
NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN
KLASYFIKACYJNYCH obowiązujące w roku szkolnym 2026/2027

sformułowane w oparciu o realizowany przez nauczyciela program nauczania zgodny z podstawą programową oraz wymaganiami edukacyjnymi wydawnictwa WSiP.

Wymagania edukacyjne są dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

PODCZAS LEKCJI PLASTYKI OCENIE PODLEGAJĄ:

1. Indywidualny wkład pracy ucznia w realizowane działania plastyczne, twórcze i kreatywne podejście do tematu.
2. Postawa i zaangażowanie ucznia w proces pracy twórczej.
3. Poziom uzdolnień plastycznych i predyspozycji ucznia.
4. Uzyskany poziom wiedzy i umiejętności ucznia w zakresie różnych form aktywności plastycznej i wiadomości z teorii plastyki.
5. Przygotowanie ucznia do zajęć, terminowość oddawania prac do oceny.
6. Podejmowane dodatkowe działania plastyczne, udział w artystycznych wydarzeniach szkolnych i pozaszkolnych, projektach, programach.
7. Umiejętność formułowania problemów, samodzielne rozwiązywanie zadań, wyciąganie wniosków.

Zasady oceniania

Oceny częściowe stanowią o ocenie śródrocznej i rocznej.

Uczeń uzyskuje oceny częściowe za:

1. Samodzielnie i indywidualnie wykonane prace praktyczne (rysunkowe, malarskie, rzeźbiarskie itp.) wykonywane z pomocą różnorodnych technik i materiałów plastycznych i oceniane są wg ustalonych zasad podanych przed rozpoczęciem pracy.

Prace ucznia oceniane są za: zgodność z tematem, wkład pracy i indywidualne możliwości ucznia, bogactwo treści, wartości formalne (kompozycja, kolorystyka, zastosowane materiały oraz technika), trafność obserwacji, pomysłowość (oryginalność). **Każda aktywność twórcza jest oceniana pozytywnie.**

Ocenę niedostateczną podczas wykonywania działań plastycznych otrzymuje uczeń, który odmawia pracy na lekcji, nie reaguje na wskazówki i zachęty nauczyciela do pracy, odmawia uzupełnienia pracy w terminie dwóch tygodni.

Ocenie podlega również wykonanie zadania w kreatywny, zaangażowany w parach i/lub grupach.

2. Odpowiedzi ustne i pisemne z zakresu znajomości wiedzy o środkach wyrazu plastycznego czy wiedzy o sztuce obejmują jeden do trzech tematów.

3. Sprawdziany - zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem i obejmują wiadomości z jednego, pełnego działu,
3. Kartkówki - (nie muszą być zapowiadane) obejmują trzy ostatnie tematy. Sprawdzanie wiedzy może odbywać się w formie pisemnej lub rysunkowej.
4. Karty pracy - uzupełniane samodzielnie bądź w parach/grupach z wykorzystaniem dostępnych materiałów.

Dodatkowe zadania:

Dodatkowe działania, projekty, prace twórcze podejmowane są z inicjatywy dziecka, mają formę nieobowiązkową i dobrowolną. Nauczyciel uwzględnia je w całorocznych działaniach i postępach edukacyjnych dziecka oraz w przypadku podniesienia oceny na wyższą. Uczeń informuje nauczyciela o udziale w konkursie szkolnym oraz pozaszkolnym. Na życzenie ucznia, nauczyciel uwzględnia te działania w ocenie śródrocznej i końcowej.

Ocenianie pracy na lekcji ucznia za pomocą plusów i minusów:

Odpowiedzialna postawa (w tym bezpieczne używanie narzędzi plastycznych), kreatywność w ujęciu tematu, zaangażowanie ucznia podczas lekcji, dbałość o ład i porządek na stanowisku pracy i/lub w pracowni plastycznej doceniana będzie plusami lub minusami. Plusy i minusy są wpisywane do dziennika elektronicznego a następnie zamieniane na oceny wynikające z ich sumy.

Trzy zgromadzone plusy - uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą**.

Sześć plusów daje **ocenę celującą**.

Trzy minusy dają **ocenę niedostateczną**.

Minusa można otrzymać za: brak odpowiedzi, brak pracy na lekcji oraz współpracy z klasą, nauczycielem, brak zeszytu z uzupełnioną notatką, brak wypełnionej podczas lekcji karty pracy, używanie narzędzi plastycznych niezgodnie z przeznaczeniem i sposób niebezpieczny, utrudnianie realizacji tematu klasie.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen zdobytych przez ucznia w trakcie trwania półroczna. Nauczyciel wstawiając ocenę z plastyki bierze pod uwagę możliwości manualne uczniów oraz ich wkład pracy, systematyczność i terminowość działań, stosunek do przedmiotu.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który spełnił warunki na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo wykazuje zainteresowanie sztuką i uczestniczy w życiu kulturalnym środowiska lokalnego (pisze na ten temat relację, recenzję, sprawozdanie), jest zaangażowany w działania artystyczne szkoły jako aktywny uczestnik wydarzeń zaplanowanych w roku szkolnym 2026/2027 (udział w konkursach, akcjach, uroczystościach, projektach itp.), reprezentuje szkołę w konkursach plastycznych (ocenie podlega zaangażowanie, a nie efekt końcowy).

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który panował zakres wiedzy i umiejętności w wysokim stopniu, jest zawsze przygotowany do zajęć i aktywnie w nich uczestniczy, wyróżniająco wywiązuje się w wszelkich zadań i powierzonych mu ról, uzyskuje bardzo dobre i dobre oceny cząstkowe, angażuje się w działania na rzecz szkoły, zawsze oddaje wykonane prace w wyznaczonym terminie.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który opanował zakres programowy wiedzy i umiejętności w stopniu średnim, często pracuje systematycznie i efektywnie, indywidualnie i w grupie, odpowiednio wywiązuje się z części zadań i powierzonych ról, najczęściej otrzymuje dobre oceny cząstkowe, jest przygotowany do zajęć, najczęściej pilnuje terminowego oddawania prac.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który opanował materiał objęty programem w stopniu poprawnym oraz nie zawsze pracuje systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje działania, rzadko uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowo- grupowych, czasami poprawnie formułuje wnioski, najczęściej uzyskuje dostateczne oceny cząstkowe, nie zawsze jest przygotowany do zajęć, nie oddaje wszystkich prac w wyznaczonym terminie.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości i umiejętności na poziomie elementarnym, nie pracuje systematycznie i nie wykazuje chęci do działania na lekcji, często wykazuje się bierną postawą wobec wymaganych działań, nie formułuje własnych wniosków, często bywa nieprzygotowany do lekcji.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który nie wykazuje zainteresowania przedmiotem, nie opanował materiału nawet w stopniu minimalnym i nie nabył umiejętności wskazanych w podstawie programowej, nie wykonuje prac plastycznych, nie prowadzi zeszytu, nie wykazuje chęci do poprawy swojej oceny. O uzyskaniu przez ucznia oceny niedostatecznej głównie decyduje całkowita niechęć do przedmiotu i pracy na lekcji.

OBOWIAZKOWE WYPOSAŻENIE UCZNIA NA ZAJĘCIACH:

Podręcznik, zeszyt, biały blok techniczny A4, kolorowy blok techniczny A4, podpisana teczka na prace w formacie A4, ołówki, gumka do ścierania, klej – najlepiej w sztyfcie, nożyczki, kredki lub flamastry, zestaw pędzli do malowania o różnej grubości.

Pozostałe materiały będą zapowiadane na lekcji poprzedzającej, lub poprzez wpis do terminarza dostępnego dla uczniów i rodziców w dzienniku elektronicznym Librus.

Uczeń powinien być przygotowany do lekcji, aktywnie w niej uczestniczyć.

NIEPRZYGOTOWANIA:

Uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania w każdym półroczu, nie mogą one dotyczyć zapowiedzianego wcześniej sprawdzianu lub kartkówki. Nieprzygotowanie powinno być zgłoszone na początku lekcji podczas sprawdzania

listy obecności. Nieprzygotowanie oznacza: brak zeszytu, brak materiałów niezbędnych do pracy na lekcji. Po jego zgłoszeniu uczeń nie jest zwolniony z pracy na lekcji, wykonuje zadanie wskazane przez nauczyciela. Większa liczba nieprzygotowań niż cztery w ciągu roku szkolnego wpływa na ocenę śródroczną i roczną ucznia.

PRACA NA LEKCJI:

1. Bezpośrednio po wprowadzeniu tematu przez nauczyciela, uczeń ma obowiązek podpisać z tyłu swoją pracę: imię, nazwisko, klasa.
2. Wykonane prace i projekty plastyczne są oceniane wyłącznie na zajęciach lekcyjnych. Jeżeli uczeń nie skończy pracy w wyznaczonym terminie i nie satysfakcjonuje go zaproponowana ocena, to na jego życzenie może dokończyć ją w domu i dostarczyć nauczycielowi w nieprzekraczalnym terminie dwóch tygodni od zakończenia realizacji tematu w klasie.

Taka praca zostanie podpisana w dzienniku elektronicznym jako BZ (brak zadania) z adnotacją PRACA DO UZUPEŁNIENIA, a następnie wpisana zostanie proponowana ocena.

Po tym terminie uczeń otrzymuje ocenę początkowo zaproponowaną przez nauczyciela, adekwatną do wkładu pracy i etapu jej wykonania podczas lekcji.

3. Prace plastyczne są oceniane wyłącznie w formie papierowej lub innej realizowanej podczas lekcji.

W formie skanów itp. - jedynie po wcześniejszych ustaleniach nauczyciel – uczeń.

4. Nauczyciel wystawia ocenę za pracę na lekcji w ciągu dwóch tygodni od zakończenia realizowanego tematu.

UZUPEŁNIANIE PRAC SPOWODOWANYCH NIEOBECNOŚCIĄ.

1. Uczeń zobowiązany jest zgłosić nauczycielowi nieobecność na ostatniej lekcji (podczas sprawdzania obecności). Nauczyciel wyznacza zasady zaliczenia zaległości. Uczeń może być zwolniony z nadrobienia zaległej pracy na lekcji – jeżeli ma już dużo ocen z przedmiotu, lub w przypadku trudnych sytuacji losowych (informacja od rodzica). Może również wykonać uproszczoną formę zaległego zadania podczas lekcji, gdy klasa pracuje nad innym tematem czy otrzymać dłuższy czas na jej wykonanie, o czym decyduje nauczyciel.
2. Zaległości w zeszycie przedmiotowym uzupełnia w w przeciągu dwóch tygodni. Nauczyciel może poprosić ucznia o pokazanie wykonanej notatki/zadania.
3. W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie lub innej formie sprawdzania wiedzy również obowiązuje w/w termin. Uczeń uzgadnia z nauczycielem sposób i termin zaliczenia.

ZASADY POPRAWIANIA OCEN

Oceny pozytywne :

Uczeń może poprawić każdą ocenę z plastyki w nieprzekraczalnym terminie dwóch tygodni od momentu jej wystawienia. Ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny pierwotnej.

Oceny niedostateczne:

1. Poprawa oceny niedostatecznej za brak pracy plastycznej na lekcji jest możliwa w terminie **dwóch tygodni** od wpisania jej do dziennika elektronicznego Librus. Po tym terminie poprawa oceny następuje wg indywidualnych ustaleń z nauczycielem.

2. Kartkówki, sprawdziany można poprawić w ciągu **dwóch tygodni** od otrzymania oceny niedostatecznej.

Po tym terminie poprawa oceny następuje wg indywidualnych ustaleń z nauczycielem.

Każda poprawiona ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny niedostatecznej.

3. W uzasadnionych przypadkach uczeń może poprawić ocenę śródroczną lub roczną przystępując do odpowiedniego sprawdzianu w terminie ustalonym przez nauczyciela oraz wykonując prace techniczne zalecone przez nauczyciela (informacja o tym musi być podpisana przez rodziców).

TRYB I WARUNKI OTRZYMANIA WYŻSZYCH NIŻ PRZEWIDYWANE ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE Z ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH.

Uczeń, który otrzymał propozycję rocznej oceny z zajęć edukacyjnych niezgodną z jego oczekiwaniami ma możliwość uzyskania oceny wyższej od oceny proponowanej.

W ciągu **pięciu dni** od otrzymania propozycji oceny uczeń zgłasza nauczycielowi przedmiotu chęć poprawy oceny i składa u niego pisemną prośbę (podpisaną przez ucznia i rodzica) o umożliwienie poprawy z plastyki.

Wspólnie zawierają **KONTRAKT** w którym zapisane zostają zasady i warunki uzyskania przez ucznia oceny wyższej niż proponowana oraz termin realizacji działań.

Uczeń musi wykazać, że spełnia wymagania edukacyjne na poziomie oceny, o którą się ubiega. Realizuje trzy z poniższych warunków. Ich wybór dobierany jest w porozumieniu z uczniem, w zależności od stopnia podnoszonej oceny. Nauczyciel, w pierwszej kolejności zwraca uwagę na systematyczną pracę na lekcjach w ciągu półroczna/roku szkolnego i pozytywny stosunek do przedmiotu, w tym przygotowanie do lekcji i terminowość oddawania prac.

1. Uzupełnienie zaległych prac plastycznych i zadań obowiązkowych – wykonanie lub poprawienie prac w przypadku ocen niedostatecznych jest to warunek obligatoryjny), których uczeń nie zrealizował albo nie opanował w stopniu pozwalającym na uzyskanie wyższej oceny.

2. Wykonanie ustalonych prac praktycznych – przygotowanie dwóch prac plastycznych w zakresie wskazanym przez nauczyciela, z wykorzystaniem poznanych środków wyrazu, technik, materiałów i zasad kompozycji.

3. Wykonanie zadania projektowego – samodzielne zaplanowanie i zrealizowanie projektu plastycznego lub interdyscyplinarnego, obejmującego określony zakres wiadomości i umiejętności.

4. Wykonanie zadania sprawdzającego wiadomości i umiejętności – w formie pisemnej, ustnej, praktycznej lub łączącej kilka form, odpowiednio do wymagań edukacyjnych związanych z oceną, o którą ubiega się uczeń.

5. Przygotowanie prezentacji, plakatu, planszy, albumu, galerii lub innej formy wypowiedzi plastycznej na temat wskazany przez nauczyciela, z wykorzystaniem wiadomości i umiejętności przewidzianych w wymaganiach edukacyjnych.

6. Przygotowanie i przedstawienie analizy lub interpretacji wybranego dzieła sztuki, obejmującej m.in. rozpoznanie środków wyrazu plastycznego, techniki, tematyki oraz sformułowanie własnej opinii.

7. Wykonanie zadania rozwijającego kompetencje twórcze – wymagającego samodzielnego poszukiwania rozwiązania, eksperymentowania z materiałem, techniką lub formą oraz uzasadnienia dokonanych wyborów.

8. Udział w ustalonym przez nauczyciela działaniu artystycznym lub edukacyjnym, np. konkursie, przygotowaniu wystawy, galerii prac, projektu klasowego lub szkolnego.

9. Wykonanie dodatkowego zadania związanego z realizowanym materiałem, wynikającego z zainteresowań i możliwości ucznia.

Marta Gospodarczyk

ODKRYWAMY SZTUKĘ. PLASTYKA. KLASA 4

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
1. Wprowadzenie. Po co nam sztuka? (1 godzina)	• sztuka, • epoka kamienia, • archeologia i wykopaliska archeologiczne, • piękno, • twórca, • zadania sztuki, • przyczyny tworzenia, • wyobrażenia, • inspiracja.	• bardzo znajomość potrzeby tworzenia dzieł sztuki i otaczania się pięknem, towarzyszącej ludziom już od zarania dziejów, które uznaje się za początek sztuki; • zauważanie potrzeby kreatywności, kształtowania otoczenia, piękna, pomysłowości od czasów epoki kamienia, omawianie jej na przykładach wielu różnych dzieł; • określanie i omawianie wielu różnorodnych przyczyn tworzenia dzieł sztuki; • umiejętność	• dobra znajomość potrzeby tworzenia dzieł sztuki i otaczania się pięknem, towarzyszącej ludziom już od zarania dziejów, które uznaje się za początek sztuki; • zauważanie potrzeby kreatywności, kształtowania otoczenia, piękna, pomysłowości od czasów epoki kamienia, omawianie jej na wybranych przykładach; • określanie kilku różnorodnych przyczyn tworzenia dzieł sztuki; • umiejętność inspirowania się	• znajomość potrzeby tworzenia dzieł sztuki i otaczania się pięknem, towarzyszącej ludziom już od zarania dziejów, które uznaje się za początek sztuki; • zauważanie potrzeby kreatywności, kształtowania otoczenia, piękna, pomysłowości od czasów epoki kamienia, omawianie jej na wybranym przykładzie; • określanie przynajmniej trzech różnych przyczyn tworzenia dzieł sztuki; • umiejętność	• orientacyjna znajomość potrzeby tworzenia dzieł sztuki i otaczania się pięknem, towarzyszącej ludziom już od zarania dziejów; • zauważanie potrzeby kreatywności, kształtowania otoczenia, piękna, pomysłowości od czasów epoki kamienia; • określanie wybranej przyczyny tworzenia dzieł sztuki; • inspirowanie się muzyką, wspomnieniami podczas tworzenia prostej, typowej kompozycji	• zauważanie potrzeby piękna jako przyczyny tworzenia dzieł sztuki; • próba inspirowania się muzyką, wspomnieniami podczas tworzenia schematycznej, znacznie uproszczonej kompozycji plastycznej.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		inspirowania się muzyką, wspomnieniami podczas tworzenia dowolnej oryginalnej kompozycji plastycznej.	muzyką, wspomnieniami podczas tworzenia dowolnej ciekawej kompozycji plastycznej.	inspirowania się muzyką, wspomnieniami podczas tworzenia dowolnej kompozycji plastycznej.	plastycznej.	
2. Działania z kolorem (1 godzina)	• malarstwo, • barwa (kolor), • barwy podstawowe, • barwy pochodne, • koło barw, • odcienie barw, • kompozycja.	• bardzo dobra znajomość i określanie zasadniczego znaczenia barw podstawowych dla tworzenia barw pochodnych oraz wszystkich barw w malarstwie; • bardzo dobra znajomość, bardzo trafne wskazywanie w znanych obrazach, naturze, życiu codziennym barw podstawowych, pochodnych i ich odcieni; • tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji koła	• dobra znajomość znaczenia barw podstawowych dla tworzenia barw pochodnych w malarstwie; • wskazywanie w znanych obrazach, naturze, życiu codziennym barw podstawowych, pochodnych i ich odcieni; • tworzenie z plasteliny kompozycji koła barw z odpowiednio rozmieszczonymi barwami podstawowymi i pochodnymi; • tworzenie ciekawej, zaimprovizowanej	• znajomość barw podstawowych, tworzenie barw pochodnych z barw podstawowych; • wskazywanie większości barw podstawowych i pochodnych w obrazach, życiu codziennym; • tworzenie prostej kompozycji koła barw z barw podstawowych i pochodnych w odpowiednim układzie; • tworzenie prostej, zaimprovizowanej kompozycji koła barw z codziennych przedmiotów	• orientacyjna znajomość barw podstawowych i sposobu tworzenia barw pochodnych; • wskazywanie niektórych barw podstawowych i pochodnych na obrazach, w życiu codziennym; • tworzenie bardzo uproszczonej kompozycji koła barw z barw podstawowych i pochodnych; • tworzenie bardzo uproszczonej kompozycji koła barw z niewielu przedmiotów w barwach	• wyrywkowe, przypadkowe rozpoznawanie barw podstawowych i tworzenie barw pochodnych; • rzadkie wskazywanie niektórych barw podstawowych na obrazach i w życiu codziennym; • tworzenie schematycznego, niepełnego koła barw; • ułożenie kilku przedmiotów w barwach z koła barw; • bardzo słaba współpraca lub

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		barw z odpowiednio rozmieszczonymi barwami podstawowymi i pochodnymi oraz ich odcieniami, z plasteliny lub w inny sposób; • tworzenie ciekawej zaimprovizowanej kompozycji koła barw z codziennych przedmiotów, przemyślane układanie kompozycji, dobieranie odcieni przedmiotów, bardzo dobra współpraca z innymi twórcami koła barw.	kompozycji koła barw z codziennych przedmiotów, odpowiednie rozmieszczanie przedmiotów o określonych barwach i odcieniach, dobra współpraca z innymi twórcami koła barw.	o określonych barwach podstawowych i pochodnych; • dość dobra współpraca z innymi twórcami koła barw.	podstawowych i pochodnych; • słaba współpraca z innymi twórcami koła barw.	niepodejmowanie współpracy z innymi twórcami koła barw z przedmiotów codziennych.
3. Działania z kontrastem (1 godzina)	• barwy podstawowe, • barwy pochodne, • powidok, • pary barw dopełniających, • barwy kontrastowe, • kontrast	• bardzo dobra znajomość zjawiska powidoku oparta na analizie przeprowadzonego doświadczenia, • właściwe określanie par barw dopełniających,	• dobra znajomość zjawiska powidoku na podstawie przeprowadzonego doświadczenia, określanie par barw dopełniających oraz ich miejsca w kole barw, znajomość	• dość dobra znajomość zjawiska powidoku na podstawie wyników doświadczenia, określanie par barw dopełniających i znajomość pojęcia kontrastu na	• znajomość i wskazywanie części barw kontrastowych, dopełniających w wybranym dziele lub naturze; • tworzenie bardzo prostej kompozycji stroju	• bardzo pobieżna znajomość kontrastowych barw dopełniających; • tworzenie kompozycji stroju z elementem kontrastowych

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	kolorystyczny.	określanie ich miejsca w kole barw, rozumienie pojęcia kontrastu; • trafne wskazywanie, opisywanie i stosowanie barw dopełniających, kontrastowych, zarówno w znanych obrazach, jak i we własnych kompozycjach oraz w naturze, a także w życiu codziennym; • tworzenie oryginalnych kompozycji strojów w barwach dopełniających.	pojęcie kontrastu; • wskazywanie barw dopełniających w obrazach, naturze i życiu codziennym; • tworzenie kompozycji strojów w barwach dopełniających.	podstawie koła barw; • wskazywanie barw dopełniających w wybranych obrazach i naturze; • tworzenie prostej kompozycji stroju w barwach dopełniających.	z wykorzystaniem niektórych barw dopełniających.	barw dopełniających.
4. Działania z temperaturą (1 godzina)	• barwy podstawowe, • barwy pochodne, • barwy ciepłe (gorące), • barwy zimne (chłodne), • odcień barwy, • wąska gama barw ciepłych,	• bardzo dobra znajomość barw ciepłych i zimnych, wskazywanie ich w kole barw; • rozpoznawanie, rozumienie, wskazywanie, omawianie barw o różnej	• dobra znajomość barw ciepłych i zimnych, wskazywane ich w kole barw; • rozpoznawanie barw o różnej temperaturze, wskazywanie i porównywanie	• dość dobra znajomość większości barw ciepłych i zimnych, wskazywanie ich w kole barw; • rozpoznawanie większości barw o różnej temperaturze	• znajomość części barw ciepłych i zimnych, wskazywanie i porównywanie temperatury niektórych barw w niektórych obrazach; • rozpoznawanie	• wyrywkowa znajomość barw ciepłych i zimnych; • rozpoznawanie niektórych barw o różnej temperaturze na wybranym przykładzie; • próba określania

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	- wąska gama - barw chłodnych, - szeroka gama barw.	temperaturze, ocenianie temperatury odcieni barw, rozumienie sposobów ich tworzenia: w samodzielnej twórczości, w dziełach malarskich i w życiu codziennym; - omawianie kolorystyki obrazów pod względem zastosowanej gamy barwnej, wskazywanie wąskiej gamy barw ciepłych lub zimnych oraz szerokiej gamy barw; - świadome, twórcze wykorzystywanie wiedzy o gamach barwnych w samodzielnej twórczości; - tworzenie podobnych pod względem tematu, oryginalnych, bogatych kompozycji	temperatury odcieni w obrazach oraz rozumienie sposobów tworzenia odcieni o różnej temperaturze w znanych obrazach, w samodzielnej twórczości i w życiu codziennym; - określanie gam barwnych (wąskich: zimnej i ciepłej oraz szerokiej) w znanych obrazach; - posługiwanie się wiedzą o gamach barwnych w samodzielnej twórczości; - tworzenie dwóch ciekawych kompozycji na ten sam temat z zastosowaniem gamy barw ciepłych i gamy barw zimnych.	i porównywanie temperatury większości odcieni barw w obrazach; - określanie gamy barwnej wybranego obrazu; - tworzenie dwóch prostych kompozycji na ten sam temat w dwóch gamach barwnych (ciepłej i zimnej).	niektórych barw o różnej temperaturze i porównywanie temperatury większości odcieni w wybranym obrazie; - orientacyjne określanie gamy barwnej wybranego obrazu; - tworzenie dwóch znacznie uproszczonych kompozycji na ten sam temat w dwóch gamach barwnych (ciepłej i zimnej).	gamy barwnej obrazu; tworzenie dwóch schematycznych, uproszczonych kompozycji na podobny temat, nawiązujących do dwóch gam barwnych (ciepłej i zimnej).

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		w dwóch wąskich gamach: ciepłej i chłodnej.				
5. Działania z fakturą (2 godziny)	- faktura, - rodzaje faktury, - kontrasty i różnice faktur, - faktura w malarstwie i tkaninie, - impast.	- bardzo dobra znajomość, definiowanie pojęcia faktury zarówno jako cechy powierzchni przedmiotu w życiu codziennym, jak i śladu narzędzia w dziele sztuki, rozpoznawanie różnych rodzajów faktur w naturze, życiu codziennym i dziełach sztuki o bogatej, zróżnicowanej powierzchni; - wskazywanie własnych przykładów różnorodności faktury; - tworzenie oryginalnej kompozycji na wybrany temat, o zróżnicowanej, bogatej fakturze	- dobra znajomość pojęcia faktury, zarówno jako cechy powierzchni przedmiotu, jak i śladu narzędzia w dziele sztuki, rozpoznawanie i wskazywanie różnych rodzajów faktury w naturze, życiu codziennym i dziełach sztuki; - tworzenie ciekawej kompozycji o zróżnicowanej, bogatej fakturze z różnych materiałów.	- dość dobra znajomość pojęcia faktury jako cechy powierzchni w naturze, życiu codziennym, dziełach sztuki; - tworzenie kompozycji o zróżnicowanej fakturze z kilku różnych materiałów.	- orientacyjna znajomość pojęcia faktury, wskazywanie nielicznych przykładów faktury w naturze, życiu codziennym, dziełach sztuki; - tworzenie bardzo prostej kompozycji z kilku materiałów o różnej fakturze.	- wyrywkowe, dość przypadkowe rozpoznawanie i wskazywanie nielicznych przykładów faktury; - tworzenie schematycznej, znacznie uproszczonej kompozycji z wykorzystaniem różnicy faktury przynajmniej dwóch materiałów.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		i wykonanej z różnych materiałów zastosowanych w przemyślany, twórczy sposób.				
6. Doświadczenie edukacyjne. Koleżeński kolaż (1 godzina)	• kolaż, • faktura i kontrasty faktur, • barwa i kontrasty barw, • kształt, • forma, • wyraz artystyczny, • emocje w kompozycji.	• bardzo dobra znajomość zasad i różnorodnych możliwości kolażu jako techniki plastycznej oraz umiejętność zastosowania jej w kreatywny sposób w praktyce tworzenia; • wybór oryginalnego wspólnego pomysłu, tematu oraz przemyślany dobór środków plastycznych służących do przekazania założeń twórczych, treści i emocji, nastroju; • odpowiedni podział pracy na etapy oraz podział zadań	• bardzo dobra znajomość i stosowanie w praktyce tworzenia różnorodnych możliwości techniki kolażu; • wybór wspólnego pomysłu oraz dobór odpowiednich środków plastycznych służących do przekazania wybranych założeń twórczych, treści i/lub emocji w kompozycji; • podział pracy ze względu na możliwości i zainteresowania członków grupy podczas tworzenia kompozycji kolażu;	• dość dobra znajomość zasad i stosowanie większości z nich podczas tworzenia kompozycji kolażu; • wybór wspólnego typowego pomysłu oraz dobór środków plastycznych umożliwiających jego przedstawienie w kompozycji; • podział pracy ze względu na możliwości uczestników podczas tworzenia kompozycji kolażu, podejmowanie współpracy, dochodzenie do wspólnego rozwiązania podczas tworzenia dobrej	• znajomość niektórych zasad i stosowanie części z nich podczas tworzenia prostej kompozycji kolażu; • wybór wspólnego bardzo typowego, uproszczonego pomysłu oraz często przypadkowy dobór środków plastycznych umożliwiających jego przedstawienie w kompozycji; • przypadkowy, okazjonalny podział pracy podczas tworzenia bardzo prostej kompozycji kolażu; • nieprzemyślana, częściowa współpraca podczas	• przypadkowe, słabo przemyślane stosowanie niektórych zasad techniki kolażu podczas tworzenia schematycznej, znacznie uproszczonej kompozycji; • wybór schematycznego rozwiązania plastycznego, przypadkowy dobór środków plastycznych do przekazania treści kompozycji; • bardzo częsty brak podziału pracy podczas tworzenia schematycznej, ubogiej kompozycji kolażu.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		pomiędzy członków grupy podczas tworzenia bardzo oryginalnej, niezwykle, zróżnicowanej pod względem kolorystyki i faktury kompozycji kolażu; • bardzo dobra współpraca, wymiana zdań, dochodzenie do kompromisu podczas procesu tworzenia; • stworzenie oryginalnego kolażu z wykorzystaniem różnorodnych materiałów w połączeniu z techniką rysunkową lub malarską, ciekawe i bardzo przemyślane różnicowanie faktury oraz kolorystyki w kompozycji.	• odpowiednia współpraca, dochodzenie do kompromisu podczas tworzenia bardzo dobrej kompozycji kolażu o ciekawej kolorystyce i fakturze.	kompozycji kolażu z uwidocznionymi różnicami kolorystyki i faktury.	tworzenia bardzo prostej kompozycji kolażu.	
7. Działania z kompozycją (2 godziny)	• kompozycja, • równowaga w kompozycji, • zasada	• bardzo dobra znajomość sposobu uzyskiwania równowagi	• dobra znajomość sposobu uzyskiwania równowagi w kompozycji,	• dość dobra znajomość sposobu uzyskiwania równowagi	• podstawowa znajomość zagadnienia równowagi	• wyrywkowa znajomość zasady równowagi w kompozycji;

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	równowagi w kompozycji; • symetria, kompozycja symetryczna, • rytm, kompozycja rytmiczna, • kompozycja statyczna, • kompozycja dynamiczna.	w kompozycji, wskazywanie i omawianie sposobu osiągnięcia równowagi w różnych kompozycjach, określanie różnych elementów wpływających na równowagę w obrazach; • umiejętność osiągnięcia pełnej równowagi we własnej oryginalnej pracy plastycznej, bardzo dobre współdziałanie, współpraca podczas tworzenia w grupie różnych kompozycji; • bardzo dobra znajomość cech kompozycji symetrycznej, rytmicznej, statycznej i dynamicznej, wskazywanie ich w różnych dziełach sztuki; • bardzo dobra	wskazywanie i omawianie sposobów uzyskiwania równowagi w znanych obrazach oraz określanie elementów kompozycji, które wpłynęły na uzyskanie równowagi; • umiejętność uzyskiwania równowagi w we własnej ciekawej kompozycji, stosowanie odpowiednich środków plastycznych dla uzyskania równowagi, dobra współpraca i współdziałanie w grupie; • dobra znajomość cech kompozycji symetrycznej, rytmicznej, statycznej i dynamicznej,	w kompozycji, wskazywanie elementów wpływających na równowagę w kompozycji; • umiejętność stworzenia prostej kompozycji spełniającej zasadę równowagi, dość dobre współdziałanie i współpraca w trakcie tworzenia; • dość dobra znajomość cech kompozycji symetrycznej, rytmicznej, statycznej i dynamicznej, wskazywanie kompozycji o tych cechach w niektórych dziełach sztuki; • określanie zasadniczych cech symetrii, rytmu, kierunków w kompozycjach statycznych	w kompozycji, wskazywanie niektórych elementów wpływających na równowagę w kompozycji; • umiejętność stworzenia uproszczonej kompozycji spełniającej zasadę równowagi, próby współpracy i współdziałania podczas tworzenia wspólnej pracy; • znajomość niektórych cech kompozycji symetrycznej, rytmicznej, statycznej i dynamicznej, omawianie prostych przykładów takich kompozycji; • określanie niektórych cech symetrii, rytmu, kierunków w kompozycjach	• umiejętność stworzenia schematycznej, bardzo uproszczonej kompozycji nawiązującej do zasady równowagi; • znajomość nielicznych cech kompozycji symetrycznej, rytmicznej, statycznej i dynamicznej; • określanie nielicznych cech związanych z symetrią, rytmem, kierunkami w kompozycjach statycznych i dynamicznych, tworzenie znacznie uproszczonych, schematycznych kompozycji w luźny sposób związanych z symetrią i rytmem oraz próby tworzenia,

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		znajomość, rozumienie pojęcia symetrii, rytmu, kierunków dominujących w kompozycjach statycznych i dynamicznych oraz tworzenie oryginalnych kompozycji symetrycznych i rytmicznych, a także tworzenie, inscenizowanie, oryginalnych układów statycznych i dynamicznych.	wskazywanie kompozycji o tych cechach w wybranych dziełach sztuki; • określanie pojęć symetrii, rytmu, kierunków dominujących w kompozycjach statycznych i dynamicznych oraz tworzenie ciekawych kompozycji symetrycznych i rytmicznych, a także tworzenie, inscenizowanie ciekawych układów statycznych i dynamicznych.	i dynamicznych oraz tworzenie prostych kompozycji symetrycznych i rytmicznych, a także tworzenie, inscenizowanie prostych układów statycznych i dynamicznych.	statycznych i dynamicznych oraz tworzenie uproszczonych, schematycznych kompozycji symetrycznych i rytmicznych, a także tworzenie, inscenizowanie znacznie uproszczonych układów nawiązujących do kompozycji statycznych i dynamicznych.	inscenizowania znacznie uproszczonych układów słabo nawiązujących do układów statycznych i dynamicznych.
8. Działania z płaskorzeźbą (1 godzina)	• płaskorzeźba, • relief, • wypukłość i wklęsłość (wgłębność), • ornamenty • płaskorzeźby i ornamenty kamienne,	• bardzo dobre rozumienie cech płaskorzeźby, bardzo trafne określanie i omawianie, porównywanie cech przestrzenności płaskorzeźby (wypukłości,	• dobre rozumienie cech płaskorzeźby, trafne określanie i porównywanie cech przestrzenności płaskorzeźby (wypukłości, wklęsłości, wgłębności) oraz	• dość dobre rozumienie cech płaskorzeźby, określanie większości cech przestrzenności płaskorzeźby oraz powiązania płaskorzeźby z tłem, rozumienie wpływu	• orientacyjne rozumienie cech płaskorzeźby, określanie niektórych cech przestrzenności płaskorzeźby, powiązania jej z tłem oraz orientacyjne rozumienie wpływu	• pobieżna znajomość niektórych cech płaskorzeźby i ornamentów związanych z ich przestrzennością oraz stosowaniem różnych materiałów,

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	• płaskorzeźby i ornamenty drewniane, • drewniane rzeźby polichromowane, • światło, • medalierstwo, • medale, • monety, • odlewy.	wklęsłości, wgłębności) oraz powiązania z tłem, bardzo dobra znajomość znaczenia światła podczas oglądania wielu różnych płaskorzeźb wykonanych w różnych materiałach i różnymi narzędziami; • bardzo dobre rozumienie znaczenia materiału dla kształtu płaskorzeźb reprezentujących wybrane okresy w sztuce, bardzo trafne porównywanie cech płaskorzeźb i ornamentów kamiennych oraz drewnianych, w tym płaskorzeźb polichromowanych; • bardzo dobra znajomość i określanie cech kompozycji, wielkości, celu	powiązania z tłem, dobra znajomość znaczenia światła podczas oglądania płaskorzeźb wykonanych w różnych materiałach i różnymi narzędziami; • dobre rozumienie znaczenia materiału dla kształtu płaskorzeźb reprezentujących wybrane okresy w sztuce, trafne porównywanie cech płaskorzeźb i ornamentów kamiennych oraz drewnianych, w tym płaskorzeźb polichromowanych; • dobra znajomość i określanie cech kompozycji, wielkości, celu tworzenia monet i medali oraz medalierstwa jako	światła na wygląd płaskorzeźb wykonanych w różnych materiałach i różnymi narzędziami; • dość dobre rozumienie znaczenia materiału dla kształtu płaskorzeźb wykonanych w różnych materiałach i różnymi narzędziami; • dość dobre rozumienie znaczenia materiału dla kształtu różnych płaskorzeźb, porównywanie cech płaskorzeźb i ornamentów kamiennych oraz drewnianych, w tym płaskorzeźb polichromowanych; • znajomość i określanie większości cech kompozycji, wielkości, celu tworzenia monet	światła na wygląd płaskorzeźb wykonanych w różnych materiałach i różnymi narzędziami; • orientacyjne określanie różnic w formie płaskorzeźb i ornamentów, które wynikają z zastosowania różnych materiałów i narzędzi; • znajomość części cech wyglądu i przeznaczenia monet i medali, orientacyjne określanie medalierstwa jako specjalności rzeźbiarskiej; • orientacyjna znajomość cech kompozycji, wielkości i niektórych celów tworzenia monet i medali, orientacyjna znajomość medalierstwa;	wpływem padającego światła na jej wygląd; • pobieżna, wrywkowa znajomość cech i celów tworzenia monet oraz medali; • tworzenie znacznie uproszczonego, schematycznego medalu w glinie lub plastelinie.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		tworzenia monet i medali oraz znajomość medalierstwa jako specjalności rzeźbiarskiej; • tworzenie oryginalnego medalu okolicznościowego w glinie lub plastelinie.	specjalności rzeźbiarskiej; • tworzenie ciekawego medalu okolicznościowego w glinie lub plastelinie.	i medali oraz znajomość medalierstwa jako specjalności rzeźbiarskiej; • tworzenie prostego medalu okolicznościowego w glinie lub plastelinie.	• tworzenie bardzo prostego medalu w glinie lub plastelinie.	
9. Działania z bryłą (2 godziny)	• rzeźba, • trójwymiarowość (przestrzenność) rzeźby, • bryła, zespół brył, • faktura rzeźby, • materiał rzeźby (kamień, glina, drewno), • rzeźba polichromowana.	• bardzo dobra znajomość, omawianie cech rzeźby jako przestrzennego, trójwymiarowego dzieła sztuki na różnych przykładach dzieł rzeźbiarskich wykonanych w glinie, drewnie, kamieniu i określanie różnorodności narzędzi rzeźbiarskich; • bardzo dobra znajomość dużego znaczenia faktury w różnych dziełach	• dobra znajomość, omawianie cech rzeźby jako przestrzennego trójwymiarowego dzieła sztuki na przykładach dzieł rzeźbiarskich wykonanych w glinie, kamieniu, drewnie, odpowiednimi, różnymi narzędziami rzeźbiarskimi; • dobra znajomość dużego znaczenia faktury w rzeźbie; • dobra znajomość polichromowania jako sposobu	• dość dobra znajomość cech rzeźby jako przestrzennego, trójwymiarowego dzieła sztuki na przykładach dzieł rzeźbiarskich wykonanych w glinie, drewnie lub kamieniu różnymi narzędziami rzeźbiarskimi; • dość dobra znajomość znaczenia faktury w rzeźbie; • dość dobre rozumienie pojęcia polichromii; • tworzenie prostej	• znajomość podstawowych cech rzeźby jako przestrzennego, trójwymiarowego dzieła sztuki na przykładach dzieł rzeźbiarskich z gliny, kamienia, drewna; • orientacyjna znajomość znaczenia faktury w rzeźbie; • orientacyjne rozumienie pojęcia polichromii w rzeźbie; • tworzenie uproszczonej kompozycji	• znajomość niewielu cech rzeźby jako przestrzennego trójwymiarowego dzieła sztuki o zróżnicowanej fakturze z wybranego materiału; • tworzenie znacznie uproszczonej, schematycznej kompozycji rzeźbiarskiej o niewielkich różnicach kształtów i faktury;

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		rzeźbiarskich; • bardzo dobra znajomość polichromowania jako sposobu zdobienia rzeźb, omawianie przykładów znanych dzieł; • tworzenie oryginalnej, bogatej kompozycji rzeźbiarskiej o zróżnicowanej fakturze i kształtach poszczególnych elementów w glinie; • tworzenie oryginalnej wieloelementowej kompozycji rzeźbiarskiej (zespołu brył) z różnych rodzajów papieru opartej na rytmicznym powtarzaniu elementów, bardzo dobra współpraca podczas łączenia kompozycji	zdobienia rzeźb, omawianie wybranej znanej rzeźby; • tworzenie ciekawej kompozycji rzeźbiarskiej o zróżnicowanej fakturze i kształtach poszczególnych elementów w glinie; • tworzenie ciekawej wieloelementowej kompozycji rzeźbiarskiej (zespołu brył) z różnych rodzajów papieru, opartej na rytmicznym powtarzaniu elementów, dobra współpraca podczas łączenia kompozycji w zbiorową pracę całej klasy; • indywidualne tworzenie ciekawej kompozycji rzeźbiarskiej z różnych materiałów.	kompozycji rzeźbiarskiej o częściowo zróżnicowanej fakturze i kształtach w glinie; • tworzenie kilkuelementowej kompozycji rzeźbiarskiej (niewielkiego zespołu brył) z różnych rodzajów papieru, opartej na rytmicznym powtarzaniu elementów, współpraca podczas łączenia kompozycji w zbiorową pracę całej klasy; • tworzenie prostej kompozycji rzeźbiarskiej z różnych materiałów.	rzeźbiarskiej, próba różnicowania faktury i kształtów podczas rzeźbienia w glinie; • tworzenie przynajmniej dwuelementowego zespołu brył z różnych rodzajów papieru, próba współpracy w celu zrobienia pracy zbiorowej; • indywidualne tworzenie uproszczonej kompozycji rzeźbiarskiej z różnych materiałów.	• tworzenie jednej uproszczonej rzeźby z papieru do włączenia do pracy zbiorowej; • indywidualne tworzenie znacznie uproszczonej, ubogiej kompozycji o dowolnej tematyce z jednego lub dwóch różnych materiałów.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		w zbiorową pracę całej klasy; • indywidualne tworzenie oryginalnej, przemysłanej kompozycji rzeźbiarskiej z różnych materiałów.				
10. Doświadczenie edukacyjne. Oglądamy film o artyście (1 godzina)	• artysta, • pracownia artysty, • malarz, • ilustrator, ilustracja, • rzeźbiarz, rzeźba, • „przestrzenne ilustracje”, • wyobrażenia, inspiracje.	• bardzo dobra znajomość i omawianie różnych rodzajów aktywności twórczej artysty, uprawianych przez niego dziedzin plastyki i tworzonych dzieł oraz dominującej tematyki prac, opisywanie, interpretowanie poznanych dzieł w rozbudowany, dojrzały sposób; • opisywanie, poznawanie wyglądu i specyfiki, charakteryzowanie pracowni artysty oraz	• dobra znajomość i omawianie różnych rodzajów aktywności twórczej artysty, uprawianych przez niego dziedzin plastyki i tworzonych dzieł oraz dominującej tematyki prac, opisywanie i interpretowanie poznanych dzieł w ciekawy sposób; • opisywanie, poznawanie wyglądu i specyfiki, charakteryzowanie pracowni artysty; • wskazywanie inspiracji artysty,	• znajomość większości rodzajów aktywności twórczej artysty, uprawianych przez niego dziedzin plastyki i tworzonych dzieł, niektórych podejmowanych tematów, omawianie i opisywanie prac artysty; • opisywanie pracowni artysty; • wskazywanie niektórych inspiracji artysty; • określanie wpływu dzieciństwa na twórczość artysty; • tworzenie	• orientacyjna znajomość niektórych rodzajów dzieł tworzonych przez artystę, opisywanie wybranych prac artysty; • opisywanie elementów pracowni artysty; • wskazywanie wybranych inspiracji artysty i wpływu dzieciństwa na jego prace; • tworzenie prostej dowolnej kompozycji malarskiej lub rysunkowej	• bardzo słaba znajomość dzieł tworzonych przez artystę; • uproszczone opisywanie wybranego dzieła i próba określania jego tematu; • opisywanie jednego elementu pracowni artysty; • tworzenie schematycznej dowolnej kompozycji malarskiej lub rysunkowej w luźny sposób nawiązującej do podanego

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		sposobu organizowania pracy; • poznawanie i omawianie tego, co inspiruje artystę i jak odbija się to w jego pracach, między innymi na podstawie filmu; • określanie wpływu dzieciństwa na twórczość artysty na przykładzie dzieł i wspomnień oraz tematyki twórczości; • tworzenie oryginalnej, bogatej kompozycji malarskiej lub rysunkowej z wyobraźni, przeplatanie w pracy elementów rzeczywistych i fantastycznych, z możliwością twórczego zainspirowania się pracami poznanego artysty, zilustrowania wrażeń z filmu	omawianie wybranych przykładów; • określanie wpływu dzieciństwa na twórczość artysty na przykładzie wspomnień i tematyki twórczości; • tworzenie ciekawej kompozycji malarskiej lub rysunkowej z wyobraźni, z wykorzystaniem elementów rzeczywistych i fantastycznych, możliwość zilustrowania wrażeń z filmu o artyście w pracy.	kompozycji malarskiej lub rysunkowej z wyobraźni, z wykorzystaniem elementów rzeczywistych i fantastycznych na podstawie filmu o artyście.	z wyobraźni na wskazany temat.	tematu.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		o artyście.				
11. Działania z nietypowymi materiałami (1 godzina)	• rzeźba, • temat rzeźby, • materiał rzeźbiarski, • forma przestrzenna, • asamblaż.	• bardzo dobre rozumienie i bogate, rozbudowane opisywanie specyfiki rzeźby współczesnej w zakresie oryginalnej formy, tematyki i nowych eksperymentalnych materiałów stosowanych przez artystów; • bardzo dobre rozumienie i wszechstronne opisywanie cech przestrzennej kompozycji asamblażu jako połączenia gotowych przedmiotów, wskazywanie i opisywanie różnych przykładów dzieł; • tworzenie oryginalnej przestrzennej kompozycji asamblażu na	• dobre rozumienie i ciekawe opisywanie specyfiki rzeźby współczesnej w zakresie formy, tematyki i nowych eksperymentalnych materiałów stosowanych przez artystów; • dobre rozumienie i opisywanie istotnych cech przestrzennej kompozycji asamblażu jako połączenia gotowych przedmiotów, opisywanie kilku przykładów dzieł; • tworzenie ciekawej przestrzennej kompozycji asamblażu na samodzielnie wybrany ciekawy temat, z zestawionych różnorodnych	• rozumienie i opisywanie specyfiki rzeźby współczesnej w zakresie kształtu, tematu i nowych eksperymentalnych materiałów stosowanych przez artystów; • rozumienie i opisywanie niektórych cech przestrzennej kompozycji asamblażu jako połączenia gotowych przedmiotów, omawianie wybranego przykładowego dzieła; • tworzenie przestrzennej kompozycji asamblażu na wybrany temat z zestawionych kilku przedmiotów codziennych	• orientacyjne określanie cech rzeźby współczesnej w zakresie poruszanej tematyki, kształtu i nietypowych materiałów stosowanych przez artystów; • orientacyjne określanie cech asamblażu jako przestrzennej kompozycji zestawionej z przedmiotów gotowych; • tworzenie prostej przestrzennej kompozycji asamblażu z niewielu gotowych przedmiotów na typowo przedstawiony wybrany temat.	• pobieżna, słaba znajomość cech rzeźby współczesnej i stosowanych w niej nowych materiałów; • znajomość nielicznych cech asamblażu; • tworzenie znacznie uproszczonej kompozycji asamblażu z jednego lub dwóch przedmiotów przytwierdzonych do podłoża.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		samodzielnie wymyślony temat, z nietypowo, twórczo zestawionych przedmiotów codziennych przytwierdzonych do wybranego podłoża.	przedmiotów codziennych przytwierdzonych do podłoża.	przytwierdzonych do podłoża.		
12. Sztuka od święta (2 godziny)	• tradycje, • zwyczaje, • sztuka ludowa, • wieńce dożynkowe, • pająki, • Boże Narodzenie (szopki, szopki krakowskie, świąty, podłaźniczki), • Wielkanoc (palmy wielkanocne, pisanki, mazurki, baby wielkanocne), • Boże Ciało (kwietny dywan), • kokarda narodowa, • stroje okolicznościowe	• bardzo dobra znajomość tradycji i zwyczajów świątecznych, narodowych i rodzinnych oraz związanych z nimi tradycyjnych dekoracji ludowych i narodowych; • przygotowanie i stworzenie oryginalnej, wieloelementowej, bogatej, podłaźniczki świątecznej inspirowanej tradycyjną sztuką ludową, bardzo dobra współpraca w grupie; • zaprojektowanie, skonstruowanie	• dobra znajomość tradycji i zwyczajów świątecznych, narodowych i rodzinnych oraz związanych z nimi tradycyjnych dekoracji ludowych i narodowych; • przygotowanie i stworzenie ciekawej, wieloelementowej podłaźniczki świątecznej inspirowanej tradycyjną sztuką ludową, dobra współpraca w grupie; • zaprojektowanie, skonstruowanie i stworzenie	• dość dobra znajomość zwyczajów i tradycji świątecznych, narodowych i rodzinnych oraz związanych z nimi tradycyjnych dekoracji ludowych i narodowych; • przygotowanie i stworzenie prostej, kilkuelementowej podłaźniczki świątecznej inspirowanej tradycyjną sztuką ludową, dość dobra współpraca w grupie; • zaprojektowanie, skonstruowanie i stworzenie prostego	• orientacyjna znajomość zwyczajów i tradycji świątecznych, narodowych i rodzinnych oraz związanych z nimi tradycyjnych dekoracji ludowych i narodowych; • przygotowanie znacznie uproszczonej podłaźniczki świątecznej inspirowanej tradycyjną sztuką ludową, podejmowanie prób współpracy w grupie; • stworzenie znacznie	• pobieżna, słaba znajomość zwyczajów i tradycji świątecznych narodowych i rodzinnych oraz związanych z nimi niektórych dekoracji; • przygotowanie schematycznej, znacznie uproszczonej przestrzennej kompozycji w luźny sposób nawiązującej do podłaźniczki; • próba stworzenia lub stworzenie znacznie uproszczonego pająka w luźny

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	(strój ludowy panny młodej).	i stworzenie oryginalnego geometrycznego pająka świątecznego inspirowanego sztuką ludową, bardzo dobra współpraca, podział pracy na kolejne etapy i zadania podczas grupowego wykonywania kompozycji; • wykonanie oryginalnej wieloelementowej, trójwymiarowej okolicznościowej kartki z życzeniami.	ciekawego geometrycznego pająka świątecznego inspirowanego sztuką ludową, dobra współpraca, podział pracy na etapy i zadania podczas grupowego wykonywania kompozycji; • wykonanie ciekawej trójwymiarowej okolicznościowej kartki z życzeniami.	geometrycznego pająka inspirowanego sztuką ludową, podział zadań w grupie; • wykonanie prostej trójwymiarowej kartki z życzeniami.	uproszczonego pająka inspirowanego sztuką ludową, próby podziału zadań w grupie; • wykonanie znacznie uproszczonej kartki z życzeniami z trójwymiarowym elementem.	sposób nawiązującego do sztuki ludowej; • wykonanie schematycznej, znacznie uproszczonej kartki z życzeniami.
13. Sztuka na co dzień (2 godziny)	• sztuka użytkowa, • rzemiosło artystyczne, • artysta rzemieślnik, • wzornictwo przemysłowe, • artysta projektant, • wzór, • funkcjonalność, wygoda,	• bardzo dobra znajomość pojęcia sztuki użytkowej i sposobu powstawania niewielkiej liczby podobnych wyrobów rzemiosła artystycznego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika; • bardzo dobra	• dobra znajomość pojęcia sztuka użytkowa i sposobu powstawania niewielkiej liczby podobnych wyrobów rzemiosła artystycznego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika; • dobra znajomość wzornictwa	• dość dobra znajomość pojęcia sztuka użytkowa i sposobu powstawania niewielkiej liczby podobnych wyrobów rzemiosła artystycznego oraz sposobu pracy artysty rzemieślnika; • dość dobra	• orientacyjna znajomość pojęcia sztuka użytkowa oraz sposobu powstawania wyrobów rzemiosła artystycznego i wzornictwa przemysłowego, a także sposobu pracy artysty rzemieślnika i artysty	• pobieżna, słaba znajomość pojęć: sztuka użytkowa, rzemiosło artystyczne, artysta rzemieślnik, wzornictwo przemysłowe, artysta projektant, wzór, funkcjonalność wyrobów;

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	• sztuka uliczna (street art), yarn bombing.	znajomość wzornictwa przemysłowego i tworzenia projektu seryjnie produkowanego wyrobu przez artystę projektanta; • bardzo dobra znajomość znaczenia funkcjonalności wyrobów wzornictwa przemysłowego; • tworzenie ciekawej, spójnej, opartej na rytmie dekoracji zastawy stołowej, posługiwanie się rytmem, bardzo dobra współpraca w grupie podczas pracy; • bardzo dobra, wnikliwa obserwacja najbliższego otoczenia w celu zaplanowania i stworzenia szydełkowej dekoracji yarn	przemysłowego i tworzenia wzoru seryjnie produkowanego wyrobu przez artystę projektanta; • dobra znajomość znaczenia funkcjonalności wyrobów wzornictwa przemysłowego; • tworzenie ciekawej, spójnej, opartej na rytmie dekoracji zastawy stołowej, posługiwanie się rytmem, dobra współpraca w grupie podczas pracy; • dobra obserwacja najbliższego otoczenia w celu zaplanowania i stworzenia szydełkowej dekoracji yarn bombing; • wykonanie ciekawej dekoracji ulubionego przedmiotu	znajomość wzornictwa przemysłowego i tworzenia wzoru seryjnie produkowanego wyrobu przez artystę projektanta; • dość dobra znajomość znaczenia funkcjonalności wyrobów wzornictwa przemysłowego; • tworzenie prostej dekoracji zastawy stołowej, dość dobra współpraca w grupie podczas pracy; • dość dobra obserwacja najbliższego otoczenia w celu zaplanowania i stworzenia szydełkowej dekoracji yarn bombing; • wykonanie prostej dekoracji ulubionego przedmiotu codziennego, np.	projektanta wykonującego wzór wyrobu do seryjnej produkcji; • orientacyjna znajomość pojęcia funkcjonalności wyrobów wzornictwa przemysłowego; • tworzenie znacznie uproszczonej dekoracji zastawy stołowej, podejmowanie współpracy podczas pracy w grupie; • pobieżna obserwacja najbliższego otoczenia w celu stworzenia szydełkowej dekoracji yarn bombing; • wykonanie uproszczonej dekoracji ulubionego przedmiotu codziennego użytku.	• tworzenie schematycznej, znacznie uproszczonej dekoracji zastawy stołowej; • bardzo słaba obserwacja najbliższego otoczenia w celu stworzenia szydełkowej dekoracji yarn bombing; • wykonanie schematycznej, znacznie uproszczonej dekoracji ulubionego przedmiotu codziennego użytku.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		bombing; • wykonanie oryginalnej dekoracji ulubionego przedmiotu codziennego, np. koszulki, tenisówek, plecaka.	codziennego, np. koszulki, tenisówek, plecaka.	koszulki, tenisówek, plecaka.		
14. Muzea, galerie, wystawy (1 godzina)	• instytucje kultury, • upowszechnianie kultury, • edukacja kulturalna (warsztaty, lekcje muzealne), • eksponat, • dzieło sztuki, • wystawa, • wernisaż, • katalog wystawy, • konserwator zabytków, dzieł sztuki, • zabiegi konserwatorskie, • historyk sztuki, • archeolog, • muzea, • muzea	• bardzo dobra znajomość różnych rodzajów instytucji kultury i ich zadań ze szczególnym zwróceniem uwagi na instytucje związane z prezentacją, przechowywaniem, konserwacją, badaniami nad dobrami kultury materialnej i sztuki oraz kultury regionu; • bardzo dobra znajomość i rozumienie pojęć związanych z eksponowaniem dzieł na wystawach (wernisaż, wystawa, dzieła sztuki,	• dobra znajomość różnych rodzajów instytucji kultury i ich zadań ze szczególnym zwróceniem uwagi na instytucje związane z prezentacją, przechowywaniem, konserwacją, badaniami nad dobrami kultury materialnej i sztuki oraz kultury regionu; • dobra znajomość i rozumienie pojęć związanych z eksponowaniem dzieł na wystawach (wystawa, wernisaż, dzieła sztuki, eksponaty, katalog	• dość dobra znajomość różnych instytucji kultury i ich zadań ze szczególnym zwróceniem uwagi na instytucje związane z prezentacją, przechowywaniem, konserwacją, badaniami nad dobrami kultury materialnej i sztuki oraz kultury regionu; • dość dobra znajomość i rozumienie pojęć związanych z eksponowaniem dzieł na wystawach (wystawa, wernisaż, dzieła sztuki,	• orientacyjna znajomość wybranych instytucji kultury związanych z prezentacją, przechowywaniem, konserwacją dóbr kultury materialnej, sztuki i kultury regionu; • orientacyjna znajomość wybranych pojęć związanych z eksponowaniem dzieł sztuki i eksponatów na wystawach; • orientacyjna znajomość znaczenia pracy konserwatorów	• wyrywkowa, orientacyjna znajomość niektórych instytucji kultury prezentujących dzieła sztuki i zabytki kultury materialnej; • wyrywkowa, orientacyjna znajomość pojęć związanych z wystawami w instytucjach kultury; • wyrywkowa, orientacyjna znajomość znaczenia pracy konserwatorów zabytków;

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	etnograficzne, • skanseny (parki etnograficzne).	ekspozycje, katalog wystawy; • bardzo dobre rozumienie i określanie znaczenia pracy konserwatorów, konserwacji zabytków i dzieł sztuki oraz pracy archeologów i historyków sztuki dla zachowania dorobku kultury; • bardzo dobre rozumienie specyfiki i różnorodności zbiorów skansenów; • bardzo dobra znajomość specyfiki ekspozycji w muzeach i galeriach sztuki współczesnej; • bardzo dobra znajomość sposobu zwiedzania wirtualnych galerii, zbiorów największych	wystawy); • dobre rozumienie i określanie znaczenia pracy konserwatorów, konserwacji zabytków i dzieł sztuki oraz pracy archeologów i historyków sztuki dla zachowania dorobku kultury; • dobre rozumienie specyfiki różnorodności zbiorów skansenów; • dobra znajomość specyfiki ekspozycji w muzeach i galeriach sztuki współczesnej; • dobra znajomość sposobu zwiedzania wirtualnych galerii, zbiorów największych muzeów.	ekspozycje, katalog wystawy); • dość dobre rozumienie i określanie znaczenia pracy konserwatorów, konserwacji zabytków i dzieł sztuki oraz pracy archeologów i historyków sztuki dla zachowania dorobku kultury; • dość dobre rozumienie specyfiki zbiorów w skansenach; • dość dobra znajomość specyfiki ekspozycji w muzeach i galeriach sztuki współczesnej; • dość dobra znajomość sposobu zwiedzania wirtualnych galerii i zbiorów muzealnych.	zabytków dla zachowania dorobku kultury; • orientacyjna znajomość specyfiki zbiorów w skansenach; • orientacyjna znajomość charakteru ekspozycji w muzeach i galeriach sztuki współczesnej; • orientacyjna znajomość sposobu zwiedzania wirtualnych galerii i zbiorów muzealnych.	• wrywkowa, orientacyjna znajomość specyfiki skansenów; • wrywkowa, orientacyjna znajomość wirtualnego sposobu zwiedzania wystaw.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		muzeów sztuki.				
15. Doświadczenie edukacyjne. Idziemy na wystawę (1 godzina)	• instytucje kultury (muzea, galerie, domy kultury, biblioteki), • wystawa, • przewodnik, • edukator, • muzealnik.	• bardzo dobra znajomość instytucji kultury, w których odbywają się wystawy; • umiejętność bardzo dobrego przygotowania do wyjścia na wystawę: zdobycia informacji o wystawie, możliwości skorzystania z warsztatów, usług przewodnika; • bardzo dobra znajomość zasad zachowania w muzeum, galerii; • wykazywanie się dużym zainteresowaniem, duża aktywność, zadawanie pytań podczas oglądania wystawy; • umiejętność opowiadania wrażeń z wystawy,	• dobra znajomość instytucji kultury, w których odbywają się wystawy. • umiejętność dobrego przygotowania do wyjścia na wystawę, zdobycia informacji o wystawie, możliwości skorzystania z warsztatów, usług przewodnika. • dobra znajomość zasad zachowania w muzeum, galerii; • wykazywanie się zainteresowaniem, inicjatywą, aktywnością podczas oglądania wystawy, zadawanie pytań; • umiejętność opowiadania wrażeń z wystawy.	• znajomość instytucji kultury, w których odbywają się wystawy; • umiejętność przygotowania do wyjścia na wystawę, zdobycia różnych informacji o wystawie; • znajomość podstawowych zasad zachowania w muzeum, galerii; • zainteresowanie wystawą, opowiadanie i formułowanie opinii o wystawie.	• znajomość niektórych instytucji kultury, w których odbywają się wystawy; • znajomość podstawowych zasad zachowania w muzeum, galerii; • wypowiadanie prostych opinii o wystawie.	• znajomość jednego lub dwóch rodzajów instytucji kultury, w których odbywają się wystawy; • znajomość niektórych zasad zachowania w muzeum, galerii; • wypowiadanie bardzo prostego zdania o wystawie.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		formułowania ciekawych opinii.				
16. Tematy w sztuce. Portret (1 godzina)	• portret, • portret oficjalny (reprezentacyjny), • portret prywatny, • portret zbiorowy, • autoportret, • portret realistyczny, • portret idealizujący, • portret z atrybutem, • ujęcie osoby w portrecie.	• bardzo dobra znajomość cech różnych rodzajów portretów, • wskazywanie, omawianie różnych przykładów portretów z różnych okresów w sztuce oraz sposobów przedstawiania postaci na portrecie (realizm, idealizacja), • sposobów ujęcia portretowanej osoby, ukazywania psychiki, nastroju i wyglądu; • stworzenie techniką kolażu oryginalnej, wieloelementowej, przemyślanej, zróżnicowanej kompozycji fantastycznego portretu inspirowanego twórczością	• dobra znajomość cech różnych rodzajów portretów, wskazywanie, omawianie kilku przykładów portretów z różnych okresów w sztuce oraz sposobów przedstawiania postaci na portrecie (realizm, idealizacja), • sposobów ujęcia portretowanej osoby, ukazywania psychiki i wyglądu; • – stworzenie techniką kolażu ciekawej, wieloelementowej kompozycji fantastycznego portretu inspirowanego twórczością Giuseppe Arcimbolda.	• dość dobra znajomość różnych rodzajów portretów, omawianie dwóch różnych przykładów z różnych okresów w sztuce oraz sposobów przedstawiania postaci na portrecie (realizm, idealizacja), • sposobów ujęcia portretowanej osoby, ukazywania wyglądu. • stworzenie techniką kolażu prostej, kilkuelementowej kompozycji portretu fantastycznego w duchu twórczości Giuseppe Arcimbolda.	• znajomość podstawowych rodzajów portretów, omawianie wybranego przykładu, wskazywanie sposobu przedstawienia postaci na portrecie (realizm, idealizacja) oraz przynajmniej dwóch sposobów ujęcia wyglądu osoby portretowanej; • stworzenie techniką kolażu znacznie uproszczonej, kilkuelementowej kompozycji portretu fantastycznego w luźny sposób nawiązującego do portretów Giuseppe Arcimbolda.	• orientacyjna, wrywkowa znajomość portretu jako tematu dzieł sztuki oraz różnego przedstawiania osoby portretowanej; • stworzenie techniką kolażu schematycznej, znacznie uproszczonej, stworzonej z małej liczby elementów kompozycji portretu fantastycznego w luźny sposób nawiązującego do portretów Giuseppe Arcimbolda.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		Giuseppe Arcimbolda.				
17. Tematy w sztuce. Martwa natura (2 godziny)	• martwa natura, • kompozycja, • zasada równowagi w kompozycji, • malarstwo iluzjonistyczne.	• bardzo dobra znajomość martwej natury jako tematu dzieł sztuki, rozpoznawanie, omawianie, rozbudowane opisywanie wielu różnych dzieł przedstawiających martwą naturę z różnych okresów w sztuce, odczytywanie wielu komunikatów zawartych w przedstawieniach martwych natur; • bardzo dobra znajomość malarstwa iluzjonistycznego jako jednego ze sposobów przedstawiania przedmiotów i przestrzeni w martwej naturze; • tworzenie,	• dobra znajomość martwej natury jako tematu dzieł sztuki, rozpoznawanie, omawianie, opisywanie wybranych przykładów martwych natur z różnych okresów w sztuce, odczytywanie kilku komunikatów kulturowych zawartych w przedstawieniach martwych natur; • dobra znajomość malarstwa iluzjonistycznego jako sposobu przedstawiania przedmiotów i przestrzeni w martwej naturze; • tworzenie, układanie, komponowanie	• dość dobra znajomość martwej natury jako tematu dzieł sztuki, rozpoznawanie, omawianie, opisywanie wybranych przykładów martwej natury, odczytywanie zawartego w niej komunikatu kulturowego; • znajomość malarstwa iluzjonistycznego jako sposobu przedstawiania przedmiotów i przestrzeni w martwej naturze; • tworzenie, układanie, komponowanie zróżnicowanej martwej natury, fotografowanie jej;	• znajomość martwej natury jako tematu dzieł sztuki, opisywanie wybranych przykładów dzieł; • znajomość niektórych zasad malarstwa iluzjonistycznego i sposobu jego zastosowania w malarstwie martwych natur; • tworzenie, układanie dwu-, trzelementowej martwej natury, fotografowanie jej, próby współpracy podczas wyboru zdjęć i komponowania całości wystawy.	• wyrywkowa znajomość niektórych cech martwej natury, sposobu przestrzennego przedstawiania przedmiotów w kompozycjach martwej natury; • – tworzenie układanie jedno-dwuelementowej martwej natury, fotografowanie jej, podejmowanie sporadycznej współpracy podczas wyboru zdjęć i komponowania całości wystawy.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		układanie, komponowanie różnorodnej, wieloelementowej oryginalnej martwej natury i fotografowanie różnych jej ujęć; • stworzenie i zakomponowanie oryginalnej wystawy zdjęć martwych natur, bardzo dobra współpraca podczas wyboru zdjęć, ujęć i komponowania całości wystawy.	różnorodnej, wieloelementowej ciekawej martwej natury, fotografowanie różnych jej ujęć; • stworzenie i zakomponowanie ciekawej wystawy zdjęć martwych natur, dobra współpraca podczas wyboru zdjęć, ujęć i komponowania całości wystawy.	• stworzenie i zakomponowanie wystawy zdjęć martwych natur, podejmowanie współpracy podczas wyboru zdjęć i komponowania całości wystawy.		
18. Tematy w sztuce. Pejzaż (2 godziny)	• pejzaż, • sztafaż, • pejzaż ze sztafażem, • weduta, • marina i marynista, • realizm, • pejzaż realistyczny, • pejzaż fantastyczny, • impresjonizm,	• bardzo dobra znajomość różnych rodzajów pejzaży, omawianie przykładowych dzieł, bardzo dobra znajomość podziału pejzaży w zależności od przedstawianego rodzaju krajobrazu na wedutę i marinę oraz określanie znaczenia sztafażu w pejzażu,	• dobra znajomość różnych rodzajów pejzaży, omawianie wybranych dzieł; • dobra znajomość podziału pejzaży w zależności od przedstawianego rodzaju krajobrazu na wedutę i marinę oraz określanie znaczenia sztafażu w pejzażu; • dobra znajomość	• dość dobra znajomość różnych rodzajów pejzaży, omawianie wybranych dzieł; • dość dobra znajomość podziału pejzaży w zależności od przedstawianego rodzaju krajobrazu na wedutę i marinę oraz określanie znaczenia sztafażu w pejzażu;	• znajomość różnych rodzajów pejzaży w zakresie podstawowym, omawianie jednego wybranego obrazu; • znajomość podziału pejzaży na wedutę i marinę oraz znajomość pojęcia sztafażu w pejzażu; • znajomość przedstawiania	• bardzo słaba, pobieżna znajomość rodzajów pejzaży, pojęcia sztafażu w pejzażu; • orientacyjna znajomość różnych sposobów ukazywania krajobrazu, głównie realistycznego i fantastycznego; • próba

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
	• puentylizm.	• bardzo dobra znajomość różnych sposobów przedstawiania krajobrazu, w sposób realistyczny lub fantastyczny, oraz ukazywania nastroju i utrwalania wrażenia, chwili podczas przedstawiania krajobrazu; • przedstawianie w celowy, przemyślany sposób oryginalnego krajobrazu za pomocą nawiązujących do puentylizmu kropek, dobrze zaplanowany podział pracy na odpowiednie etapy; • stworzenie w plenerze oryginalnego obrazu krajobrazu w formie szkicu kolorystycznego farbami bez opracowywania	różnych sposobów przedstawiania krajobrazu, w sposób realistyczny lub fantastyczny, oraz ukazywania nastroju i utrwalania wrażenia, chwili podczas przedstawiania krajobrazu; • przedstawianie za pomocą nawiązujących do puentylizmu kropek krajobrazu w ciekawy sposób, podział pracy na etapy; • stworzenie w plenerze ciekawego krajobrazu w formie szkicu kolorystycznego farbami bez przedstawiania szczegółów, dobra organizacja pracy w plenerze.	• dość dobra znajomość różnych sposobów przedstawiania krajobrazu, w sposób realistyczny, fantastyczny, ukazywanie nastroju, wrażenia podczas przedstawiania krajobrazu; • przedstawianie krajobrazu w prosty, typowy sposób za pomocą kropek, określenie orientacyjnej kolejności działań; • stworzenie w plenerze prostego krajobrazu w formie szkicu kolorystycznego farbami bez przedstawiania szczegółów, dość dobra organizacja pracy w plenerze.	krajobrazu w sposób realistyczny, fantastyczny, ukazywanie nastroju, wrażenia podczas przedstawiania krajobrazu; • przedstawianie krajobrazu za pomocą kropek w schematyczny, uproszczony sposób; • stworzenie w plenerze znacznie uproszczonego, schematycznego krajobrazu w formie szkicu kolorystycznego bez przedstawiania szczegółów, zaimprovizowana praca w plenerze.	przedstawienia krajobrazu za pomocą kropek w znacznie uproszczony, schematyczny sposób; • stworzenie w plenerze schematycznej, znacznie uproszczonej, ubogiej pod względem zastosowanych środków plastycznych pracy plastycznej w formie szkicu bez przedstawiania szczegółów.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		detali, bardzo dobra organizacja pracy w plenerze.				
19. Doświadczenie edukacyjne. Fotospacer (1 godzina)	- fotografia cyfrowa, - obserwacja i inspiracja, - kompozycja (symetryczna, rytmiczna, statyczna, dynamiczna, równowaga w kompozycji); - pejzaż, sztafaż w pejzażu; - ujęcie; - punkt widzenia.	- bardzo wnikliwa obserwacja otoczenia i znajdowanie ciekawych fragmentów otoczenia, krajobrazu, oryginalnych widoków z różnych punktów widzenia, bardzo trafny wybór, uchwycenie na zdjęciu i określanie znaczenia sztafażu w pejzażu; - umiejętność bardzo dobrego uchwycenia i zakomponowania oryginalnego zdjęcia, zgodnie z poznanymi zasadami kompozycji, uzyskiwanie pełnej równowagi elementów w kompozycji fotograficznej pejzażu i/lub pejzażu	- dobra obserwacja otoczenia, znajdowanie ciekawych fragmentów krajobrazu, widoków z różnych punktów widzenia, wybór i uchwycenie sztafażu w pejzażu; - umiejętność uchwycenia i zakomponowania dobrego zdjęcia, zgodnie z poznanymi zasadami kompozycji, uzyskiwanie równowagi elementów w kompozycji fotograficznej pejzażu i/lub pejzażu ze sztafażem; - dobra współpraca, trafny wybór zdjęć w celu stworzenia ciekawej cyfrowej	- obserwacja otoczenia, wybieranie, fragmentów krajobrazu, widoków z różnych punktów widzenia, wybór i próby uchwycenia sztafażu w pejzażu; - umiejętność uchwycenia i zakomponowania zdjęcia zgodnie z większością poznanych zasad kompozycji, uzyskiwanie równowagi większości elementów w kompozycji fotograficznej pejzażu i/lub pejzażu ze sztafażem; - podejmowanie współpracy w celu stworzenia cyfrowej	- wyrywkowa obserwacja otoczenia, znajdowanie widoków z różnych punktów widzenia, możliwość przedstawiania pejzażu ze sztafażem; - próby uchwycenia równowagi kompozycyjnej i niektórych innych zasad kompozycji podczas wykonywania zdjęcia; - uczestniczenie w wyborze zdjęć do galerii cyfrowej.	- wykonanie przypadkowych zdjęć otoczenia bez zwracania uwagi na ich kompozycję; - bierny udział w wyborze zdjęć do galerii cyfrowej.

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		ze sztafażem; • bardzo dobra współpraca, trafny wybór zdjęć w celu stworzenia oryginalnej cyfrowej galerii fotografii.	galerii fotografii.	galerii fotografii.		
20. Tematy w sztuce. Historie (1 godzina)	• malarstwo mitologiczne, • malarstwo religijne, • malarstwo historyczne, • sceny rodzajowe, • malarstwo na wazach, • miniatury, • ołtarz szafiasty, • rolka i zwój, • ilustracja, • malarstwo olejne.	• bardzo dobra znajomość i rozumienie narracyjnego charakteru dzieł sztuki dotyczących mitologii, baśni, legend, scen biblijnych, ważnych wydarzeń historycznych, codziennych zdarzeń, omawianie, opisywanie różnych przykładów dzieł z różnych okresów w sztuce; • bardzo dobra znajomość różnych rodzajów dzieł przedstawiających zdarzenia, zróżnicowanych pod	• dobra znajomość i rozumienie narracyjnego charakteru dzieł sztuki dotyczących mitologii, baśni, legend, scen biblijnych, ważnych wydarzeń historycznych, codziennych zdarzeń, omawianie, opisywanie kilku przykładów dzieł z różnych okresów w sztuce; • dobra znajomość najważniejszych rodzajów dzieł przedstawiających zdarzenia, zróżnicowanych pod	• dość dobra znajomość i rozumienie narracyjnego charakteru dzieł sztuki dotyczących różnych tematów, w tym scen, mitologicznych, biblijnych, historycznych, rodzajowych, omawianie dwóch wybranych dzieł z różnych okresów sztuce; • dość dobra znajomość zróżnicowanych pod względem tematyki, formy, wielkości dzieł przedstawiających zdarzenia;	• orientacyjna znajomość wybranych rodzajów dzieł przedstawiających sceny mitologiczne, biblijne, historyczne, rodzajowe, opisywanie elementów wybranego dzieła; • orientacyjna znajomość niektórych rodzajów zróżnicowanych pod względem formy dzieł przedstawiających zdarzenia; • znacznie uproszczona ilustracja znanej legendy w formie	• wyrywkowa znajomość dzieł przedstawiających zdarzenia o zróżnicowanej tematyce i formie; • schematyczna, znacznie uproszczona, uboga ilustracja w formie zbliżonej do rolki lub komiksu szafiastego w luźny sposób nawiązująca do znanej legendy; • schematyczna, znacznie uproszczona miniatura przedstawiająca współczesne życie codzienne, w luźny sposób nawiązująca

Temat z podręcznika	Pojęcia kluczowe	OCENA				
		celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca
		względem tematyki, wielkości, formy, techniki malarskiej; • twórcza, oryginalna ilustracja w formie rolki lub komiksu szafiastego znanej legendy wybraną techniką malarską lub rysunkową, bardzo dobra współpraca i podział zadań w grupie; • stworzenie wybraną techniką malarską lub rysunkową oryginalnych miniatur inspirowanych Kodeksem Behema, przedstawiających współczesne zawody, zajęcia, codzienne zdarzenia, scenki z życia codziennego, bardzo dobra współpraca podczas wyboru tematyki prac.	wielkości, formy, techniki malarskiej; • interesująca ilustracja formie rolki lub komiksu szafiastego znanej legendy wybraną techniką malarską lub rysunkową, dobra współpraca i podział zadań w grupie; • stworzenie wybraną techniką malarską lub rysunkową ciekawych miniatur inspirowanych Kodeksem Behema, przedstawiających współczesne zawody, scenki z życia codziennego, dobra współpraca podczas wyboru tematyki prac.	• prosta ilustracja znanej legendy w formie rolki lub komiksu szafiastego wybraną techniką malarską lub rysunkową, dość dobra współpraca i podział zadań w grupie; • stworzenie prostych miniatur wybraną techniką malarską lub rysunkową inspirowanych Kodeksem Behema, przedstawiających współczesne zawody, zajęcia, scenki z życia codziennego, podejmowanie współpracy podczas wyboru tematyki prac.	rolki lub komiksu szafiastego wybraną techniką malarską lub rysunkową, próby nawiązywania współpracy i podziału zadań w grupie; • stworzenie znacznie uproszczonych miniatur inspirowanych Kodeksem Behema, przedstawiających współczesne zawody, zajęcia, scenki z życia codziennego, próby współpracy podczas wyboru tematyki prac.	do miniatur inspirowanych Kodeksem Behema.

Rozkład materiału z planem wynikowym dla klasy 5

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Blisko sztuki						
1. Oglądamy dzieła sztuki w albumach. Znajdujemy dzieła o określonych tematach. Konkurs drużynowy	I.1 I.6 II.1 III.4 III.5	• portret, autoportret, • scena zbiorowa, scena rodzajowa • scena historyczna • scena batalistyczna • scena sakralna (religijna) • scena mitologiczna • martwa natura • pejzaż ze sztafażem • animalistyka • florystyka • sztuka przedstawiająca • sztuka abstrakcyjna (nieprzedstawiająca)	• podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i>, s. 6–11 • karta pracy: <i>Obrazy tematyczne – mała galeria gatunków</i> • reprodukcje dzieł malarskich z całego podręcznika • wybrane reprodukcje malarstwa, rzeźb, grafik z wybranych źródeł • <i>Słownik terminologiczny sztuk pięknych</i>	• pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe znanych obrazów • prezentacja ćwiczeń i prac plastycznych • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie niektórych tematów dzieł malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, abstrakcja) • opisywanie niektórych elementów oglądanych dzieł, orientacyjne określanie tematu, • tworzenie uproszczonych szkiców inspirowanych znanymi obrazami	• dokładne określanie, omawianie tematów malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, historyczna, religijna, mitologiczna) • opisywanie, omawianie istotnych elementów oglądanych dzieł (prosty opis poznanych rodzajów kompozycji, kolorystyki, gamy, akcentów), dokładne określanie tematu obrazów • wskazywanie różnicy między sztuką przedstawiającą a abstrakcją • tworzenie ciekawych pod względem plastycznym szkiców rysunkowych, inspirowanych znanymi obrazami
2. Dzieła sztuki i zabytki w muzeum i galerii. Zwiedzamy wirtualne muzeum. / Plakat zapraszający do muzeum, galerii	I.1 I.2 II.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5 III.7 III.8	• instytucje kultury • muzeum • galeria • skansen • dzieło sztuki • zabytek • muzea sztuk pięknych (obrazy, ryciny, rzeźby, dawne wytwory rzemiosła artystycznego),	• podręcznik: <i>Sztuka w muzeum i w galerii</i>, s. 12–16. • katalogi wystaw, plakaty o muzeach i wystawach, zdjęcia ekspozycji muzealnych, galerii, komputer(y) z dostępem do internetu	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenia • ćwiczenia plastyczne: plakat techniką mieszaną	• znajomość niektórych rodzajów muzeów i instytucji kultury oraz ich zadań • orientacyjne określanie pojęć: zabytek, dzieło sztuki, konserwacja dzieł, konserwator • orientacyjna znajomość sposobu korzystania z wirtualnych muzeów, znajomość elementów prawa autorskiego	• dobra znajomość różnych rodzajów muzeów i instytucji kultury, rozumienie ich zadań • rozumienie i precyzyjne określanie pojęć: zabytek, dzieło sztuki, konserwacja dzieł, konserwator, określanie ich znaczenia dla kultury światowej i polskiej, tradycji narodowej, ludowej

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		• konserwacja zabytków • konserwator zabytków • muzea wirtualne • muzea sztuki nowoczesnej • centra sztuki współczesnej • galeria sztuki • wernisaż • katalog wystawy • plakat • kustosz muzeum, komisarz wystawy (dodatkowo)	• strony internetowe wybranych muzeów np. www.mnw.art.pl	• podsumowanie i omówienie ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• ogólna znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy, wernisażem • tworzenie uproszczonego plakatu będącego próbą zachęcenia do zwiedzania muzeum, galerii, stosowanie niektórych środków plastycznych, posługiwanie się techniką mieszaną	• dobra znajomość sposobu korzystania z wirtualnych muzeów, prawa autorskiego związanego z udostępnianiem dzieł • dokładne precyzowanie pojęć związanych z organizacją wystawy, wernisażem • tworzenie oryginalnego plakatu zachęcającego do zwiedzania muzeum lub galerii, posługiwanie się odpowiednimi środkami plastycznymi, wykorzystywanie różnych możliwości łączenia wybranych technik
3. Tworzymy wystawę, przygotowujemy wernisaż. Jeden artysta, wiele tematów dzieł. Jeden temat, prace wielu artystów./ Projekt katalogu wystawy i zaproszenia na wernisaż	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.4 III.4 III.5 III.7 III.8	• wystawa • wernisaż • katalog wystawy • plakat • komisarz wystawy (dodatkowo) • aranżacja wystawy • portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, abstrakcja	• podręcznik 3.–4. <i>Sztuka w muzeum i w galerii</i>, s. 12–16; 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i>, s. 6–11 • reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł • wybrane strony internetowe np. www.mnw.art.pl • katalogi wystaw	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: rysunkowe projekty zaproszenia i katalogu, aranżacja wystawy • podsumowanie, omówienie i prezentacja ćwiczeń • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy i wernisażu • dokonanie wyboru prac na wystawę, tworzenie prostej kompozycji, układu, aranżacji dzieł na wystawie • przygotowanie prostego katalogu wystawy, zaproszenia i informacji prasowej o wystawie	• bardzo dobra znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy i wernisażu • dokonanie przemyślanego wyboru prac na wystawę, tworzenie oryginalnej kompozycji, układu, aranżacji dzieł na wystawie • przygotowanie ciekawego katalogu wystawy, oryginalnego zaproszenia, ciekawej informacji prasowej zachęcającej do jej obejrzenia

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			np. plansze, tablice korkowe, sztalugi, duże kolorowe brystole, papier pakowy, tkaniny, duże kartonowe pudełka, materiały do stworzenia przestrzeni ekspozycyjnej i montażu ekspozycji			
Tajemnice barw						
4. Przypomnienie wiadomości o barwach. Kolory znanych obrazów. Zmieniamy barwy znanych dzieł w naszych pracach	I.1 I.3 II.3 III.4 III.5 III.7 III.8	- barwy podstawowe, barwy pochodne - gama barw - barwy ciepłe, barwy zimne - wąska gama barw ciepłych - wąska gama barw chłodnych (zimnych) - szeroka gama barw - akcent kolorystyczny - tonacja	- podręcznik: 5. <i>Przypomnienie wiadomości o barwach</i>, s. 18–20 - karta pracy: <i>O barwach coś już wiemy</i> - reprodukcje malarstwa o zróżnicowanej kolorystyce z podręcznika i wybranych źródeł - materiały do stworzenia dużego koła barw (12 odcieni)	- ćwiczenie - praca z tekstem - pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: malarstwo lub rysunkowa interpretacja znanego obrazu - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	- określanie cech, rozpoznawanie barw podstawowych i pochodnych, temperatury barw, orientacyjna znajomość gam barwnych - opisywanie niektórych barw i gam barwnych znanych dzieł - tworzenie uproszczonej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu	- określanie cech, omawianie barw podstawowych, pochodnych, rozróżnianie barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury barw, dobra znajomość gam barwnych, akcentów kolorystycznych w dziełach - opisywanie barw w znanych obrazach, ich gam kolorystycznych i akcentów - tworzenie oryginalnej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu, we właściwych proporcjach, dobrze rozplanowanego, w którym zastosowane są zróżnicowane linie i kształty

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
5. Barwy dopełniające i zjawisko powidoku. Sylwetka przedmiotu na białym tle. / „Dwukolorowy pejzaż w barwach dopełniających – odbicie w wodzie” lub „Portret tajemniczej osoby”	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	• barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • powidok, zjawisko powidoku • kontrast, barwy kontrastowe • pejzaż • portret	• podręcznik: 6.–7. <i>Barwy dopełniające, powidoki i kontrasty</i>, s. 21–24 • karta pracy: <i>Powidoki i kontrasty – barwne igraszki</i> • reprodukcje dzieł malarskich w których dominującym środkiem wyrazu są barwy podstawowe, pochodne, dopełniające	• pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówką lub pastelami albo wycinanka w barwach dopełniających • prezentacja ćwiczeń i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, zbiorowa)	• znajomość różnych rodzajów barw • znajomość par barw dopełniających, kontrastowych i zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczenia związanego z powidokiem • tworzenie uproszczonej kompozycji w barwach dopełniających	• znajomość różnych rodzajów barw, określanie ich cech • znajomość par barw dopełniających, kontrastowych, wyjaśnianie, dlaczego je tak nazywamy, znajomość zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczeń, w których poznajemy to zjawisko, wyciąganie wniosków z doświadczenia • wskazywanie barw dopełniających w dziełach malarskich • tworzenie oryginalnej kompozycji w barwach dopełniających
6. Barwy czyste i złamane. Pojedynek barw dopełniających. / „Motyl na ziemi i skałach” lub „Ślimak na kwiatach”	I.1 I.3 II.1 II.6	• barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • barwy czyste • barwy złamane • animalistyka	• podręcznik: 8. <i>Barwy czyste i złamane</i>, s. 25–27; 6.–7. <i>Barwy dopełniające, powidoki i kontrasty</i>, s. 21–24 • karta pracy: <i>Barwy dopełniające – przełamywanie barw</i>	• pogadanka • ćwiczenie • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kolaż z samodzielnie malowanego papieru • prezentacja ćwiczeń i prac uczniów • (praca indywidualna, zbiorowa)	• znajomość koła barw, rozróżnianie barw czystych i złamanych, znajomość sposobu tworzenia barw złamanych poprzez mieszanie barw czystych • wyodrębnianie niektórych rodzajów barw w wybranych obrazach • tworzenie prostej kompozycji, w której zastosowane są barwy czyste i złamane • wykorzystywanie techniki kolażu w pracy plastycznej	• dobra znajomość koła barw, określanie grup, rodzajów kolorów zawartych w kole barw i sposobu tworzenia barw złamanych spoza koła barw, umiejętność celowego łączenia, mieszania barw w celu uzyskania barw pochodnych i złamanych • określanie barw, kolorystyki obrazów (wskazywanie barw czystych, złamanych, podstawowych i pochodnych, ciepłych i zimnych) • tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w celowy, przemyślany sposób zastosowane są barwy czyste i złamane

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			- reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i wybranych źródeł, w których dominującym środkiem wyrazu są barwy podstawowe pochodne czyste i złamane - model koła barw			przemysłane posługiwanie się możliwościami, jakie daje technika kolażu
7. Zimne grzeje, a gorące chłodzi, czyli o względności barw. Utrwalenie wiadomości o barwie. / „Parasole, które chłodzą na plaży”, „Parasole, które ogrzewają w deszczu” albo „Ciepło lub zimno w tej samej kurtce”	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	- barwy podstawowe - barwy pochodne - barwy czyste - barwy złamane - barwy dopełniające - zjawisko powidoku - barwy ciepłe i zimne, temperatura barw, względność barw - portret	- podręcznik: 9. <i>O względności barw</i>, s. 28–30 - wybrane reprodukcje ilustrujące względność barw z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami suchymi lub kredkami ołówkowymi uzupełniona kolażem z papieru kolorowego - prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- określanie temperatury barw, porównywanie barw ciepłych i zimnych, - określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw sąsiednich - zauważanie względności barw w niektórych obrazach - orientacyjne zastosowanie zasady względności barw w prostej kompozycji plastycznej na zadany temat - łączenie elementów kilku technik w wykonywanej pracy plastycznej	- określanie temperatury barw, porównywanie temperatury barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury kilku barw ciepłych i zimnych między sobą - określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw otaczających, rozpoznawanie zmiany temperatury barwy pod wpływem barw otaczających w obrazach i własnych pracach plastycznych, zauważanie związku względności barw z nastrojem kompozycji - przemysłane stosowanie zasady względności w różnych, samodzielnie tworzonych kompozycjach na zadany temat - celowe posługiwanie się kilkoma technikami plastycznymi i łączenie ich w tworzonej kompozycji

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O sztuce komponowania						
8. Przypomnienie wiadomości o kompozycji. Różne rodzaje kompozycji z tych samych przedmiotów. / „Ściana w pokoju”	I.1 I.2 I.3 II.6 II.7	- kompozycja - zasada równowagi. ciężar barw, - symetria, kompozycja symetryczna - rytm, kompozycja rytmiczna	- podręcznik: 10. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i>, s. 32–34 - karta pracy <i>Dobrze znane układy – równowaga, symetria i rytm</i> - reprodukcje dzieł, w których spełniona jest zasada równowagi, widoczna symetria i rytm w kompozycji z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia wnętrz	- pogadanka - praca z tekstem - ćwiczenie - rozmowa nauczająca - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: wycinanka z papieru kolorowego uzupełniona rysunkiem flamastrami - prezentacja ćwiczeń omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	- znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi, kompozycji symetrycznej i rytmicznej - rozpoznawanie w znanych dziełach sztuki niektórych cech kompozycji spełniających zasadę równowagi, symetrycznych, rytmicznych - tworzenie prostych kompozycji (ze zbliżonych elementów, spełniających zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej) - posługiwanie się techniką wycinanki w pracy plastycznej	- dobra znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi (znajomość barw lekkich i ciężkich, sposobów uzyskiwania równowagi), kompozycji symetrycznej (zachowywania podobieństwa elementów wokół osi symetrii), rytmicznej (różnorodności sposobu powtarzania się podobnych elementów w kompozycji) - rozpoznawanie różnych układów kompozycyjnych spełniających zasadę równowagi, symetrycznych i rytmicznych w wielu znanych dziełach sztuki - tworzenie ciekawych, zróżnicowanych kompozycji (złożonej ze zbliżonych elementów, spełniającej zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej) - sprawne posługiwanie się techniką wycinanki, wykorzystywanie różnych możliwości tej techniki
9. Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika. / „Dyskoteka, taniec. Stojące osoby, czyli ci, którzy nie chcą tańczyć” lub „Zawody sportowe	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.2 II.6	- kompozycja, komponować, skomponować - kompozycja statyczna - kompozycja dynamiczna - scena rodzajowa	- podręcznik: 11. <i>Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika</i>, s. 35–37 - karta pracy: <i>Komponowanie statyczne i dynamiczne</i>	- pogadanka - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie - prezentacja reprodukcji	- określanie cech kompozycji statycznej i dynamicznej oraz niektórych sposobów przedstawiania bezruchu i ruchu na obrazie - określanie niektórych cech statyki i dynamiki w wybranych dziełach	- dokładne określanie cech kompozycji statycznej i dynamicznej oraz różnych sposobów, środków wyrazu artystycznego, stosowanych do przedstawiania ruchu i bezruchu na obrazie - określanie statyki i dynamiki kompozycji w różnych dziełach malarskich

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
i widownia” albo „Spokój i dynamika, ruch – ilustracja wybranych utworów muzycznych”			- reprodukcje dzieł malarskich przedstawiających kompozycję statyczną i dynamiczną, obrazów przedstawiających taniec i ruch z podręczników i wybranych, źródeł - zdjęcia sportowców - drewniany manekin - serpentyna, wstążka - utwory muzyczne o zróżnicowanym tempie, odtwarzacz	- ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelą, kredkami akwarelowymi lub pastelami olejnymi z konturem wykonanym cienkopisem - prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- tworzenie dwóch prostych kompozycji malarskich akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) - posługiwanie się techniką akwareli z konturem wykonanym cienkopisem	- tworzenie dwóch ciekawych pod względem plastycznym, wieloelementowych kompozycji akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) - sprawne posługiwanie się techniką akwareli, stosowanie ciekawego konturu wykonanego cienkopisem do uzupełnienia pracy
10. Kompozycja otwarta i zamknięta. O różnych sposobach tworzenia kompozycji otwartej i zamkniętej / „Rozsypane owoce i warzywa”, „Kosz z owocami i warzywami” lub „Ocean pełen ryb” i „Wielki potwór morski”	I.1 I.2 I.3 II.1 II.6	- kompozycja, komponować, skomponować - kompozycja otwarta - kompozycja zamknięta - ramy obrazu, ramy kompozycji - martwa natura - animalistyka	- podręcznik: 12. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i>, s. 38–40 - karta pracy: <i>Otwieranie obrazu – jak ująć temat w ramkę</i> - wybrane reprodukcje przedstawiające przykłady kompozycji otwartej lub zamkniętej z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelami z konturem wykonanym pastelami olejnymi lub świecą - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej - rozpoznawanie kompozycji otwartej i zamkniętej w niektórych dziełach malarskich - tworzenie, układanie prostej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów - komponowanie prostych prac plastycznych: kompozycji otwartej i kompozycji zamkniętej - posługiwanie się techniką akwareli uzupełnionej rysunkiem pastelami olejnymi	- dobra znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej - rozpoznawanie różnorodnych kompozycji otwartych i zamkniętych w wielu dziełach malarskich - samodzielne tworzenie, układanie ciekawej i oryginalnej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów - komponowanie prac ciekawych pod względem plastycznym: kompozycji otwartej i zamkniętej - wykorzystywanie różnych możliwości techniki akwareli podczas wykonywania pracy, uzupełnianie jej elementami narysowanymi pastelami olejnymi

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			- wybrany materiał na tło i drobne eksponaty do ułożenia martwej natury - naklejki do podpisywania eksponatów przyniesionych przez uczniów			
11. Powtórzenie wiadomości o kompozycji. / „Różne kompozycje w dziełach dawnych mistrzów” – prezentacja komputerowa lub albumik	I.1 I.2 I.3 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8	- kompozycja, komponować - zasada równowagi w kompozycji - kompozycja symetryczna - kompozycja rytmiczna - kompozycja otwarta - kompozycja zamknięta - kompozycja statyczna - kompozycja dynamiczna - reprodukcja, oryginał - tematy malarskie (portret, scena zbiorowa, rodzajowa, historyczna, batalistyczna, sakralna, mitologiczna, martwa natura, portret ze sztafażem)	- podręcznik: 10. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i>, s. 32–34; 11. <i>Bezruch i ruch czyli statyka i dynamika</i>, s. 35–37; 12. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i>, s. 38–40; - karty pracy: <i>Dobrze znane układy – równowaga, symetria, rytm</i> (patrz: scenariusz lekcji 8); <i>Komponowanie statyczne i dynamiczne</i> (patrz: scenariusz lekcji 9); <i>Otwieranie obrazu jak ująć temat w ramkę</i> (patrz: scenariusz lekcji 10.)	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne (plakat, album lub gazetka lub prezentacja komputerowa) - prezentacja ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość różnych rodzajów kompozycji - posługiwanie się albumami, internetem w celu poznawania znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji - tworzenie prostego albumu o kilku rodzajach kompozycji	- dobra znajomość poznanych różnych rodzajów kompozycji - posługiwanie się albumami, reprodukcjami, internetem w celu poznawania wielu znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji - tworzenie ciekawego albumu lub prezentacji komputerowej o poznanych rodzajach kompozycji

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			- reprodukcje dzieł sztuki reprezentujące różne rodzaje kompozycji z podręcznika i wybranych źródeł - komputer z dostępem do internetu i oprogramowaniem do wykonania prezentacji - albumy z reprodukcjami znanych dzieł malarskich			
O rzeźbie						
12. Dzieło sztuki w trzech wymiarach – rzeźba jako bryła. / „Papierowe ptaki”, „Skrzydlate, fantastyczne zwierzęta”	I.1 I.2 II.3 II.6	- bryła, przestrzeń, trzy wymiary (przestrzenność, trójwymiarowość) - rzeźba - rzeźbiarz - kompozycja w przestrzeni - animalistyka	- podręcznik: 13. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i>, s. 42–44 - karta pracy: <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienić w rzeźbę</i> - film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) - rysunek, obraz, mała rzeźba o podobnym temacie – ekspozyty	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - ćwiczenia - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: malowana rzeźba z gniecionego papieru pomalowanego wybranymi farbami - prezentacja ćwiczeń i prac uczniów	- orientacyjne określanie pojęcia bryły w dziełach plastycznych w odróżnieniu od dzieł na płaszczyźnie - znajomość i orientacyjne precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz - opisywanie niektórych cech rzeźby na wskazanym przykładzie - planowanie prostego kształtu rzeźby w rysunku, formowanie prostej bryły rzeźby z papieru i malowanie jej farbami	- precyzyjne określanie pojęcia bryły w dziełach rzeźbiarskich o różnej formie w odróżnieniu od dzieł plastycznych na płaszczyźnie - znajomość i dokładne precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz, znajomość niektórych etapów i sposobu pracy rzeźbiarza - wskazywanie cech rzeźby na przykładach różnych dzieł - planowanie ciekawego pod względem plastycznym kształtu rzeźby w przemyślanym szkicu rysunkowym, poprzedzającym etap formowania oryginalnej bryły rzeźby z papieru

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			- zdjęcia wybranych rzeźb o zróżnicowanych tematach, wykonanych w różnych materiałach z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia przyrodnicze ptaków (dodatkowo)	(praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)		- pomysłowość, fantazja podczas łączenia elementów rzeczywistych i fantastycznych w wykonywanej rzeźbie - nadawanie wykonanej pracy ciekawej kolorystyki za pomocą wybranych farb
13. Materiał i faktura w rzeźbie. Różne rodzaje faktury – pióra, futra, pancerze. / „Gliniane zwierzęta”	I.1 I.5 II.1 II.3 II.6	- bryła, przestrzenność - rzeźba - faktura - rzeźbiarz, rzeźbienie - materiały rzeźbiarskie (gлина, drewno, kamień, metal) - narzędzia rzeźbiarskie (m.in. dłuto, dłot) - odlew - animalistyka	- podręcznik: 14.–15. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i>, s. 45–48 - karta pracy: <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienić w rzeźbę</i> (patrz: scenariusz lekcji 12) - film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) - zdjęcia wybranych dzieł rzeźbiarskich o zróżnicowanych tematach wykonywanych różnymi technikami z podręcznika i wybranych źródeł - albumy przyrodnicze ze zdjęciami zwierząt (dodatkowo)	- pogadanka - prezentacja zdjęć - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: rzeźby z gliny, modeliny lub plasteliny - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- rozumienie pojęć: bryła, rzeźba, faktura i ich orientacyjne precyzowanie - znajomość przynajmniej dwóch różnych materiałów z których tworzone są tradycyjne rzeźby i sposobu, w jaki powstaje ich faktura - formowanie inspirowanej naturą prostej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej fakturze z plastycznego materiału, poprzedzone fazą szkicowania	- rozumienie i dokładne precyzowanie pojęć: bryła, rzeźba, faktura - znajomość kilku różnych materiałów, z których tworzone są rzeźby; i związku techniki rzeźbiarskiej i użytych narzędzi z formą i fakturą dzieł - znajomość różnych tematów rzeźb - formowanie ciekawej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej, dobrze dostosowanej do jego formy fakturze z plastycznego materiału, inspirowanie się naturą, poprzedzenie pracy etapem tworzenia przemysłanego szkicu

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
14. Płaskorzeźba. / „Moneta lub medal okolicznościowy dla mamy, dziadka i babci z okazji ich dnia” lub „Obramienie okna lub drzwi (portal)”	I.1 I.5 II.1 II.3 II.6 III.4 III.5	- bryła - faktura - płaskorzeźba - relief wklęsły, relief wypukły - medal - moneta - obramienie okna, drzwi (portal) - ramy kompozycji - kompozycja zamknięta, - kompozycja rytmiczna - portret	- podręcznik: 16. <i>Płaskorzeźba</i>, s. 49–52 - film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) - reprodukcje z płaskorzeźb, reliefów (detali architektonicznych), medali, monet z podręcznika i wybranych źródeł - medale, monety	- pogadanka - prezentacja reprodukcji oraz przykładów monet i medali - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: płaskorzeźba z gliny, modeliny lub plasteliny - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- określanie niektórych cech rzeźby i porównywanie jej z płaskorzeźbą - omawianie tematyki i formy wybranej płaskorzeźby - projektowanie i tworzenie prostej formy płaskorzeźby na zadany temat, podporządkowanej ramom kompozycyjnym kształtu medalu z określonej okazji lub tworzenie prostej płaskorzeźbionej dekoracji architektonicznej - posługiwanie się techniką rzeźbienia w glinie, plastelinie lub modelinie	- dokładne określanie cech płaskorzeźby i porównywanie jej formy, tematyki, techniki, faktury z płaskorzeźbą - wykonanie ciekawego projektu płaskorzeźby na zadany temat i konsekwentne realizowanie go w praktyce, tworzenie oryginalnej formy podporządkowanej ramom kompozycyjnym medalu z określonej okazji lub tworzenie oryginalnej płaskorzeźbionej kompozycji dekoracji architektonicznej okna lub portalu - wykorzystywanie różnych możliwości, które daje technika rzeźbienia w miękkim materiale, np. glinie, modelinie, plastelinie
O sztuce w przestrzeni						
15. Działanie integracyjne. Między rzeźbą a formą przestrzenną. / „Wielkie szkolne maskotki – postacie, zwierzęta, przedmioty” lub „Maskotka regionalna”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 II.7 III.2 III.3	- bryła - rzeźba - forma przestrzenna - kompozycja - faktura - barwy podstawowe, ciepłe, zimne - gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) - akcent kolorystyczny - barwy dopełniające - tradycja - sztuka ludowa	- podręcznik: 17. <i>Formy przestrzenne</i>, s. 54–55 - reprodukcje przedstawiające formy przestrzenne z podręcznika i wybranych źródeł - albumy przyrodnicze ze zwierzętami - zdjęcia rzeźb współczesnych przedstawiających zwierzęta	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna ze zróżnicowanych materiałów - prezentacja i omówienie kompozycji (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa)	- wykonanie prostych projektów maskotki, orientacyjne dobranie odpowiednich materiałów do projektu - praca w grupie, podejmowanie działań zespołowych i współpracy - wdrażanie projektu w życie, wykonywanie pracy plastycznej różnymi technikami	- wykonywanie oryginalnych projektów maskotki, precyzyjne dobranie odpowiednich materiałów do projektu - zgodna, twórcza praca w grupie, podejmowanie logicznie zaplanowanych działań zespołowych - wdrażanie złożonego projektu w życie, wykonywanie oryginalnej pracy plastycznej różnymi technikami

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			- maskotki lub zdjęcia maskotek - materiał ilustracyjny związany ze specyfiką regionu (np. dominujący krajobraz lasy, góry, duże ośrodki miejskie, charakterystyczne zabytki), regionalną sztuką ludową (stroje, przedmioty, charakterystyczne motywy dekoracyjne)			
16. O różnych formach przestrzennych. Jak przestrzeń, powietrze i wiatr przenikają do fruwających rzeźb. / „Mobile zimowe” lub „Planety, rakiety i kosmici” albo „Kolorowe mobile geometryczne”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.6 III.5	- rzeźba, bryła - forma przestrzenna - mobil, rzeźba mobilna - abstrakcja - fantastyka - sztuka współczesna	- podręcznik: 17. <i>Formy przestrzenne</i>, s. 54–55 - reprodukcje wybranych form przestrzennych i rzeźb mobilnych z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: kompozycja przestrzenna różnymi technikami - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna grupowa, zbiorowa)	- określanie niektórych cech formy przestrzennej, zauważanie niektórych różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną - określanie i omawianie niektórych cech wybranych mobili - tworzenie prostych elementów i montowanie ich w celu utworzenia mobila	- określanie różnorodnych cech formy przestrzennej, zauważanie wielu różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną - określanie różnorodnych specyficznych cech mobili jako rodzaju form przestrzennych - omawianie kompozycji, formy, kolorystyki wybranych rzeźb mobilnych - tworzenie przemysłanych elementów i montowanie całości w oryginalną, staranną formę mobila

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			kilka rozkładanych pudełek kartonowych oraz materiały do łączenia ich			
17. O sztuce w przestrzeni. O formie przestrzennej. / Instalacja. „Chronimy naszą planetę”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4	- bryła - rzeźba - faktura - forma przestrzenna - instalacja - sztuka współczesna	- podręcznik: 18.–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 - zdjęcia instalacji i form przestrzennych z podręcznika i wybranych źródeł - duże przedmioty do utworzenia formy przestrzennej lub instalacji - materiały do montażu	- ćwiczenie - praca z tekstem - prezentacja zdjęć - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna lub instalacja z różnych materiałów (projekt lub realizacja) - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- określanie niektórych cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie niektórych różnic między nimi i tradycyjnymi rzeźbami - opisywanie niektórych cech wybranej instalacji lub formy przestrzennej - projektowanie, wykonywanie uproszczonej formy przestrzennej na zadany temat, próba dostosowywania materiałów i form do przekazywanej treści	- określanie, wskazywanie wielu cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie i dokładne określanie różnic i podobieństw między nimi oraz tradycyjnymi rzeźbami - opisywanie wielu cech różnych oglądanych instalacji i form przestrzennych - wykonywanie oryginalnego projektu wieloelementowej formy przestrzennej na zadany temat, dostosowanie odpowiednich materiałów, form do przekazywanych treści, tworzenie formy przestrzennej, bogatej pod względem formy i możliwego odczytywania znaczeń, treści
O budowlach						
18. Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle	I.1 I.2 I.3 I.4 I.2	- architektura - budowle - plan budowli - funkcja budowli	podręcznik: 20. <i>Sztuka pod gołym niebem</i>, s. 60–62	- praca z tekstem - rozmowa nauczająca - pogadanka - prezentacja zdjęć - zabawa plastyczna	- orientacyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki - określanie użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli	- precyzyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki - określanie, rozumienie użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich plany	II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	- funkcjonalność budowli - zespół architektoniczny - bryła architektoniczna - fantastyka	- zdjęcia budowli o różnych funkcjach z podręcznika i wybranych źródeł - przykładowe plany budowli z symbolami związanymi z ich wyposażeniem	- ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe i makiety kompleksów architektonicznych - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- określanie niektórych związków planów budowli i ich funkcji, wykonywanie orientacyjnych szkiców - tworzenie prostego planu osiedla lub miasteczka - tworzenie prostej makiety zespołu architektonicznego z niewielkiej liczby elementów	- określanie związków planów budowli, zewnętrznego kształtu i spełnianej funkcji, wykonywanie odpowiednich szkiców - tworzenie oryginalnego projektu fantastycznego osiedla lub miasteczka - tworzenie ciekawej, wieloelementowej makiety zespołu architektonicznego
19. Rytm i symetria w architekturze. Fasady różnych budowli. Szukamy rytmu – o podobieństwie okien, barwach i powtarzających się liniach. / „Moja budowla”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	- architektura - budowla - forma i funkcja budowli - funkcjonalność - fasada - kompozycja - rytm, symetria - szeroka gama barw - wąska gama barw	- podręcznik: 21. <i>Symetria i rytm w architekturze</i>, s. 63–65 - karta pracy: <i>Ład w architekturze / symetria rytm – obecne</i> - zdjęcia wybranych budowli z podręcznika i wybranych źródeł - kartki z figurami geometrycznymi do losowania kształtu rytmicznie powtarzającego się w fasadzie budowli	- praca z tekstem - pogadanka - rozmowa nauczająca - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: tworzenie fasady budowli techniką kolażu i/lub rysunku - prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli - określanie wybranych cech kompozycji symetrycznej i rytmicznej w architekturze - wskazywanie rytmu i symetrii w wybranym dziele architektonicznym - komponowanie prostej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku	- precyzyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli - określanie wielu cech kompozycji rytmicznej i symetrycznej w architekturze - wskazywanie i omawianie rytmu i symetrii w różnych budowlach - komponowanie oryginalnej, złożonej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku, ciekawa kolorystyka pracy

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
20. Statyka i dynamika w architekturze. O architekturze bez dachu, drzwi i okien. / „Mosty na filarach, mosty wiszące” lub „Zamki w ogrodach. Zamek spokoju i zamek wiatru” albo „Wodny park rozrywki”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	- architektura - budowla - statyka i dynamika w kompozycji (kompozycja statyczna i dynamiczna) - statyka i dynamika w architekturze	- podręcznik: 22. <i>Statyka i dynamika w architekturze</i>, s. 66–68 - karta pracy: <i>Architektura – przestrzenne interpretacje</i> - zdjęcia obiektów architektonicznych z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia mostów wiszących i mostów na filarach - zdjęcia ogrodów, parków, placów zabaw, ulic	- rozmowa nauczająca - praca z tekstem - prezentacja materiału ilustracyjnego - pogadanka - ćwiczenie plastyczne: kompozycja akwarelami z konturem cienkopisem - prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze - wskazywanie niektórych cech, świadczących o statyce i dynamice w architekturze na wybranych przykładach - orientowanie się, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami - tworzenie dwóch prostych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę mostów lub przedstawiających statyczny i dynamiczny zamek w ogrodzie, brodziki dla dzieci i zjeżdżalnie przy basenach	- dobre rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze - wskazywanie wielu cech świadczących o statyce i dynamice w architekturze na różnych przykładach - dobre rozumienie, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami, wskazanie przykładów - tworzenie dwóch oryginalnych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę różnych mostów lub przedstawiających oryginalną, statyczną lub dynamiczną kompozycję zamku oraz ogrodu wokół niego, brodziki dla dzieci i zjeżdżalnie przy basenach
Antyk wiecznie żywy						
21. Dlaczego antyczne kolumny, łuki, kopuły podobają się i inspirowały architektów do dziś? „Mój łuk triumfalny” lub „Co kariatyda dźwiga na głowie?” albo	I.1 I.2 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5	- kultura i sztuka starożytnej Grecji - kultura i sztuka starożytnego Rzymu - architektura, architekt - piękno, proporcje, harmonia, symetria, rytm, statyka - świątynia (tympanon, fryz, kolumny) - kolumna (baza trzon kapitel)	- podręcznik: 23. <i>Okiem architekta</i> s. 70–77; <i>O budowlach</i> s. 60–68 - reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujące obecność antycznych form architektonicznych w różnych okresach w historii	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne (praca pastelami suchymi lub węglem)	- orientacyjne określanie znaczenia sztuki i kultury antycznej dla sztuki i kultury kolejnych okresów w historii - orientacyjne określanie znaczenia piękna, proporcji, harmonii w architekturze antycznej i wybranych okresów w historii	- określanie, rozumienie różnorodnego oddziaływania sztuki i kultury antycznej na wybrane dzieła i kulturę kolejnych okresów w sztuce - precyzyjne określanie znaczenia piękna, proporcji, harmonii w architekturze antycznej wybranych okresów w historii, rozumienie znaczenia obecności związków sztuki i kultury współczesnej z kulturą antyczną

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
„Projekt fasady budowli z tympanonem, fryzem i kolumnami – wspólna budowla”		• porządek dorycki • porządek joński • porządek koryncki • kariatyda • kopuła • łuk, łuk triumfalny (zwornik, kliniec) • kwadryga	• schematy i zdjęcia porządków architektonicznych, kolumn, kariatyd, łuków z różnych okresów • przykłady krojów liter • drewniany manekin	• podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• wrywkowa znajomość niektórych charakterystycznych antycznych form architektonicznych i cech greckich porządków architektonicznych, wyglądu świątyni greckiej i rzymskiej oraz wskazywanie zbliżonych elementów w budowlach innych epok, rozumienie niektórych aspektów przemian i przeobrażeń antycznych form w budowlach współczesnych • tworzenie prostej kompozycji barwnej lub czarno– białej inspirowanej wybranymi antycznymi formami architektonicznymi, posługiwanie się niektórymi środkami artystycznego wyrazu, częściowe wykorzystywanie możliwości techniki suchych pasteli lub węgla w pracy plastycznej	• dobra znajomość charakterystycznych antycznych form architektonicznych, określanie cech greckich porządków architektonicznych, wyglądu świątyni greckich i rzymskich, wskazywanie zbliżonych elementów w budowlach innych epok, rozumienie przeobrażeń wybranych form antycznych, określanie związków architektury współczesnej z architekturą antyczną, zauważanie i porównywanie form współczesnych z antycznymi • tworzenie oryginalnej wieloelementowej, przemyślanej kompozycji barwnej lub czarno– białej inspirowanej wybranymi antycznymi formami architektonicznymi, stosowanie odpowiednich środków artystycznego wyrazu, możliwości techniki suchych pasteli lub węgla w pracy plastycznej
22. Wierzenia, mity, ważne wydarzenia, codzienne przedmioty upodobania starożytnych Greków i Rzymian odkrywane przez archeologów./ „Kolorowa zastawa stołowa na piknik” lub. „Projekt muralu	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5	• archeologia, archeolog • sztuka starożytnej Grecji • sztuka starożytnego Rzymu • zabytek • sztuka użytkowa • rzemiosło artystyczne • ceramika, porcelana • wnętrze • malowidło ściennie	• podręcznik: 24. <i>Okiem archeologa</i> s. 79–83 • wybrane reprodukcje sztuki starożytnej Grecji, Rzymu i późniejszych okresów • zdjęcia przedstawiające porcelanę • zdjęcia murali	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne (technika mieszana pastele suche i farby plakatowe, mozaika z kolorowego papieru, folii i innych materiałów)	• orientacyjne określanie zadań archeologii w poznawaniu przeszłości, zabytków kultury materialnej, dzieł sztuki, zwyczajów w dawnych czasach na przykładzie poznawania niektórych zabytków sztuki greckiej i rzymskiej • orientacyjne określanie cech waz greckich jako inspiracji ceramiki i porcelany innych okresów • określanie niektórych cech malarstwa pompejańskiego i mozaik oraz rozumienie ich wpływu na późniejsze dzieła	• określanie różnorodnych zadań archeologii w poznawaniu przeszłości, zabytków kultury materialnej, dzieł sztuki, zwyczajów w dawnych czasach na przykładzie opisywania, określania cech zabytków sztuki greckiej i rzymskiej • określanie cech, kompozycji i rozumienie znaczenia waz greckich jako inspiracji ceramiki i porcelany innych okresów • określanie kompozycji kolorystyki, wybranych tematów malarstwa pompejańskiego i mozaik oraz rozumienie różnorodnego znaczenia i wpływu na późniejsze dzieła

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
o najbliższej okolicy”. „Abstrakcyjna mozaika”		- malarstwo pompejańskie, iluzjonizm - mural, graffiti - mozaika - ramy kompozycyjne	przykłady współczesnych mozaik	- podsumowanie i omówienie ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	tworzenie uproszczonego, ubogiego projektu muralu lub uproszczonej mozaiki w określonych ramach kompozycyjnych	tworzenie złożonego, oryginalnego projektu muralu lub mozaiki, umiejętne wykorzystywanie specyfiki techniki i problematyki ram kompozycyjnych podczas tworzenia mozaiki i/lub muralu
23. Antyczne pomniki na kolumnach i pomniki konne, teatry, stadiony i ich współczesne interpretacje. Zwiedzanie jako sposób poznawania historii i niezwykłości zwiedzanych miejsc./ „Projekt pomnika.” „Projekt plenerowej sceny teatralnej”. „Kolorowy stadion”	I.1 I.5 I.6 II.3 II.6 III.4 III.5	- sztuka starożytnej Grecji, sztuka starożytnego Rzymu - kolumna - pomnik konny - relief - rzeźba - teatr antyczny, orchestra, - scena, widowia - stadion - koloseum	- podręcznik: 25. <i>Okiem turysty</i> s. 84–90 - zdjęcia wybranych pomników na kolumnach z podręcznika i wybranych źródeł m. in. pomnik Księcia Józefa Poniatowskiego w Warszawie - zdjęcia współczesnych teatrów i stadionów (sceny, wnętrza) - zdjęcia koni, wybrane portrety konne na obrazach - zdjęcia wybranych dyscyplin sportowych - drewniany manekin	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: szkice markerem i pastelami olejnymi z elementami kolażu lub prace akwarelami z konturem pastelami olejnymi, prace przestrzenne - podsumowanie i omówienie ćwiczeń (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie znaczenia wybranych dzieł sztuki, pomników, budowli dla umocnienia władzy i życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim i starożytnej Grecji - orientacyjne określanie przeobrażeń pomników na kolumnach, pomników konnych na wybranych przykładach, próba porównywania formy i znaczenia pomników i innych dzieł - określanie niektórych cech wspólnych, przeobrażeń starożytnych i współczesnych stadionów i teatrów, Koloseum - tworzenie prostego projektu pomnika, sceny, stadionu technikami mieszanymi, tworzenie uproszczonej makiety lub rysunku stadionu	- precyzyjne określanie różnorodnego znaczenia wybranych, charakterystycznych dzieł sztuki, pomników m.in. dla umocnienia władzy i życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim, starożytnej Grecji, późniejszych okresach w historii, współcześnie - określanie wielu cech starożytnych pomników na kolumnach, pomników konnych, porównywanie, wskazywanie przeobrażeń formy i znaczenia pomników i innych inspirowanych nimi dzieł współczesnych - trafne określanie wielu cech wspólnych, przeobrażeń formy starożytnych i współczesnych stadionów i teatrów, Koloseum - tworzenie oryginalnego, wieloelementowego projektu pomnika, sceny, stadionu technikami mieszanymi, tworzenie ciekawej, starannej makiety lub rysunku stadionu

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
#Średniowiecze						
24. Średniowieczna architektura podziwiana i odkrywana z drona. / „Projekt zamku obronnego z prostych brył”. „Fantastyczna ażurowa, „koronkowa” budowla”	I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5 III.6	• średniowiecze • sztuka średniowieczna • kościół, katedra, nawa główna, nawy boczne, transept, prezbiterium, absyda, plan krzyża, portal, tympanon, wieże • styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) • styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo–żebrowe, witraż, rozeta)	• podręcznik: 26. <i>Widok z drona</i> s. 88–93 • karta pracy: <i>Romańskie kaplice i kościoły</i> • zdjęcia kościołów romańskich gotyckich katedr, późniejszych kościołów inspirowanych sztuką średniowiecza z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia średniowiecznych zamków obronnych	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne (przestrzenny model z opakowań, kolaż z ażurowych materiałów) • praca z tekstem podsumowanie i prezentacja ćwiczeń plastycznych • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie znaczenia, czasu trwania i cech sztuki średniowiecznej • orientacyjne określanie niektórych cech architektury romańskiej i gotyckiej, próba porównania wybranych cech stylu romańskiego i gotyckiego na przykładzie próby opisu najważniejszych konstrukcji • wskazywanie niektórych charakterystycznych części kościołów romańskich i gotyckich, próba określania różnic i podobieństw • próba odkrywania inspirowania się sztuką romańską i gotycką w późniejszej i współczesnej architekturze sakralnej • tworzenie uproszczonej kompozycji modelu barwnego, obronnego zamku nawiązującego do architektury romańskiej • komponowanie projektu uproszczonej fantastycznej budowli o lekkiej przejrzystej „koronkowej” konstrukcji techniką kolażu nawiązującej do architektury gotyckiej	• precyzyjne określanie znaczenia, czasu trwania i cech sztuki średniowiecznej • dokładne określanie istotnych cech architektury romańskiej i gotyckiej, porównywanie cech stylu romańskiego i gotyckiego na przykładzie najważniejszych konstrukcji, wysokości i materiału budowl, stopniowej utraty obronnej funkcji budowli, prostoty i dekoracyjności formy • wskazywanie wielu charakterystycznych części kościołów romańskich i gotyckich, określanie różnic i podobieństw • wskazywanie i omawianie cech, elementów konstrukcji, części budowli romańskich i gotyckich, którymi inspirowali się twórcy późniejszej i współczesnej architektury sakralnej • tworzenie wieloelementowego, oryginalnego modelu barwnego obronnego zamku inspirowanego architekturą romańską • komponowanie oryginalnego przemyślanego projektu bogatej, wieloelementowej budowli o lekkiej przejrzystej „koronkowej” konstrukcji techniką kolażu nawiązującej do architektury gotyckiej

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
25. Bogactwo wnętrza średniowiecznej katedry. / „Projekt współczesnej rozety lub witraża”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6	- witraż, rozeta - ołtarz szafiasty - tryptyk, poliptyk - rzeźba, płaskorzeźba - malarstwo, banderole - krucyfiks - nagrobek - ramy kompozycyjne	- podręcznik: 27. <i>Spacer po katedrze</i> s. 98–102 - karta pracy: <i>Gotyckie katedry i ołtarze</i> - zdjęcia średniowiecznych i współczesnych witraży – zdjęcia i reprodukcje witraży oraz kartonów witraży Stanisława Wyspiańskiego i Józefa Mehoffera - zdjęcia gotyckich ołtarzy i krucyfiksów m. in. ołtarza Wita Stwosza w Kościele Mariackim w Krakowie	- pogadanka - prezentacja zdjęć i reprodukcji - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne (akwarele, malarstwo witrażowe) - rozmowa nauczająca - podsumowanie i prezentacja prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie znaczenia dekoracji, niektórych elementów wyposażenia wnętrza gotyckiego kościoła - orientacyjne określanie znaczenia witraży w kościołach gotyckich, późniejszych i współczesnych - orientacyjne określanie formy rzeźbionych, malowanych średniowiecznych ołtarzy - tworzenie uproszczonego współczesnego przedstawiającego lub abstrakcyjnego projektu witraża w określonych ramach kompozycyjnych koła lub prostokąta zakończonego łukiem ostrym	- określanie różnorodnego znaczenia dekoracji, wyposażenia wnętrza gotyckiego kościoła m.in. dla niepiśmiennych wiernych (witraże, ołtarze, krucyfiksy, nagrobki) - wskazywanie znaczenia i wskazywanie różnych cech kompozycji witraży w kościołach gotyckich, późniejszych i współczesnych - precyzyjne określanie formy rzeźbionych, malowanych średniowiecznych ołtarzy szafowych - tworzenie złożonego, wieloelementowego współczesnego przedstawiającego lub abstrakcyjnego witraża w określonych ramach kompozycyjnych koła lub prostokąta zakończonego łukiem ostrym
Prawda czy piękno						
26. W poszukiwaniu ideału. Różne oblicza piękna w różnych epokach / „Najpiękniejszy czy, najpiękniejszy uśmiech, najpiękniejsza twarz – wesoły, kolorowy portret”	I.1 I.2 I.3 I.6 II.6 III.4 III.5	- piękno, harmonia, proporcje, ideał - piękna, idealizacja, kanon - rzeźba - zasada kontrapostu - kontrapost gotycki - styl piękny - piękne Madonny - pieta - portret, portret rzeźbiarski, portret malarski - pejzaż, rzeźba	- podręcznik: 28. <i>W poszukiwaniu ideału</i> s. 104–106 - reprodukcje przedstawiające ideał piękna w rzeźbie malarstwie różnych okresów w sztuce z podręcznika i wybranych źródeł, wybrane posągi starożytnej Grecji i Rzymu, rzeźby średniowieczne	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: technika mieszana (pasty olejne i farby plakatowe lub akrylowe; wybrana technika malarska) - podsumowanie dyskusja	- orientacyjne rozumienie ogólnego znaczenia pojęcia piękna, idealizacji w sztuce - rozumienie podstaw wpływu poglądów starożytnych na piękno - orientacyjne określanie znaczenia piękna, idealizacji, ideału piękna w określonej epoce w sztuce i kulturze - rozumienie ogólnych zasad kontrapostu, orientacyjne określanie piękna podczas uproszczonego omawiania dzieł	- rozumienie i określanie różnorodnego znaczenia piękna, idealizacji, ideału piękna w określonej epoce w sztuce i kulturze - rozumienie i określanie poglądów na piękno w kulturze, zwłaszcza europejskiej, współcześnie jako dziedzictwa kultury antycznej - precyzyjne określanie i stosowanie różnych pojęć dotyczących piękna, kontrapostu podczas opisu dzieł i analizy zjawisk dotyczących piękna - wskazywanie środków

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Portret mamy, taty. Portret przyjaciela. „Wspaniały krajobraz – cuda przyrody”			- i renesansowe, Leonardo da Vinci Ginevra de Benci (awers i rewers obrazu) - schemat proporcji twarzy	prezentacja ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne wskazywanie sposobu idealizacji w rzeźbie starożytnej średniowiecznej i renesansowej oraz współczesnej kulturze masowej - przedstawienie osobistego stosunku do piękna w rozmowie i we własnej prostej pracy plastycznej, posługiwanie się środkami plastycznymi i częściowe wykorzystywanie możliwości wybranej techniki barwnej	- plastycznych, sposobu idealizacji w rzeźbie starożytnej, średniowiecznej i renesansowej oraz współczesnej kulturze masowej - przedstawianie osobistego stosunku do piękna, interpretowanie pojęcia w rozmowie i we własnej oryginalnej, złożonej pracy plastycznej, celowe posługiwanie się wieloma środkami plastycznymi, w wykorzystywanie różnorodnych możliwości wybranej techniki barwnej
27. W poszukiwaniu prawdy. Dwa nastroje portretowanej osoby – różne oblicza prawdy. „Portret lub autoportret”. Porównanie realizmu i idealizacji	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5	- portret - realizm, realistyczny - rzeczywistość, prawda - natura, fantazja - rzeźba - krucyfiks - pieta - malarstwo - iluminacja - inicjał - portret rzeźbiarski - portret malarski - scena rodzajowa - maska pośmiertna - obraz fotorealistyczny	- podręcznik: 29. <i>W poszukiwaniu prawdy</i> s. 107–109 - zdjęcia, reprodukcje wybranych dzieł, w których artyści posługiwali się realizmem z różnych okresów w historii, w tym dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych dzieł fotorealistycznych	- pogadanka - prezentacja materiału ilustracyjnego - rozmowa nauczająca - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne (kredki akwarelowe lub pastele suche) - dyskusja - podsumowanie i prezentacja ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, zbiorowa)	- rozumienie źródeł i orientacyjne określanie pojęcia realizmu - poznawanie i uproszczone opisywanie starożytnych i późniejszych dzieł w których artyści posługiwali się realizmem - dokonywanie prostych porównań dzieł, w których artyści idealizowali rzeczywistość i posługiwali się realizmem - tworzenie prostego samodzielnego obrazu prawdy w przedstawianiu postaci, stosowanie wybranych środków plastycznych i wykorzystywanie niektórych możliwości techniki pastelii suchych lub kredek akwarelowych we własnej pracy plastycznej	- rozumienie źródeł antycznych pojęcia realizmu, znaczenia, precyzyjne określanie pojęcia – poznawanie, wskazywanie wielu elementów sprawiających, że omawiane wybrane dzieła określamy jako realistyczne, w których artyści posługiwali się realizmem w różnych okresach w historii od starożytności do współczesności - dokonywanie różnych porównań dzieł z różnych okresów w historii, w których artyści posługiwali się idealizacją rzeczywistości i realizmem - tworzenie oryginalnego, wieloelementowego obrazu ukazującego zróżnicowane, świadome dążenie do prawdziwego przedstawienia postaci, stosowanie odpowiednich środków artystycznego wyrazu, wykorzystywanie różnorodnych możliwości, które daje technika pastelii suchych lub kredek akwarelowych we własnej pracy plastycznej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Lekcje powtórzeniowe						
28. Powtórzenie wiadomości. / „Kolorowe zamki i pałace”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6	• barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy dopełniające • zjawisko powidoku • barwy czyste, barwy złamane • temperatura barw (barwy ciepłe i zimne) • względność barw • kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna • kompozycja otwarta, kompozycja zamknięta • kompozycja statyczna, kompozycja dynamiczna	• podręcznik: <i>Tajemnice barw</i>, s. 18–30; <i>O sztuce komponowania</i>, s. 32–38 • reprodukcje dzieł sztuki, ilustrujące poszczególne pojęcia omawiane i powtarzane w ciągu roku szkolnego	• rozmowa nauczająca • prezentacja reprodukcji • ćwiczenie plastyczne: kompozycje rysunkowe techniką mieszaną z elementami kolażu • prezentacja i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji • rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w niektórych znanych obrazach • stosowanie omawianych grup barw, zjawisk dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, orientacyjne wyjaśnianie pojęć • tworzenie prostej kompozycji zamku, której elementami będą wyjaśnienia i szkice dotyczące barwy i kompozycji	• dobra znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji • rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w wielu różnych znanych obrazach • przemyślane stosowanie omawianych grup barw, zjawisk dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, precyzowanie i wyjaśnianie pojęć • tworzenie oryginalnej kompozycji zamku, której elementami będą dokładne wyjaśnienia i trafnie ilustrujące je szkice, dotyczące barwy i kompozycji
29. Powtórzenie wiadomości, cz.2. / „Kolorowe zamki i pałace”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8	• instytucje kultury • muzeum • galeria, • skansen • centrum sztuki • współczesnej • wirtualne muzeum • konserwacja dzieł, konserwator • wystawa • wernisaż • tematy dzieł sztuki (portret, pejzaż,	• podręcznik: <i>Blisko sztuki</i> s. 6–17, <i>O rzeźbie</i> s. 42–52, <i>O sztuce w przestrzeni</i> s. 54–58, <i>O budowlach</i> s. 60–68 • reprodukcje dzieł sztuki, ilustrujące omawiane zagadnienia z całego podręcznika i wybranych źródeł	• prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja rysunkowa techniką mieszaną elementami kolażu • prezentacja ćwiczeń i omówienie prac • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych form przestrzennych, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby • opisywanie wybranych dzieł sztuki, związanych z omawianymi pojęciami i dziedzinami sztuk • orientacyjne wyjaśnianie i ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki własnymi prostymi szkicami • tworzenie prostej kompozycji przy użyciu wykonanych szkiców i ich objaśnień	• dobra znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych rodzajów form i działań w przestrzeni, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby • opisywanie różnych dzieł sztuki związanych z omawianymi pojęciami, posługiwanie się bogatym słownictwem, pojęciami podczas omawiania dzieł • ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki, własnymi trafnie oddającymi ich treść szkicami, dokładne ich objaśnianie

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		martwa natura, sceny zbiorowe, rodzajowe, historyczne, religijne, mitologiczne, animalistyka, florystyka, fantastyka, sztuka abstrakcyjna (nieprzedstawiająca) bryła, rzeźba, forma przestrzenna, instalacja - faktura w rzeźbie - architektura, funkcja budowli, funkcjonalizm, - kompozycja budowli				tworzenie interesującej kompozycji z wykorzystaniem szkiców i ich wyjaśnień
30. Wachlarz możliwości. Lekcja powtórzeniowa o znanych konstrukcjach, powtarzających się formach, przedstawianiu piękna i prawdy w sztuce	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6 III.8	- archeologia - archeolog - kultura antyczna, kultura i sztuka starożytnej Grecji i Rzymu - świątynia, teatr, stadion - tympanon, kolumna, - porządki architektoniczne - kariatyda, łuk, kopuła, rzeźba - wazy greckie - malarstwo pompejańskie - malarstwo ścienne - iluzjonizm - mozaika	- podręcznik: <i>Antyk wiecznie żywy</i> s. 70–90, <i>#Średniowiecze</i> s. 92–103; <i>Piękno czy prawda?</i> s. 104–109 - zdjęcia, reprodukcje dzieł ilustrujących powtarzane zagadnienia z podręcznika i wybranych źródeł - komputery z dostępem do internetu - tekst sprawdzianu końcowego	- prezentacja reprodukcji i zdjęć - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne (szkice rysunkowe i prezentacje różnymi technikami rysunkowymi lub komputerowe) - test - prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa)	- orientacyjne określanie źródeł i najważniejszych form architektonicznych, rzeźb, malarstwa, rzemiosła artystycznego mających źródło w starożytnej Grecji i Rzymie oraz ich kontynuacji w sztuce późniejszych okresów i współcześnie - orientacyjne określanie i dokonywanie prostych porównań niektórych cech stylu romańskiego i gotyckiego w sztuce średniowiecznej na przykładzie prostego opisu formy, konstrukcji, kościoła - orientacyjne określanie cech i tematyki witraży, szafastych ołtarzy, rzeźb, nagrobków, malowideł, iluminacji średniowiecznych - orientacyjne określanie, rozumienie pojęcia piękna, idealizacji i realizmu	- precyzyjne określanie źródeł, najważniejszych form architektonicznych, rzeźb, malarstwa, rzemiosła artystycznego mających źródło w starożytnej Grecji i Rzymie, ich kontynuacji w sztuce późniejszych okresów i współcześnie, rozumienie, że sztuka antyczna inspirowała artystów różnych okresów - dobra znajomość, precyzyjne określanie i dokonywanie porównań istotnych cech stylu romańskiego i gotyckiego w sztuce średniowiecznej na przykładzie opisu ważnych elementów formy, konstrukcji kościoła - dokładne określanie cech i tematyki witraży, ołtarzy szafastych, rzeźb, nagrobków, malowideł, iluminacji średniowiecznych

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- średniowiecze - styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) - styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo-żebrowe) - kościół, katedra (plan krzyża nawy, transept, absyda, portal) - witraż, rozeta - ołtarz szafiasty - krucyfiks - nagrobek - malarstwo średniowieczne (tryptyk, poliptyk) - iluminacje - piękno - idealizacja - realizm			w sztuce na podstawie prostej obserwacji wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych i renesansowych - dokonywanie prostych porównań między idealistycznymi a realistycznymi przedstawieniami w sztuce - tworzenie prostych szkiców, uproszczonych prezentacji komputerowych w formie wachlarzy ilustrujących przemiany form, posługiwanie się idealizacją i realizmem w sztuce	- precyzyjne określanie pojęcia piękna, idealizacji i realizmu w sztuce na podstawie wnikliwej obserwacji wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych i renesansowych - dokonywanie różnorodnych porównań między idealistycznymi a realistycznymi przedstawieniami w sztuce - tworzenie oryginalnych, trafnych szkiców, prezentacji komputerowych w formie wachlarzy jako ilustracji przemiany form w sztuce, posługiwanie się idealizacją i realizmem w sztuce
Lekcje dodatkowe						
31. Instalacja o określonym przesłaniu (Zapobieganie przemocy, uzależnieniom od używek, komputera, zwalczanie niewłaściwych	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6	- sztuka współczesna - instalacja - forma przestrzenna - kompozycja - faktura - barwy podstawowe, ciepłe, zimne, czyste i złamane - gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja)	- podręcznik: 18.–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 - zdjęcia wybranych akcji plastycznych i instalacji z podręcznika i wybranych źródeł Claes Oldenburg	- pogadanka - rozmowa nauczająca - prezentacja reprodukcji, zdjęć - ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe działania plastycznego, przygotowanie	- określanie niektórych cech instalacji plastycznej, wskazywanie wybranych różnic między nimi - projektowanie prostej instalacji na zadany temat, rozumienie niektórych aspektów znaczenia sztuki, artysty, przesłania dzieła	- określanie wielu cech charakterystycznych instalacji plastycznych - projektowanie oryginalnej, ciekawej pod względem plastycznym instalacji na zadany temat, rozumienie wielu różnych znaczeń sztuki, misji artysty, przesłania dzieła

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
nawyków żywieniowych – zgodnie z programem wychowawczym)		• akcent kolorystyczny	• <i>Floor Burger</i> (Gigantyczny hamburger), 1962	• instalacji lub działania plastycznego z przyniesionych rekwizytów i przedmiotów • prezentacja instalacji i działań plastycznych • (praca grupowa, zbiorowa)		
Kalendarz świąteczny						
32. Boże Narodzenie. Nawiązanie do rzeźby. Uproszczone formy i bogata faktura. / „Kolorowe choinki, ozdoby choinkowe” lub „Nietypowe prezenty od świętego Mikołaja”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.2 II.3 II.6 II.7	• bryła • rzeźba • faktura • barwa • barwy czyste i złamane • szeroka gama barw • wąska gama barw • akcent kolorystyczny • kompozycja • sztuka ludowa • tradycje ludowe • tradycje świąteczne	• podręcznik: 13. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i> , s. 42–44; 14.–15. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i> , s. 45–48 • zdjęcia ludowych dekoracji świątecznych, zdjęcia największych choinek świątecznych z wielkich miast • ludowe dekoracje świąteczne – eksponaty • materiały do montażu ozdób	• pogadanka • prezentacja reprodukcji i eksponatów • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycje przestrzenne z papieru i innych materiałów (I wersja), rysunek pastelami suchymi, pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi (II wersja) • prezentacja ćwiczeń i prac uczniów • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	• znajomość tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych • poznawanie niektórych dekoracyjnych motywów świątecznych, inspirowanie się nimi we własnej pracy • stosowanie niektórych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej kompozycji przestrzennej • tworzenie prostej, dekoracyjnej kompozycji świątecznej (choinka, stroik) • tworzenie uproszczonej pracy malarskiej, w której znaczenie ma wyobraźnia i fantazja	• znajomość, omawianie cech tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych • poznawanie różnych charakterystycznych, dekoracyjnych motywów świątecznych, twórcze inspirowanie się nimi we własnej pracy • stosowanie różnorodnych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej oryginalnej kompozycji przestrzennej • tworzenie ciekawej pod względem zastosowanych środków artystycznego wyrazu, starannie wykonanej kompozycji świątecznej (choinka, stroik) • tworzenie oryginalnej pracy malarskiej, w której duże znaczenie ma wyobraźnia, fantazja i nietypowe podejście do tematu

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
33. Kompozycje wielkanocne. Rzeźbimy baranki, zajączki i kurczaczki wielkanocne. O różnych materiałach w rzeźbie tradycyjnej i współczesnej. Powtórzenie wiadomości	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.3	- bryła, rzeźba - faktura - forma przestrzenna - instalacja - kompozycja - szeroka, wąska gama barw - sztuka ludowa - tradycje ludowe - tradycje świąteczne	- podręcznik: <i>O rzeźbie</i>, s. 42–52, <i>O sztuce w przestrzeni</i>, s. 54–58 - karta pracy <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienia się w rzeźbę</i> (patrz: scenariusz lekcji 12) - reprodukcje tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych, pisanek - zdjęcia przyrodnicze przedstawiające owce, barany, zające, króliki, kurczaki - kosz na figurki zwierzątek świątecznych - tkanina lub kolorowe brystole do przygotowania tła ekspozycji	- pogadanka - prezentacja ilustracji i eksponatów - ćwiczenie plastyczne: rzeźby z masy solnej, gliny lub masy papierowej; świąteczne kompozycje z baloników i gałązek - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową - określanie prostych symboli świątecznych - tworzenie prostych brył, rzeźb zwierzątek świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej - rzeźbienie w plastycznym materiale - tworzenie prostej kompozycji świątecznej z różnych materiałów	- dobra znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową - określanie różnych symboli świątecznych - tworzenie ciekawych, oryginalnych rzeźb zwierzątek świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej - sprawne posługiwanie się techniką rzeźbienia w plastycznym materiale - tworzenie oryginalnej, ciekawej kompozycji świątecznej z nietypowo zestawionych materiałów
Lekcja plenerowa / Wycieczka						
34. Porównanie rzeźb z innymi działaniami w przestrzeni. / „Formy przestrzenne z opakowań” lub „	I.1 I.5 II.3 II.6 III.5	- bryła, rzeźba - faktura - forma przestrzenna, - instalacja - kompozycja - barwy podstawowe, ciepłe, zimne, złamane	- podręcznik: 18–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 - plener i zastane tam naturalne materiały	- pogadanka - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: formy przestrzenne z materiałów naturalnych	- orientacyjne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki - stworzenie prostego planu formy przestrzennej z wybranych materiałów z niewielu elementów	- dokładne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki współczesnej (nieprzedstawiający charakter dzieł, nietypowe materiały) - tworzenie przemyślanej koncepcji, planu złożonej, wieloelementowej formy przestrzennej z wybranych materiałów

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Kopce i labirynty ze śniegu, liści, piasku lub gałęzi” (lekcja plenerowa)		- gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja, akcent, kolorystyczny) - sztuka współczesna	wybrany materiał ilustracyjny (podczas lekcji w sali)	- prezentacja i omówienie działań plastycznych (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa)	wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia prostej kompozycji przestrzennej w szkole lub w plenerze	wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia złożonej, oryginalnej, wieloelementowej kompozycji przestrzennej w szkole lub plenerze
35. Wystawa sztuki nowoczesnej lub współczesnej. Nowe rodzaje dzieł. Dlaczego artyści nie tworzą takich dzieł, jak w dawnych czasach?	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6	- obraz (dzieło malarskie) - instalacja, forma przestrzenna - rzeźba - grafika - wyobraźnia - realizm	- podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce, s. 6–11; O sztuce w przestrzeni, s. 54–58</i> - współczesne dzieła plastyczne, wystawa - katalogi wystaw	- pogadanka - rozmowa nauczająca - oglądanie ekspozycji - omówienie oglądanych dzieł - notatki, opisy dzieł (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość niektórych wybranych form dzieł sztuki współczesnej - określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej i znajomość niektórych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł sztuki - oglądanie ekspozycji w zakresie odbierania formy prostych treści symbolicznych dzieł	- dobra znajomość wybranych form dzieł sztuki współczesnej - określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej, określanie znaczenia ekspresji i misji artysty, znajomość różnych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł sztuki (np. odbicie przeżyć, współczesności, odkryć, zastosowanie nowych tworzyw) - aktywne oglądanie ekspozycji, omawianie formy i wieloznacznego przekazu treści dzieł, posługiwanie się pojęciami języka plastyki podczas omawiania dzieł
Poznanie zabytków/Wycieczka						
36. Znane polskie pomniki. Wybrane zabytki lub wycieczka – pomniki i zabytki w najbliższej okolicy	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6, III.1 III.2 III.8	- zabytek - budowla, fasada, plan budowli, kompozycja budowli (statyczna, dynamiczna) - bryła, rzeźba, rzeźba monumentalna, rzeźba pomnikowa - faktura - kompozycja rzeźbiarska (statyczna, rytmiczna, zamknięta)	w sali szkolnej - komputery z dostępem do internetu - albumy i wybrany materiał ilustracyjny ze zdjęciami znanych polskich pomników z różnych miast wycieczka - zabytki, pomniki	lekcja w sali z dostępem do internetu - pogadanka - prezentacja reprodukcji i zdjęć - praca z tekstem (publikacje książkowe, internetowe) - ćwiczenie plastyczne	- orientacyjne poznanie wybranych zabytków lub pomników - zwiedzanie i omawianie wybranych cech zabytków w najbliższej okolicy - tworzenie prostego szkicu, prezentacji lub albumu o zabytku	- wnikliwe poznanie wybranych zabytków lub pomników, omawianie ich formy na podstawie wcześniej zebranych informacji - aktywne zwiedzanie i omawianie ważnych zabytków w najbliższej okolicy - tworzenie złożonego, bogatego szkicu, prezentacji lub albumu zabytku

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		przewodniki po zabytkach	prezentacja komputerowa lub album	- prezentacja i omówienie wykonanych prac plastycznych wycieczka szkolna - pogadanka - rozmowa nauczająca - oglądanie zabytku - ćwiczenie plastyczne: prezentacja komputerowa lub album, szkice zabytków (jako praca domowa) - prezentacja i omówienie wykonanych prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		

Rozkład materiału z dwustopniowym planem wynikowym – klasa 6

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O grafice						
1. Sztuka od kuchni. Oglądamy film <i>W pracowni grafika. Jak powstaje dzieło graficzne – kolejne etapy. / „Labirynt – zaskakujące ślady różnych materiałów”</i> lub „ <i>Drzewa. Bukiety kwiatów</i> ” (odbitki)	I.1 I.5 II.1 II.1 II.4 II.6	• kopia • powielenie • grafika • grafik • kreska • matryca • odbitka (rycina) • prasa graficzna • druk, nakład • druk wypukły, drzeworyt, linoryt, dłuto • druk wklęsły, miedzioryt, akwaforta, rylec • druk płaski, litografia, kredka litograficzna, tusz litograficzny • grafika warsztatowa (artystyczna) • grafika użytkowa (projektowa), plakat, ilustracja, komiks • grafika komputerowa	• podręcznik: 1. <i>Przypomnienie wiadomości o grafice</i>, s. 6–7 • film <i>W pracowni grafika</i> w Klubie Nauczyciela • reprodukcje dzieł graficznych z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia lub ekspozycje: przykłady płyt graficznych, narzędzi do grafiki, mała prasa graficzna • wybrane książki, plakaty, komiksy • wystawa <i>Bardzo różnie i bardzo dobrze. Grafiki z kolekcji Zachęty</i> Zachęta Narodowa Galeria Sztuki 2018/19 • karta pracy: <i>Odbitka graficzna</i>	• pogadanka • prezentacja reprodukcji i filmu • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: odbliski unikatowe z przekrojonych warzyw, materiałów o zróżnicowanej fakturze • podsumowanie, ekspozycja prac (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjne określanie źródeł powstawania i cech grafiki jako dziedziny sztuki • orientacyjna znajomość materiałów, narzędzi i technik graficznych • orientacyjne określanie podziału pracy grafika na dwa etapy, oryginału w grafice • orientacyjne określanie cech druku wypukłego, wklęsłego, płaskiego • orientacyjne rozpoznawanie, jakimi technikami zostały wykonane oglądane dzieła • stworzenie prostej kompozycji, odbliski unikatowej z przekrojonych warzyw oraz innych materiałów o bogatej fakturze	• precyzyjne określanie różnych źródeł powstawania grafiki jako dziedziny sztuki i jej związków z innymi dziedzinami plastyki na płaszczyźnie • dokładne określanie, dobra znajomość i rozumienie znaczenia dwuetapowego procesu twórczego (tworzenie matrycy i odbliski), sposobu tworzenia odbliski, oryginału w grafice, określanie liczby oryginalnych dzieł z jednej matrycy, zauważanie różnic w zakresie pojęcia oryginału w grafice w stosunku do innych dziedzin plastyki • dobra znajomość materiałów, narzędzi i technik graficznych, rozumienie podziału technik graficznych na druk wklęsły, płaski i wypukły na podstawie oglądanego filmu • trafne rozpoznawanie dzieł graficznych wykonanych różnymi technikami na podstawie występujących w nich kresek i plam • stworzenie oryginalnej, wieloelementowej odbliski unikatowej – kompozycji kwiatowej powstałej w wyniku odbicia przekrojonych warzyw i innych materiałów o zróżnicowanej fakturze

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
2. Druk wypukły. / „Świat dinozaurów” (odbitki z materiałów o zróżnicowanej fakturze) lub „Spacer do parku” (odbitki z płytki gipsowej lub korkowej)	I.1 I.5 II.1 II.6	- grafika - kreska - druk, nakład - prasa - matryca (płyta graficzna) - odbitka (rycina) - druk wypukły, drzeworyt, linoryt, gipsoryt, korkoryt - dłuto	- podręcznik: 2. <i>Drzeworyt, linoryt, gipsoryt</i>, s. 8–10 - reprodukcje dzieł graficznych druku wypukłego z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia lub eksponaty: materiały i narzędzia do wykonania druku wypukłego, zdjęcia prasy graficznej - karta pracy: <i>Odbitka graficzna</i>	- pogadanka - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: odbitki z materiałów o zróżnicowanej fakturze lub odbitki z gipsu, korka - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne określanie specyfiki grafiki i druku wypukłego, technik i narzędzi stosowanych do druku wypukłego - opisywanie wybranego dzieła graficznego druku wypukłego w uproszczony sposób - orientacyjne porównywanie druku wypukłego z innymi rodzajami druku poznanymi na filmie - tworzenie z pamięci i wyobraźni kompozycji techniką druku wypukłego z materiałów o zróżnicowanej fakturze, niewielkiej liczby elementów, schematycznych formach - tworzenie kilkuelementowej kompozycji graficznej techniką gipsorytu lub korkorytu	- dokładne, precyzyjne określanie specyfiki grafiki i druku wypukłego, dobra znajomość technik i narzędzi stosowanych do druku wypukłego - opisywanie różnych dzieł graficznych druku wypukłego przy zauważaniu jego specyfiki i charakterystycznych dla niego środków wyrazu artystycznego - porównywanie wielu cech grafik druku wypukłego z innymi rodzajami druku w grafice artystycznej na podstawie filmu i oglądanych reprodukcji - tworzenie oryginalnej, bogatej, złożonej kompozycji techniką druku wypukłego z materiałów o zróżnicowanej fakturze, o dużym zróżnicowaniu i ciekawym doborze struktury faktur, wykazywanie się kreatywnością i wyobraźnią podczas wykonywania pracy - tworzenie oryginalnej kompozycji gipsorytu lub korkorytu ciekawie oddającej temat, wykorzystującej możliwości techniki (różnicowanie kresek, kontrasty walorowe)
3. Druk wklęsły. / „W gąszczu roślin – traw, kwiatów, zbóż” „Kreskowe, kropkowe abstrakcje” (odbitki z płyt styropianowych)	I.1 I.5 II.1 II.6	- grafika, druk - prasa graficzna - matryca (płyta graficzna), odbitka - druk wklęsły (miedzioryt, ceratoryt) - rylec (igła grawerska) - kreska, szrafowanie - florystyka - abstrakcja	podręcznik: 3. <i>Miedzioryt, ceratoryt</i> s. 11–13	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - praca z tekstem - rozmowa nauczająca	- orientacyjna znajomość dwuetapowego procesu powstawania dzieł graficznych - orientacyjne określanie techniki druku wklęsłego, rodzaju matrycy i stosowanych narzędzi, porównywanie jej z drukiem wypukłym - proste opisywanie dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego	- dobra znajomość dwuetapowego procesu powstawania dzieł graficznych - dokładne określanie techniki druku wklęsłego, rodzaju matryc, stosowanych narzędzi, porównywanie rodzajów matryc, sposobu tworzenia odblaski, narzędzi, wyglądu kresek, sposobu tworzenia plam na płycie i odblaski

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			- wybrane reprodukcje dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia lub eksponaty: prasa graficzna, rylce, płytki metalowe - karta pracy: <i>Warsztat graficzny</i>	- ćwiczenie plastyczne: barwne odbitki z płytki styropianowej uzupełnione pastelami suchymi - prezentacja i omówienie prac uczniów(praca indywidualna, lub grupowa, zbiorowa)	wykonanie prostej kompozycji o tematyce roślinnej lub abstrakcyjnej techniką druku wklęsłego na płytce styropianowej uzupełnionej pastelami suchymi	- ciekawe, rozbudowane opisywanie dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego - wykonanie oryginalnej, złożonej kompozycji o tematyce roślinnej lub abstrakcyjnej techniką druku wklęsłego na płytce styropianowej uzupełnionej pastelami suchymi
4.* O akwafortie i litografii. Oglądamy znane dzieła graficzne, Albumik o twórczości znanego grafika lub opis i rysunkowa interpretacja wybranego dzieła graficznego *po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 27(4A)	I.1 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5 III.8	- grafika, grafik - druk - prasa graficzna - akwaforta - matryca (płyta graficzna), odbitka - druk wklęsły - kreska, szrafowanie - litografia - druk płaski - kredka litograficzna, tusz litograficzny - monotypia	- podręcznik: 4. <i>Akwaforta i litografia</i>, s. 14–18 - reprodukcje przedstawiające wybrane dzieła graficzne A. Dürera, Rembrandta, F. Goi (akwaforty) oraz artystów polskich K. Sichulskiego, W. Pruszkowskiego, L. Wyczółkowskiego, S. Wyspiańskiego (litografie) - albumy z reprodukcjami dzieł graficznych wykonanych	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: albumik, plakat lub gazetka o A. Dürerze, Rembrandcie, F. Goi, szkice na podstawie wybranych grafik - prezentacja ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość dwuetapowego procesu powstawania grafiki - orientacyjne określanie technik druku wklęsłego, specyfiki wykonywania akwaforty jako trawionej techniki druku wklęsłego - opisywanie grafik wykonanych techniką akwaforty oraz litografii w krótki i prosty sposób - wykonanie prostego albumiku, plakatu lub gazetki na temat twórczości wybranego grafika, łączenie tekstu, form graficznych i ilustracji, posługiwanie się informacjami z wybranych źródeł	- dobra znajomość dwuetapowego procesu powstawania grafiki - dobra znajomość i precyzyjne określanie technik druku wklęsłego, dokładne określanie etapów, czynności podczas wykonywania akwaforty – trawionej techniki druku wklęsłego - dokładne, ciekawe opisywanie dzieł graficznych wykonanych techniką druku wklęsłego (wygląd kresek, sposób tworzenia plam, kompozycja) oraz druku płaskiego, przede wszystkim litografii - wykonanie ciekawego albumiku, plakatu lub gazetki na temat twórczości wybranego grafika, odpowiednie łączenie ciekawie opracowanego tekstu z dobrze dobranymi elementami graficznymi, ilustracjami i ciekawymi szkicami

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			technikami akwaforty i litografii • film <i>W pracowni grafika</i> z Klubu Nauczyciela (fragment o akwaforcie i litografii) • komputer z dostępem do internetu • Jerzy Werner, <i>Podstawy technologii malarstwa i grafiki</i>, Warszawa–Kraków 1985 • <i>Słownik szkolny. Malarze, rzeźbiarze, architekci</i>, Warszawa 1993 (artyści europejscy) • karta pracy: <i>Warsztat graficzny</i> <i>Uwaga: po cyklu lekcji o grafice można zorganizować wycieczkę do pracowni artysty grafika lub pracowni graficznej w pobliskim ośrodku kultury</i>			• umiejętne posługiwanie się informacjami zawartymi w różnych źródłach, wybieranie istotnych wiadomości z publikacji książkowych i internetu

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O świetle w dziele sztuki						
5. O walorze. / „Światła latarni morskiej na morzu”, „Światła w nocnym pejzażu na wsi i w mieście”, „Światła samochodów w nocy” lub „Portret jak czarno-białe zdjęcie”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6	- walor barwy, walor plamy - słaby walor - mocny walor - jasność barwy, jasność plamy, - nasycenie barwy, nasycenie plamy	- podręcznik: 5. <i>O walorze</i>, s. 20–23 - reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł przedstawiające dzieła czarno-białe i kolorowe o zróżnicowanym walorze - zdjęcia nocnych pejzaży - reprodukcja barwna i czarno-biała znanego obrazu - karta pracy: <i>Gama walorowa</i>	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i zdjęć - rozmowa nauczająca - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: rysunek, miękkim ołówkiem lub mozaika z czarno-białych gazet - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- znajomość i orientacyjne określanie pojęcia waloru, jasności i nasycenia barwy - zauważanie niektórych różnic walorowych, jasności i nasycenia barw podczas oglądania zdjęć oraz czarno-białych i barwnych reprodukcji dzieł - stosowanie zróżnicowanego waloru w prostej kompozycji czarno-białej lub mozaice z czarno-białych gazet	- dobra znajomość i precyzyjne określanie pojęcia waloru, porównywanie waloru różnych barw, określanie związku waloru z jasnością i nasyceniem barwy, porównywanie jasności i nasycenia różnych barw - zauważanie i dokładne określanie różnic walorowych, jasności, nasycenia barwy podczas oglądania zdjęć oraz czarno-białych i barwnych reprodukcji dzieł - celowe posługiwanie się zróżnicowaniem walorowym w oryginalnej pod względem formy plastycznej i pomysłu kompozycji – rysunku miękkim ołówkiem lub mozaice z gazet, wykorzystywanie możliwości wybranej techniki pracy
6. Świat trójwymiarowy. Jak pokazać płaskie kształty, a jak przestrzenne formy? / „Martwa natura – warzywa i owoce, naczynia na stole”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6	- walor - plama - stopniowanie waloru (osłabianie i wzmacnianie) - cieniowanie, światłocień - jasność barwy, nasycenie barwy - twardy i miękki modelunek światłocieniowy - wąska gama kolorystyczna, akcent kolorystyczny	- podręcznik: 6. <i>Świat trójwymiarowy</i>, s. 24–28 - reprodukcje z podręcznika, albumów, innych źródeł, w których widać różnice walorowe światłocienia i cieniowania	- pogadanka - praca tekstem - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: wycinanka z kolorowego papieru i praca suchymi pastelami	- orientacyjne określanie pojęcia waloru, stopniowania waloru, cieniowania, światłocienia - określanie prostych związków cieniowania i światłocienia z przedstawianiem przestrzenności przedmiotów na płaszczyźnie w obrazach i rysunkach - uproszczone wyjaśnianie pojęć miękkiego i twardego modelunku, kontrastów walorowych w przedstawianiu przedmiotów na płaszczyźnie	- precyzyjne określanie pojęcia waloru, stopniowania waloru, cieniowania, światłocienia - określanie związków i znaczenia światłocienia i cieniowania dla przedstawiania przestrzenności przedmiotów na płaszczyźnie w obrazach i rysunkach - precyzyjne wyjaśnianie pojęć miękkiego i twardego modelunku, kontrastów walorowych w przedstawianiu przedmiotów na płaszczyźnie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		kompozycja zamknięta i otwarta	- owoce, warzywa, naczynia kuchenne, duży brystol lub tkanina do ułożenia martwej natury i stworzenia tła - lampka biurowa - karty pracy: <i>Gama walorowa, Światłocień</i>	prezentacja i omówienie prac uczniów(praca indywidualna, zbiorowa)	- zauważanie światłocienia cieniowania, modelunku światłocieniowego w wybranych, niektórych częściach dzieł malarskich i rysunkowych - tworzenie prostej kompozycji martwej natury z plam barwnych bez modelunku w formie wycinanki oraz nawiązującej do niej prostej, barwnej kompozycji martwej natury z zastosowaniem cieniowania pastelami suchymi, próba określania związku różnic walorowych z kierunkiem światła padającego w rysunku	- zauważanie światłocienia, cieniowania, modelunku światłocieniowego w dziełach malarskich i rysunkowych o różnicowanej formie i tematyce - tworzenie oryginalnej kompozycji martwej natury z plam barwnych bez modelunku w formie wycinanki oraz nawiązującej do niej oryginalnej kompozycji martwej natury, z owoców i codziennych przedmiotów z zastosowaniem cieniowania pastelami suchymi, trafne określanie związku różnic walorowych z kierunkiem światła padającego w rysunku
7. Światło w rzeźbie. / „Pola, lasy, rzeki – widok z lotu ptaka”. „W puszczy – drzewa, rośliny, zwierzęta” (reliefy)	I.1 I.4 I.5 II.1 II.3 II.6 III.5	- walor - światłocień - faktura - bryła - rzeźba - plaskorzeźba (relief)	- podręcznik: 7. <i>Światło w rzeźbie</i>, s. 29–30 - zdjęcia przedstawiające wybrane rzeźby i plaskorzeźby w mocnym oświetleniu pogłębiającym efekty światłocieniowe z podręcznika i wybranych źródeł - latarka lub lampka biurowa - aparat fotograficzny, np. cyfrowy - karta pracy: <i>Światłocień</i>	- pogadanka - ćwiczenie - prezentacja reprodukcji - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne: barwny lub biały relief z papieru o różnicowanej fakturze - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie znaczenia faktury i światłocienia w rzeźbie i plaskorzeźbie o różnicowanej formie, orientacyjna znajomość wpływu światła na pogłębianie różnic walorowych w kształtowaniu bryły - omawianie wybranej rzeźby lub plaskorzeźby, w której charakter bryły wydobywany jest przez światło (orientacyjne określanie jej faktury, kształtów, linii) - tworzenie prostego białego lub wielobarwnego reliefu z papieru kolorowego i innych materiałów o różnicowanej fakturze przedstawiającego krajobraz z lotu ptaka - tworzenie prostej monochromatycznej kompozycji reliefu przedstawiającego puszcę	- dokładne określanie znaczenia faktury i światłocienia w rzeźbie i plaskorzeźbie o różnicowanej formie, dobra znajomość wpływu światła na pogłębianie różnic walorowych w kształtowaniu bryły - omawianie kilku rzeźb o różnicowanych tematach, z różnych materiałów, w których charakter bryły jest wydobywany przez światło (określanie różnic faktury, kształtów, linii) - tworzenie oryginalnego białego lub wielobarwnego reliefu z papieru kolorowego i innych materiałów o różnicowanej fakturze - tworzenie oryginalnej wieloelementowej monochromatycznej kompozycji reliefu przedstawiającego drzewa, rośliny i zwierzęta w puszczy

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
O przestrzeni w obrazie						
8. Najstarsze opowiadania o świecie i przestrzeni. Jak przedstawić to, co bliżej, i to, co dalej, w układzie rzędowym, pasowym i kulisowym. / Współczesna opowieść w układzie pasowym	I.1 I.2 I.4 I.5 II.1 II.2 II.6 III.5	- przestrzeń - układ rzędowy - kompozycja, układ pasowy - układ kulisowy	- podręcznik: 8. <i>Układ rzędowy, pasowy i kulisowy</i>, s. 32–35 - reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł, w których widoczne są różne sposoby przedstawienia przestrzeni	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami olejnymi lub kredkami akwarelowymi z konturem cienkopisem - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość najstarszych sposobów przedstawiania przestrzeni w obrazach, na płaszczyźnie, orientacyjne określanie ich znaczenia dla ukazywania trójwymiarowości świata na płaszczyźnie - rozumienie i orientacyjne precyzowanie pojęć: układ rzędowy, pasowy, kulisowy - omawianie na prostych przykładach niektórych zasad poznanych sposobów przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie - tworzenie schematycznych szkiców ilustrujących przedstawianie obiektów w układzie, rzędowym, pasowym, kulisowym - tworzenie uproszczonej kompozycji pasowej na wybrany temat współczesny	- dobra znajomość najstarszych sposobów przedstawiania przestrzeni w obrazach, na płaszczyźnie, dobra znajomość ich znaczenia dla ukazywania trójwymiarowości świata na płaszczyźnie - dobre rozumienie i precyzowanie pojęć: układ rzędowy, pasowy, kulisowy - omawianie zasad poznanych rodzajów przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie na różnych przykładach - tworzenie szkiców trafnie ilustrujących przedstawianie obiektów i przestrzeni w układzie rzędowym, pasowym, kulisowym - tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji pasowej, trafnie ilustrującej wybraną tematykę współczesną
9. Perspektywa linearna. Przestrzeń i bryły w perspektywie linearnej. / „Fantastyczne miasto robotów” lub „Wycieczka w autobusie”	I.1 I.2 I.4 I.5 II.1 II.6	- przestrzeń - perspektywa linearna - perspektywa żabia - perspektywa z lotu ptaka - perspektywa boczna - perspektywa centralna - perspektywa ukośna - skróty perspektywiczne - linia horyzontu, (horyzont malarski)	- podręcznik: 9.–10. <i>Perspektywa linearna</i>, s. 36–41 - wybrane z podręcznika i innych źródeł reprodukcje dzieł z widoczną perspektywą linearną - duże kartonowe pudełko, przedmiot o kształcie walca - drewniany manekin	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie	- orientacyjne określanie zasad perspektywy linearnej - orientacyjne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, żabiej i z lotu ptaka, obserwowanie skrótów perspektywicznych, linii horyzontu, punktu zbiegu linii - zauważanie i opisywanie niektórych cech perspektywy linearnej w omawianych dziełach	- dobra znajomość zasad perspektywy linearnej jako sposobu przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie - dokładne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, żabiej i z lotu ptaka, wnikliwe obserwowanie skrótów perspektywicznych, linii horyzontu, punktu zbiegu linii - zauważanie i opisywanie wielu istotnych cech perspektywy linearnej w omawianych dziełach

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		• światłocien, twardy modelunek światłocieniowy • pejzaż • wnętrze	• karty pracy: <i>Bryła w przestrzeni – jakie mamy widoki, Perspektywa – gdzie to się zbiega?</i>	• ćwiczenie plastyczne: rysunek węglem lub miękkim ołówkiem albo praca barwna kredkami ołówkowymi lub pastelami suchymi • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	• tworzenie prostej kompozycji rysunkowej czarno-białej lub barwnej, w której zastosowane są częściowo zasady perspektywy linearnej (perspektywa centralna) i elementy światłocienia	• tworzenie ciekawej wieloelementowej kompozycji rysunkowej czarno-białej lub barwnej, w której w konsekwentny i przemyślany sposób zostały zastosowane zasady perspektywy linearnej (perspektywa centralna) i wykorzystany światłocien
10. Perspektywa linearna. Zaskakujące skróty. / Projekt zamkowej komnaty, sali tronowej w perspektywie ukośnej i bocznej	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.2 II.6	• przestrzeń • perspektywa linearna • perspektywa żabia • perspektywa z lotu ptaka • perspektywa centralna • perspektywa boczna • perspektywa ukośna • skróty perspektywiczne • linia horyzontu (horyzont malarski) • światłocien • twardy modelunek światłocieniowy • wnętrze • dodatkowo: • perspektywa aksonometryczna	• podręcznik 9.–10. <i>Perspektywa linearna</i> s. 36–41 • reprodukcje dzieł ukazujących przestrzeń • w perspektywie bocznej i ukośnej z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia wybranych wnętrz pałacowych • Uwaga: po lekcjach o perspektywie linearnej wskazane przeprowadzenie dodatkowej lekcji plenerowej, szkicowania przestrzeni, np. ulicy, alejki w parku w perspektywie	• pogadanka • prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: praca barwna kredkami akwarelowymi lub pastelami olejnymi • prezentacja i omówienie prac • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie zasad perspektywy linearnej • orientacyjne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, ukośnej, żabiej i z lotu ptaka, • zwrócenie uwagi na znaczenie umiejscowienia linii horyzontu • obserwowanie umiejscowienia punktów zbiegu linii na horyzoncie w perspektywie bocznej i ukośnej • zauważanie i opisywanie niektórych zasad perspektywy linearnej w wybranych dziełach malarskich, rysunkowych • tworzenie prostej rysunkowej kompozycji barwnej ukazującej wnętrze pałacu z orientacyjnie, częściowo zastosowanymi zasadami perspektywy linearnej, w ujęciu bocznym lub ukośnym	• dobra znajomość zasad perspektywy linearnej jako sposobu przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie • dokładne określanie sposobu przedstawiania przestrzeni w perspektywie centralnej i bocznej, ukośnej, żabiej i z lotu ptaka • dobre rozumienie znaczenia linii horyzontu w perspektywie linearnej • dokładne określanie znaczenia i usytuowania punktów zbiegu linii na horyzoncie w perspektywie bocznej i ukośnej • zauważanie i dokładne opisywanie zasad perspektywy linearnej w wybranych dziełach malarskich, rysunkowych, graficznych • tworzenie ciekawej, złożonej kompozycji barwnej ukazującej wnętrze pałacu zgodnie z zasadami perspektywy linearnej, w ujęciu bocznym lub ukośnym

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			schematy sześciątów w perspektywie aksonometrycznej			
11. O perspektywie powietrznej. / „Mgły w górach, nad morzem, nad polami i w lesie. Kolorowa i błękitna przestrzeń – jak powietrze zmienia barwy w przestrzeni”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6	- przestrzeń - perspektywa powietrzna - plama - barwy chłodne	- podręcznik: 11. <i>Perspektywa powietrzna</i>, s. 42–43 - reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i innych źródeł, w których widoczna jest perspektywa powietrzna - półprzezroczysta kalka techniczna A3 - duże zdjęcia gór, krajobrazów, malarstwa pejzażowego z albumów - karty pracy: <i>Perspektywa – blisko... dalej... najdalej; Perspektywa – dal spowita w błękit</i>	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne: praca pastelami suchymi lub kredkami akwarelowymi/ akwarelami - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne określanie zasad perspektywy powietrznej i jej znaczenia - wskazywanie niektórych cech perspektywy powietrznej w wybranym obrazie - tworzenie prostej kompozycji pejzażowej, w której zastosowane są elementy perspektywy powietrznej - posługiwanie się techniką rysowania suchymi pastelami albo kredkami akwarelowymi lub akwarelami w pracy plastycznej	- dokładne określanie zasad perspektywy powietrznej i jej znaczenia dla przedstawienia głębi w obrazie, wyjaśnianie przyczyn zmiany kolorystyki obiektów w miarę oddalenia od oka widza - wskazywanie sposobu zastosowania perspektywy powietrznej w dziełach malarskich o zróżnicowanym charakterze - tworzenie oryginalnej kompozycji pejzażowej, w której dla pokazania przestrzeni zastosowana została perspektywa powietrzna - wykorzystywanie różnych możliwości techniki rysowania pastelami suchymi albo kredkami akwarelowymi lub akwarelami w tworzonej pracy plastycznej
12.* Perspektywa malarska i plany. / „Cztery pory roku – świat widziany przez ptaki, liście,	I.1 I.3 I.4 I.5 II.1 II.2	- przestrzeń - plany obrazu - perspektywa kulisowa - perspektywa malarska - barwy ciepłe, barwy chłodne	podręcznik, 12. <i>Perspektywa malarska i plany w obrazie</i>, s. 44–46	- pogadanka - praca tekstem - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca	orientacyjne określanie znaczenia planów w ukazywaniu przestrzeni w obrazie oraz ich związku z układem kulisowym	- precyzyjne określanie znaczenia planów w ukazywaniu przestrzeni w obrazie oraz ich związku z układem kulisowym - dokładne określanie znaczenia kolorów przedmiotów w ukazywaniu przestrzeni w perspektywie malarskiej

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
krupki deszczu, śnieżynki” * po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 28 (12A)	II.6		- reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i innych źródeł, w których widoczne są: perspektywa kulisowa, plany obrazu, perspektywa malarska - kilka sznurków o długości 1,5–2 m	- ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi z kolażem z kolorowego papieru - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie znaczenia kolorów przedmiotów w ukazywaniu przestrzeni w perspektywie malarskiej - orientacyjne określanie znaczenia temperatury barw przedmiotów w perspektywie malarskiej - stworzenie prostej kompozycji barwnej przedstawiającej pory roku, w której przestrzeń ukazana jest za pomocą planów i perspektywy malarskiej - posługiwanie się wybraną techniką (pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi oraz kolażem)	- znajomość i dokładne określanie związku temperatury barw przedmiotów z ich umiejscowieniem w przestrzeni w perspektywie malarskiej - stworzenie wybraną techniką oryginalnej, interesującej pod względem formy plastycznej kompozycji barwnej ukazującej pory roku, w której przestrzeń ukazana została za pomocą planów i perspektywy malarskiej (pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi z kolażem)
Zainspiruj się przeszłością						
13. Co w sztuce zmienia się w ciągu wieków? Co pozostaje podobne? Jak artyści przedstawiali świat, jak wyglądały dzieła w różnych okresach? / Oś czasu. „Moja podróż w czasie” lub „Wehikuł czasu” – praca inspirowana wybranym	II.2 II.4 III.4 III.5 III.6	- antyk, sztuka antyczna - średniowiecze, sztuka średniowieczna - szuka nowożytna - renesans - barok - klasycyzm - ideał piękna - artysta - twórczość - dzieła sztuki - muzea - bezpośredni kontakt z dziełami sztuki - pośredni kontakt z dziełami sztuki - oryginał	- podręcznik: 13. <i>Podróż w czasie</i>, s. 48–50 - reprodukcje charakterystycznych dzieł z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujących przemiany dzieł w sztuce w sztuce antycznej, średniowiecznej, nowożytnej (kompozycje o podobnych tematach np. przedstawiające człowieka)	- pogadanka - prezentacja zdjęć i reprodukcji - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: - podsumowanie, prezentacja, omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie ram czasowych sztuki antycznej, średniowiecznej i nowożytnej oraz epok i okresów w sztuce nowożytnej - orientacyjne określanie kolejności, czasu trwania poszczególnych epok w sztuce - orientacyjne określanie niektórych form i tematów dzieł na podstawie przypomnienia wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych, próby obserwowania wspólnych cech dzieł wybranych epok m.in. obserwowania przemian ideału piękna poznanych wcześniej epok - orientacyjne określanie znaczenia roli artysty	- dokładne określanie ram czasowych sztuki antycznej, średniowiecznej i nowożytnej oraz epok i okresów w sztuce nowożytnej - precyzyjne określanie kolejności, czasu trwania poszczególnych epok w sztuce - dokładne określanie wybranych form tematów i dzieł na podstawie na podstawie przypomnienia wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych, obserwowanie cech wspólnych i odrębnych dzieł wybranych epok m.in. obserwowanie i wskazywanie przemian ideału piękna poznanych wcześniej epok - precyzyjne określanie i rozumienie znaczenia roli artysty w wybranych okresach w sztuce

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
dziełem sztuki dawnej		- reprodukcja dodatkowo: - kopia - replika - plagiat - pastisz			- ogólne rozumienie znaczenia pośredniego i bezpośredniego znaczenia kontaktu ze sztuką - tworzenie uproszczonej kompozycji osi czasu przedstawiającej następujące po sobie epoki okresy w sztuce lub pojazdu przenoszącego w wybrany okres w historii	- rozumienie różnorodnego znaczenia roli artysty - tworzenie precyzyjnej, estetycznej oryginalnej kompozycji osi czasu przedstawiającej następujące po sobie epoki, okresy w sztuce lub pojazdu przenoszącego w wybrany okres w historii w otoczeniu przestrzeni inspirowanej charakterystycznymi dziełami sztuki
Statycznie czy dynamicznie?						
14. Harmonia i symetria porządkują kompozycje malarskie i rzeźbiarskie. O spokoju, harmonii, proporcjach i symetrii kompozycji nie tylko w sztuce renesansowej. / Różne tematy dzieł „zamknięte w trójkącie”. Scenka wpisana w trójkąt – występ artystów na scenie lub zabawa	I.1 I.2 I.4 II.1 II.6 III.4 III.5 III.6	- renesans - sztuka antyczna - harmonia - umiar - idealizacja - symetria - statyka - kompozycja statyczna, symetryczna, zamknięta - równowaga - proporcje - perspektywa linearna - sceny mitologiczne - sceny sakralne (religijne) - malarstwo - rzeźba, - posąg - architektura - klasycyzm - sztuka współczesna - wideo-art	- podręcznik: 14.–15. <i>Spokój i harmonia</i> s. 52–61 - reprodukcje dzieł antycznych, renesansowych, klasycystycznych z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujące zagadnienia statyki, umiaru, symetrii, kompozycji w trójkącie z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: kompozycje techniką mieszaną: pastele suche, malarstwo plakatówkami, kolaż z kolorowego papieru - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość cech sztuki renesansowej jako ponownego odkrycia sztuki antycznej - orientacyjne określanie znaczenia niektórych wybranych cech dzieł renesansowych - orientacyjne określanie tematyki i cech kompozycji renesansowych dzieł malarskich i rzeźbiarskich wybranych twórców - orientacyjne określanie znaczenia sztuki renesansowej jako inspiracji do powstania wybranych dzieł współczesnych - tworzenie prostej zamkniętej, kompozycji barwnej wpisanej w trójkąt, przedstawiającej występ na scenie lub zabawę, wykorzystanie niektórych możliwości techniki pasteli suchych w pracy plastycznej	- dokładne określanie cech, charakteru sztuki renesansowej jako ponownego odkrycia, kontynuacji i rozwinięcia sztuki antycznej - dokładne określanie, rozumienie znaczenia istotnych cech dzieł renesansowych m.in. harmonii, spokoju, umiaru, idealizacji - precyzyjne określanie tematyki poruszanej przez wybranych artystów renesansowych, bardzo dobra znajomość cech kompozycji renesansowych kompozycji malarskich i rzeźbiarskich oraz określanie środków plastycznych służących do ich uzyskiwania - odkrywanie znaczenia sztuki renesansowej jako bogatego źródła inspiracji twórców współczesnych - tworzenie oryginalnej zamkniętej kompozycji barwnej wpisanej w trójkąt, przedstawiającej występ na scenie lub zabawę, wykorzystywanie różnorodnych możliwości techniki pasteli suchych

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
15. Jak rytm i symetria porządkują formy budowli i planów miast. / Renesansowy plan miasta z rynkiem. Plany budowli	I.1 I.2 II.1 II.6 III.4 III.5 III.6	• harmonia, umiar • symetria • rytm • statyka, • proporcje • idealizacja • renesans • klasycyzm • architektura, • założenie urbanistyczne • zamek, pałac • łuki • kolumny	• podręcznik: 14.–15. <i>Spokój i harmonia</i> s. 52–61 • zdjęcia wybranych budowli renesansowych, klasycystycznych z podręcznika i wybranych źródeł • plany Zamościa (dawne i współczesne) • plany współczesnych miast	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: kolaż, szkic kredkami akwarelowymi z konturem lub monotypia graficzna • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjne określanie cech sztuki renesansowej, klasycystycznej, w tym dzieł rzeźbiarskich oraz architektury jako kontynuacji sztuki antycznej • orientacyjne określanie cech renesansowych, klasycystycznych kompozycji rzeźbiarskich i architektonicznych oraz dzieł współczesnych do nich nawiązujących • orientacyjne określanie cech renesansowych założeń urbanistycznych • tworzenie prostego rysunkowego, barwnego planu miasta inspirowanego założeniami renesansowymi lub planu techniką monotypii graficznej	• precyzyjne określanie cech sztuki renesansowej, klasycystycznej, w tym formy i nawiązań dzieł rzeźbiarskich oraz architektonicznych do sztuki antycznej, oraz inspirowania się antykiem w sztuce współczesnej • dokładne określanie cech renesansowych, klasycystycznych kompozycji rzeźbiarskich i architektonicznych oraz dzieł współczesnych do nich nawiązujących • dobra znajomość i określanie cech renesansowych założeń urbanistycznych na przykładzie Zamościa • tworzenie ciekawego, oryginalnego, rysunkowego, barwnego planu miasta (z wyróżnionymi planami niektórych budowli) inspirowanego założeniami renesansowymi lub techniką monotypii graficznej
16. Przedstawianie szybko zmieniających się zdarzeń w sztuce barokowej i późniejszej. Co potęguje dynamikę, wrażenie ruchu w kompozycjach? / Poruszanie się ludzi (kompozycja po przekątnej). Siły i zjawiska przyrodnicze	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.2 II.6 III.5 III.6	• dynamika, ruch • kompozycja dynamiczna • silne kontrasty światłocieniowe • silne kontrasty barwne, kontrastowa kolorystyka • ekspresja • bogactwo, przepych, teatralność • ekspresja • sceny religijne • sceny mitologiczne • sceny batalistyczne	• podręcznik: 16.–17. <i>Dynamiczniej, proszę!</i> s. 62–76 • reprodukcje dzieł barokowych, romantycznych i współczesnych, o zróżnicowanej tematyce, w których jest kompozycja dynamiczna z podręcznika i wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • dyskusja • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówkami, praca techniką mieszaną	• orientacyjne określanie cech kompozycji dynamicznej w malarstwie, rzeźbie • określanie i wskazywanie niektórych cech kompozycji dynamicznych na przykładzie malarskich, rzeźbiarskich dzieł barokowych, późniejszych, współczesnych oraz dzieł innych dziedzin m.in. filmowych • udział w dyskusji o możliwościach przedstawiania ruchu na obrazach i rzeźbie, orientacyjne określanie, co pozwala pokazać ruch poprzez porównanie z niektórymi środkami wykorzystywanymi do przedstawiania spokoju, statyki	• precyzyjne określanie cech kompozycji dynamicznej w malarstwie, rzeźbie, wskazywanie środków plastycznych służących do uzyskiwania wrażenia ruchu, zmienności, dynamiki w kompozycji • określanie i wskazywanie wielu charakterystycznych, istotnych cech kompozycji dynamicznych na przykładzie różnorodności malarskich, rzeźbiarskich dzieł barokowych mitologicznych, religijnych, późniejszych obrazów historycznych i batalistycznych, pejzaży oraz współczesnych scen rodzajowych m.in. w filmach

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
17. Dynamika w architekturze barokowej i współczesnej. / „Fantastyczne dynamiczne budowle – kryształowe miasto lub budowle o płynnych kształtach”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5	- dynamika, ruch - kompozycja dynamiczna, silne kontrasty - światłocieniowe, silne kontrasty barwne - kontrasty linii, kierunków - ekspresja - bogactwo, przepych - okres baroku, sztuka barokowa - sztuka rokokowa - architektura barokowa - architektura współczesna - rzeźba barokowa, rokokowa - architektura sakralna, mieszkalna, użyteczności publicznej - dekoracja rzeźbiarska - rzeźba sakralna, rzeźba portretowa, posąg	- podręcznik: 16.–17. <i>Dynamiczniej, proszę!</i> s. 62–76 - zdjęcia rzeźby, architektury barokowej, rokokowej i współczesnej o dynamicznej kompozycji, dominujących ostrych lub obłych kształtach z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia kryształów - zdjęcia krajobrazów z elementami o łagodnych, płynnych kształtach (np. pagórki, zakola rzek)	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i zdjęć - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: praca techniką kolażu pastele olejne, papier kolorowy, tapety, gazety - podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie cech kompozycji dynamicznej w rzeźbie i architekturze - orientacyjne określanie środków plastycznych stosowanych do tworzenia nieużytkowych i użytkowych kompozycji przestrzennych - proste omawianie pod względem dynamicznego charakteru formy niektórych cech wybranych elementów kompozycji rzeźbiarskich, dekoracji rzeźbiarskich, wnętrz budowli, fasad budowli - tworzenie prostej kompozycji techniką kolażu przedstawiającej fantastyczne dynamiczne budowle o ostrych lub obłych, płynnych zarysach inspirowane architekturą barokową i współczesną	- precyzyjne określanie istotnych cech kompozycji dynamicznej w rzeźbie i architekturze - dokładne precyzowanie środków plastycznych stosowanych do tworzenia nieużytkowych i użytkowych kompozycji przestrzennych - trafne, dokładne omawianie pod względem dynamicznego charakteru formy cech, wybranych elementów kompozycji rzeźbiarskich, dekoracji rzeźbiarskich, wnętrz budowli, fasad budowli - tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji techniką kolażu przedstawiającej fantastyczne dynamiczne budowle współczesną o ostrych lub obłych zarysach inspirowane architekturą barokową i współczesną
Kim jest artysta?						
18. Artysta badaczem. Podziw dla piękna i potęgi natury. / Badamy kolory i kształty. Krople i ziarna	I.1 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1	- artysta - twórca - rzemieślnik - naśladowca - badacz - obserwacja	podręcznik: 18.–19. <i>Artysta badaczem</i> s. 78–83	- pogadanka - prezentacja materiału ilustracyjnego - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie	orientacyjne określanie roli i zadań artysty oraz wskazywanie znaczenia obserwacji, inspirowania się naturą i badania jej zasad podczas tworzenia na przykładzie wybranego dzieła poznanego artysty	precyzyjne określanie zmieniającej się roli i zadań artysty w wybranych okresach w sztuce, wskazywanie znaczenia obserwacji, inspirowania się naturą i badania jej zasad oraz dokładne omawianie tego na wybranych przykładach dzieł i postaw

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
piasku, promienie światła w przyrodzie. Obserwacja przemian w czasie, przemijanie – piękno młodości i starości	II.2 II.6 III.5 III.6	- natura - realizm - piękno - brzydota - szkic - portret - sfumato - pejzaż - kompozycja - światłocien - sztuka renesansowa - sztuka barokowa - sztuka XIX w.	- reprodukcje dzieł malarskich, które powstały w wyniku wnikliwej obserwacji natury - reprodukcje portretów renesansowych, barokowych, współczesnych przedstawiających ludzi w różnym wieku z podręcznika i wybranych źródeł - autoportrety wybranych malarzy z różnych okresów w życiu np. Rembrandta	- ćwiczenie plastyczne: pastele olejne lub suche - podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne rozumienie znaczenia obserwacji świata, przemian przedstawianych osób, przedmiotów w czasie w twórczości wybranych artystów renesansowych, barokowych, XIX w. i współczesnych - tworzenie prostych kompozycji barwnych inspirowanych naturą oraz problematyką przemijania	- artystów (Dürer, Leonardo da Vinci, Rembrandt, Wyczółkowski) - bardzo dobre rozumienie różnorodnego znaczenia obserwacji świata, przemian przedstawianych przedmiotów w czasie w twórczości wybranych artystów renesansowych, barokowych, XIX w. i współczesnych - tworzenie oryginalnych barwnych kompozycji rysunkowych i malarskich ściśle związanych z obserwacją natury oraz problematyką przemijania
19. Artysta badaczem – określanie i badanie zasad. / Abstrakcja z losowo rozrzuconych kształtów	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	- artysta - twórca - rzemieślnik - naśladowca natury - badacz, obserwator, obserwacja natury - natura - eksperyment, doświadczenie - współpraca, współdziałanie - abstrakcja - akcja plastyczna	- podręcznik: 18.–19. <i>Artysta badaczem</i> s. 78–83 - reprodukcje wybranych dzieł, dokumentacja fotograficzna wybranych współczesnych działań plastycznych badających zjawiska naukowe, mechanizmy społeczne z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: wycinanka lub praca flamastrami - prezentacja, podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie zmieniającej się roli artysty jako obserwatora natury oraz jako badacza zasad rządzących wybranymi zdanieniami w wybranych okresach w historii i współcześnie - uproszczone opisywanie roli artysty – twórcy współczesnego dzieła, w którym ten bada wybrane zasady - tworzenie techniką wycinanki prostej kompozycji abstrakcyjnej z wybranych figur zakomponowanych w sposób losowy	- dobra znajomość i określanie zmieniającej się roli artysty jako obserwatora natury, badacza w wybranych okresach w historii oraz współcześnie jako wnikliwego badacza zjawisk, zasad rządzących wybranymi zdanieniami prowadzącymi do stworzenia abstrakcyjnego obrazu lub akcji - opisywanie roli artysty – twórcy współczesnego dzieła, w którym ten bada wybrane zasady matematyczne lub zjawiska socjologiczne - tworzenie techniką wycinanki złożonej, oryginalnej kompozycji abstrakcyjnej powstającej z wybranych figur zakomponowanych w sposób losowy, dokładne zaplanowanie etapów wykonania pracy

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
20.* Artysta iluzjonista, czyli daj się oszukać! Wejście w świat artysty. Gra i zabawa artysty z widzem. Zasady gry, sposób iluzji. / Kolorowe kałuże i kamienie na chodniku, zaskakujące przeszkody. *po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 29 (20A)	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5	• artysta • twórca • wyobraźnia • kreacja • iluzja • iluzjonizm • malarstwo iluzjonistyczne • sztuka barokowa • sztuka rokokowa • sztuka współczesna • street art	• podręcznik: 20.–21. <i>Artysta iluzjonista, czyli daj się oszukać!</i> s. 84–89 • reprodukcje barokowego malarstwa iluzjonistycznego z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia wybranych rzeźb rokokowych • przykłady dzieł współczesnych łączących się ściśle z otaczającą rzeczywistością m.in. street artu	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: projekt malarski makieta pracy o charakterze street artu • dyskusja • podsumowanie i omówienie prac plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość roli artysty jako kreatora dzieł stanowiących iluzyjne uzupełnienie rzeczywistości • orientacyjna znajomość cech malarstwa iluzjonistycznego • orientacyjna znajomość wybranych dzieł z różnych okresów wiernie, w fotograficzny sposób naśladujących rzeczywistość i łączących się z nią • uczestniczenie w dyskusji o postawach i roli artysty • tworzenie prostej kompozycji street artu łączącej się z rzeczywistością i ją uzupełniającej	• dobra znajomość roli artysty jako kreatora różnorodnych dzieł stanowiących iluzyjne uzupełnienie rzeczywistości • dobra znajomość cech malarstwa iluzjonistycznego • dobra znajomość wybranych dzieł z różnych okresów wiernie, w fotograficzny sposób naśladujących rzeczywistość i łączących się z nią • aktywny udział w dyskusji o postawach i roli artysty • tworzenie oryginalnej kompozycji street artu ściśle, iluzyjnie łączącej się z rzeczywistością i ciekawie i zaskakująco ją uzupełniającej
Sztuka na wyciągnięcie ręki						
21. Bogactwo ornamentu – Jak powstaje i czego się składa ornament? Czyli o potrzebie ozdabiania i dekorowania w sztuce i życiu codziennym. Kropki, kreski, małe wzorki i zawijasy –	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 III.2 III.4 III.5 III.6	• dekoracja, • motyw, motyw zdobniczy • motyw dekoracyjny • ornament • stylizacja • rozeta • wić roślinna • liść akantu • plectonka • rocaille • motywy abstrakcyjne, geometryczne	• podręcznik: 22.–23. <i>Bogactwo ornamentu</i> s. 90–93 • przykłady ornamentów inspirowanych różnymi elementami krajobrazu przyrodniczego z podręcznika i wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne: praca flamastrami, markerami, ołówkiem lub wybranymi kredkami	• orientacyjne określanie natury jako inspiracji do powstawania ornamentów wykorzystywanych do dekoracji różnych przedmiotów życia codziennego • orientacyjne określanie czasu, miejsca i kręgu kulturowego, w których powstał przedmiot na podstawie dekorującego go ornamentu • tworzenie uproszczonych ornamentów z najmniejszych rytmicznie powtarzających się motywów lub niepowtarzalnego ornamentu w miarę spójnego pod względem stylistycznym	• precyzyjne określanie różnych stylizowanych elementów natury (roślin, zwierząt, detali krajobrazu często uproszczonych do form geometrycznych i/lub abstrakcyjnych) jako inspiracji do tworzenia motywów zdobniczych wykorzystywanych do dekoracji różnych przedmiotów życia codziennego • dokładne określanie czasu, miejsca powstania i kręgu kulturowego, w których powstał przedmiot na podstawie dekorującego go ornamentu

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
najmniejsze części ornamentu. Jak rozrasta się ornament? (Dwa obrusy)		- kompozycja rytmiczna - kompozycja otwarta	- zdjęcia ornamentów dekoracyjnych związanych z różnymi dziedzinami sztuki - ornamenty charakterystyczne dla najbliższej okolicy, regionu <i>Uwaga: po przeprowadzeniu lekcji warto zaplanować wycieczkę do skansenu, muzeum sztuki ludowej, pracowni ludowego artysty w celu poznania bogactwa ornamentów najbliższej okolicy</i>	podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		tworzenie oryginalnego, złożonego, bogatego ornamentu z najmniejszych rytmicznie powtarzających się motywów lub niepowtarzalnego, bogatego ornamentu spójnego pod względem stylistycznym
22. Wśród meandrów rzeki, w gęstwinie gałązek, liści i listeczków, kwiatów, zwierząt, czyli o popularności różnych ornamentów w historii. / Projekty wzorzystych	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 II.7 III.4 III.5	- dekoracja - motyw, motyw zdobniczy, motyw dekoracyjny - ornament - stylizacja - rozeta, wić roślinna - liść akantu - plecionka - rocaille - motywy abstrakcyjne, geometryczne	- podręcznik: 22.–23. <i>Bogactwo ornamentu</i> s. 90–93 - zdjęcia ornamentów związanych z różnymi dziedzinami sztuki, sztuką ludową i sztuką ludów pierwotnych z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - prezentacja materiału ilustracyjnego - praca z tekstem - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: pastele olejne lub farby plakatowe, praca techniką mieszaną	- orientacyjne określanie znaczenia prostych form naturalnych jako źródła inspiracji do tworzenia różnorodnych ornamentów - orientacyjne określanie znaczenia i wykorzystywania we wzornictwie i projektowaniu ornamentów ludów pierwotnych innych kultur, rodzimej sztuki ludowej	- dokładne określanie znaczenia prostych form naturalnych jako źródła inspiracji do tworzenia różnorodnych ornamentów i motywów - trafne, precyzyjne określanie znaczenia i wykorzystywania we wzornictwie i projektowaniu ornamentów ludów pierwotnych innych kultur, rodzimej sztuki ludowej

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
tkanin – w geometryczne oraz roślinne i zwierzęce wzory		- ornamenty malarskie, rzeźbiarskie - kompozycja rytmiczna - kompozycja otwarta	- projekty wzorów na tkaninach - wzorzyste tkaniny (eksponaty lub zdjęcia)	podsumowanie, prezentacja i omówienie prac plastycznych (praca indywidualna, grupowa zbiorowa)	- orientacyjna znajomość związków ornamentów z niektórymi dziedzinami sztuki i technikami plastycznymi (ornamenty rzeźbione, malowane, haftowane) - orientacyjne wskazywanie związku ornamentu z kompozycją rytmiczną i otwartą - wykorzystywanie samodzielnie wymyślonego prostego ornamentu geometrycznego, roślinnego, zwierzęcego w projektowaniu tkaniny (prosta kompozycja rytmiczna, otwarta)	- dobra znajomość związków różnorodnych ornamentów z wieloma dziedzinami sztuki i różnymi technikami plastycznymi (ornamenty rzeźbione, malowane, haftowane) - trafne wskazywanie częstego związku ornamentu z kompozycją rytmiczną i otwartą, określanie innych kompozycji ornamentów - wykorzystywanie samodzielnie wymyślonego oryginalnego ornamentu geometrycznego, roślinnego, zwierzęcego w projektowaniu tkaniny jako złożonej kompozycji rytmicznej i otwartej
23. Moda i proporcje sylwetki na przykładzie barokowej i rokokowej mody. / Jak w pięknej sukni mogła bawić się mała królowa? Niezwykła suknia z kryzą i wachlarzem	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6	- moda - stroje, ubiory - suknia barokowa i rokokowa (fortugał, kryza) - mantylka - moda barokowa, stroje barokowe, - moda rokokowa, stroje rokokowe - moda w stylu empire, stroje w stylu empire - polski strój szlachecki (żupan, kontusz, kołpak, pas kontuszowy, karabela, buty) - peruka, koafiura - stylizacja	- podręcznik: 24.–25. <i>Nie szata zdobi człowieka, ale... jak cię widzq, tak cię piszq</i> s. 94–103 - przykłady strojów barokowych i rokokowych, w stylu empire widocznych na znanych obrazach - reprodukcje obrazów z widocznym polskim strojem szlacheckim	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego - praca z tekstem - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: kompozycja przestrzenna z różnych materiałów) - podsumowanie, omówienie i prezentacja prac (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa)	- ogólne rozumienie związku mody, strojów jako jednej z form sztuki użytkowej ze stylem panującym w sztuce - orientacyjne określanie związku proporcji sylwetki, rozmiarów strojów i fryzur w modzie kobiecej na zróżnicowanych przykładach strojów i fryzur barokowych, rokokowych i empire - orientacyjne określanie specyfiki dawnych strojów męskich ze szczególnym zwróceniem uwagi na polski strój szlachecki - orientacyjne określanie estetycznej i społecznej funkcji i znaczenia stroju na wybranych przykładach dawnej mody kobiecej i męskiej	- rozumienie różnorodnych związków i oddziaływań mody, strojów jako jednej z form sztuki użytkowej ze stylem panującym w sztuce - dokładne określanie związku proporcji sylwetki, rozmiarów części strojów oraz fryzur w modzie kobiecej na zróżnicowanych przykładach strojów i fryzur barokowych, rokokowych i empire - określanie znaczenia i specyfiki dawnych strojów męskich ze szczególnym zwróceniem uwagi na polski strój szlachecki - dokładne określanie i rozumienie estetycznej i społecznej funkcji i znaczenia stroju na wybranych przykładach dawnej mody kobiecej i męskiej, odzwierciedlanie pozycji społecznej w formie i atrybutach stroju

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		• kreatorzy mody, projektanci mody • sztuka użytkowa	• zdjęcia współczesnych strojów inspirowanych barokowymi i rokokowymi z pokazów mody, zdjęcia kostiumów teatralnych • <i>Historia fryzur z zarysem historii stroju europejskiego</i>, Wyd. Studio sztuki		• projektowanie i tworzenie modelu kompozycji bogatej, dekoracyjnej, barwnej sukni na stelażu inspirowanej modą barokową i rokokową ze zróżnicowanych materiałów ekologicznych i innych	• projektowanie i tworzenie oryginalnego modelu kompozycji bogatej, dekoracyjnej, barwnej sukni z kryzą i wachlarzem na odpowiednim stelażu inspirowanej modą barokową, rokokową lub empire ze zróżnicowanych materiałów ekologicznych i innych
24. Język mody językiem porozumienia między ludźmi. Opowiadanie o sobie i pozycji społecznej poprzez strój. / Oficjalnie czy „na luzie” – szal i krawat zmieniają strój. Moje marzenia, upodobania, pasje „na głowie” – zabawna fryzura, nakrycie głowy opowiadające o mnie... z przemyśleniem oka	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6	• moda • stroje, ubiory • suknia barokowa i rokokowa (fortugał, kryza) • mantylka • moda barokowa, stroje barokowe • moda rokokowa, stroje rokokowe • moda w stylu empire, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (żupan, kontusz kołpak, pas kontuszowy, karabela, buty) • peruka • koafiura • stylizacja	• podręcznik: 24.–25. <i>Nie szata zdoła człowieka, ale... jak cię widzisz, tak cię pisać</i> s. 94–103 • barokowe, rokokowe stroje i fryzury z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia z pokazów mody i pokazów fryzur • karykatury z wybranych źródeł • <i>Historia fryzur z zarysem historii stroju europejskiego</i>, Wyd. Studio sztuki	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca i dyskusja • ćwiczenie plastyczne: prace pastelami, markerami, kredkami akwarelowymi z konturem • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjne, ogólne rozumienie estetycznego, użytkowego i społecznego znaczenia mody jako obrazu pozycji społecznej • wskazywanie ogólnych związków mody ze stylem panującym w sztuce • ogólne rozumienie dawnej mody jako źródła inspiracji dla współczesnych projektantów • ogólne rozumienie znaczenia fryzur jako dopełnienia ubioru ukazującego pozycję społeczną oraz elementu korygującego proporcje sylwetki • tworzenie kompozycji prostych, istotnych dodatków (szala, krawata) uzupełniających i zmieniających charakter współczesnego ubioru	• precyzyjne rozumienie estetycznego, użytkowego i społecznego znaczenia mody jako obrazu pozycji społecznej, stanowiska, funkcji społecznej, stanu majątkowego • wskazywanie różnorodnych związków mody z kulturą, okresem w historii, stylem panującym w sztuce na przykładzie mody barokowej, rokokowej, empire • rozumienie różnorodnych oddziaływań i wpływów mody dawnej na współczesną jako źródła inspiracji, pomysłów do przetwarzania wybranych elementów strojów historycznych we współczesnej modzie kreowanej przez największych projektantów

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		• kreatorzy mody, projektanci mody • portret • karykatura, autokarykatura • sztuka użytkowa			• tworzenie projektu i modelu fryzury i/lub nakrycia głowy z atrybutami odzwierciedlającymi zainteresowania, marzenia jako forma współczesnego nawiązania do baroku i rokoka	• dobre rozumienie znaczenia fryzur jako istotnego dopełnienia ubioru ukazującego pozycję społeczną, ilustrującego osobiste przeżycia, poprzez rozmiary korygującego proporcje sylwetki narzucaanej przez modne stroje w okresie baroku, rokoka, empire • tworzenie kompozycji oryginalnych istotnych dodatków (szala, krawata) uzupełniających i zmieniających charakter współczesnego ubioru • tworzenie oryginalnego projektu i modelu fryzury i/lub nakrycia głowy z trafnie dobranymi i ciekawie zakomponowanymi atrybutami odzwierciedlającymi zainteresowania, marzenia jako forma współczesnego nawiązania do baroku i rokoka
25. Znaczenie ogrodów. / Ogródowa geometria – ogród z osią. Nastrój i tajemniczość angielskiego ogrodu – budowla, rzeźba ukryta wśród drzew.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.1 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6	• architektura zieleni • architektura krajobrazu • ogród • park • założenie parkowo-ogrodowe • rezydencja, willa, pałac • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna, kompozycja zamknięta)	• podręcznik: 26.–27 <i>Pamiętajcie o ogrodach</i> s. 104–110 • zdjęcia wybranych zespołów parkowo – ogrodowych • zdjęcia ogrodów barokowych, angielskich, zen z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia parkowych budowli ogrodowych	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca; kolaż, pastele suche lub olejne, akwarele • ćwiczenie plastyczne • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• rozumienie ogólnego znaczenia ogrodu i parku jako miejsc odpoczynku, historycznie związanych z pałacem, budowlą mieszkalną • orientacyjne rozumienie podporządkowania sposobu tworzenia ogrodów i parków zasadom architektonicznego kształtowania przestrzeni • dokonywanie prostych porównań zasadniczych cech ogrodów barokowych, angielskich, wschodnich związanych z filozofią zen, ogrodów współczesnych • tworzenie prostych planów dwóch znacząco różniących się od siebie założeń ogrodowych (ogrodu barokowego i ogrodu angielskiego) w formie kolażu i pracy malarskiej farbami akwarelowymi, pastelami suchymi lub olejnymi	• rozumienie różnorodnego znaczenia ogrodu i parku jako miejsc odpoczynku, przestrzeni uprawy roślin historycznie związanych z pałacem, rezydencją, willą, budowlą mieszkalną, wskazywanie różnych rodzajów ogrodów • dobre rozumienie podporządkowania sposobu tworzenia ogrodów i parków zasadom architektonicznego kształtowania przestrzeni z wykorzystaniem elementów natury – roślin • dokonywanie różnorodnych porównań charakterystycznych cech ogrodów barokowych, angielskich, wschodnich związanych z filozofią zen, ogrodów współczesnych m.in. pod względem ogólnych założeń kompozycyjnych, sposobu kształtowania zieleni, budowli ogrodowych

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja dynamiczna, kompozycja otwarta) - fontanna, oczko wodne - budowle ogrodowe - oranżeria - altana - ruiny - ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji)	<i>Uwaga: po lekcji wskazana wycieczka do najbliższego parku, zespołu parkowo-ogrodowego</i>			tworzenie oryginalnych ciekawych planów znacząco różniących się od siebie założen ogrodowych (ogrodu barokowego i ogrodu angielskiego) w formie kolażu i pracy malarskiej mieszanej farbami akwarelowymi, pastelami suchymi lub olejnymi
26. *Harmonia, spokój wschodnich ogrodów. / Współczesne kwiatowe rzeźby i zielone ściany, ogrody zen *po lekcji możliwość przeprowadzenia lekcji powtórzeniowej 30 (26A)	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 II.7 III.5 III.6	- architektura zieleni - architektura krajobrazu - ogród - park - założenie parkowo-ogrodowe - rezydencja - willa - pałac - ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna, kompozycja zamknięta)	- podręcznik: 26.–27. <i>Pamiętajcie o ogrodach</i> s. 104–110 - zdjęcia wybranych ogrodów w stylu francuskim i angielskim, zen, ogrodów współczesnych, zielonych ścian, rzeźb z kwiatów z wybranych źródeł (np. Jeff Koons <i>Puppy</i>, Bilbao)	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja materiału ilustracyjnego - rozmowa nauczająca - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: prace rysunkowe oraz kompozycje półprzestrzenne i przestrzenne z gotowych materiałów - podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- ogólne rozumienie idei ogrodu jako miejsca odpoczynku i łączności z naturą stworzonego w przemyślany sposób - rozumienie idei harmonii, równowagi spokoju wschodnich ogrodów zen, porównywanie ich z ideą poznanych ogrodów europejskich wybranych okresów w sztuce - projektowanie i tworzenie prostych kompozycji przestrzennych związanych z ogrodami żywych i/lub sztucznych roślin i kwiatów, wykonanie makiety ogrodu w stylu zen	- dobre rozumienie idei ogrodu jako miejsca odpoczynku i łączności z naturą stworzonego w przemyślany sposób zgodnie z zasadami tworzenia przestrzennej kompozycji architektonicznej - dobre rozumienie idei harmonii, równowagi, spokoju harmonii wschodnich ogrodów zen, porównywanie ich z ideą poznanych rodzajów ogrodów europejskich wybranych okresów w sztuce (baroku, klasycyzmu, romantyzmu), zauważanie różnic, podobieństw, związków między nimi - projektowanie i tworzenie oryginalnych, zaskakujących kompozycji przestrzennych związanych z ogrodami z żywych i/lub sztucznych roślin i kwiatów, wykonanie ciekawej makiety ogrodu w stylu zen

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja dynamiczna, kompozycja otwarta) - fontanna - oczko wodne - budowle ogrodowe - oranżeria - altana, - ruiny - ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji)				
Lekcje powtórzeniowe						
27. (4A)* Powtórzenie wiadomości o grafice. Drzewo grafiki – podziały grafiki, rodzaje druku i techniki *możliwość realizacji po lekcji 4	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 III.4 III.5	- grafika - grafik - kreska, szrafowanie - matryca (płyta graficzna) - odbitka (rycina) - powielenie - prasa graficzna - druk, nakład - druk wypukły, drzeworyt, linoryt, gipsoryt, dłuto - druk wklęsły, miedzioryt, ceratoryt, akwaforta, rylec (igła grawerska)	- podręcznik: 1. <i>Przypomnienie wiadomości o grafice</i> s. 6–7; 2. <i>Drzeworyt, linoryt, gipsoryt</i> s. 8–10; 3. <i>Miedzioryt, ceratoryt</i> s. 11–13; 4. <i>Akwaforta i litografia</i> s. 14–18 - reprodukcje, zdjęcia rycin z podręcznika i wybranych źródeł	- rozmowa nauczająca - prezentacja reprodukcji - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne: rysunkowy szkic barwny lub czarno-biały - sprawdzian - podsumowanie, omówienie prac, utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne rozumienie dwuetapowego procesu powstawania grafiki i równorzędnej wartości wszystkich odbitek jako oryginałów - orientacyjne określanie grafiki jako dziedziny sztuki związanej z drukiem, ogólna znajomość podziału grafiki na artystyczną i użytkową oraz komputerową - ogólne rozumienie pojęć matryca, odbitka, druk, nakład oraz określanie ich związku z technikami graficznymi	- precyzyjne rozumienie i określanie specyfiki grafiki jako jedynej dziedziny sztuki, w której proces powstawania dzieł jest dwuetapowy i wszystkie powstające odbitki mają wartość oryginalnych dzieł sztuki - dokładne określanie szerokiego zakresu grafiki jako dziedziny sztuki związanej z drukiem, dobra znajomość podziału grafiki jako dziedziny sztuki na artystyczną i użytkową oraz komputerową - dobre rozumienie i precyzowanie pojęć matryca, odbitka, druk, nakład oraz określanie ich ścisłego związku z technikami graficznymi

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- druk płaski, litografia, monotypia, tusz litograficzny, kredka litograficzna - dodatkowo: - grafika artystyczna (warsztatowa) - grafika projektowa (użytkowa) np. ilustracja, plakat (materiał klasy 4) - grafika komputerowa (materiał klasy 7)	- zdjęcia wyposażenia pracowni grafika, narzędzi do grafiki, materiałów, z których są wykonane płyty graficzne - tekst sprawdzianu		- orientacyjna znajomość i dokonywanie orientacyjnego podziału technik graficznych na druk wklęsły, wypukły i płaski, orientacyjna znajomość rodzajów płyt graficznych, charakterystycznych narzędzi, sposobów wykonania matryc określonymi technikami graficznymi - znajomość niektórych artystów wykonujących grafiki określonymi technikami - tworzenie uproszczonej kompozycji w formie drzewa (mapy pamięci) prezentującego główne podziały, specyfikę grafiki oraz zasadnicze techniki graficzne druku wypukłego, wklęsłego i płaskiego - ogólna znajomość specyfiki, (rozwiązanie sprawdzianu o grafice w zakresie podstawowym)	- dobra znajomość i dokonywanie dokładnego podziału na druk wklęsły, wypukły i płaski, znajomość rodzajów płyt graficznych, charakterystycznych narzędzi, sposobów wykonywania matryc określonymi technikami graficznymi, wyglądu odbitek, środków plastycznych charakterystycznych dla prac wykonanych poszczególnymi technikami - dobra znajomość wybranych artystów posługujących się technikami graficznymi druku wypukłego, wklęsłego i płaskiego, omawianie wybranych dzieł, rozumienie i omawianie specyficznych środków plastycznych zastosowanych w grafikach wykonanych poszczególnymi technikami - tworzenie ciekawej pod względem plastycznym kompozycji w dokładny sposób prezentującej główne podziały, specyfikę grafiki oraz różnorodne techniki graficzne druku wypukłego, wklęsłego i płaskiego - bardzo dobra znajomość grafiki (rozwiązanie wszystkich zadań ze sprawdzianu o grafice)
28 (12A)* Powtórzenie wiadomości o świetle w dziełach sztuki i sposobach przedstawiania przestrzeni w obrazie. /	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	- walor, mocny walor barwy, słaby walor barwy - plama - bryła - faktura - stopniowanie waloru (osłabianie, wzmacnianie)	podręcznik: 5. <i>O walorze</i> s. 20–23; 6. <i>Świat trójwymiarowy</i> s. 24–28; 7. <i>Światło w rzeźbie</i> s. 29–30; 8. <i>Układ rzędowy, pasowy i kulisowy</i> s. 32–35;	- prezentacja reprodukcji i rozmowa nauczająca - praca tekstem - ćwiczenie plastyczne: szkice kolorystyczne - sprawdzian	- orientacyjne rozumienie słabego i mocnego waloru barwy, plamy barwnej, porównywanie waloru niektórych barw i plam barwnych - orientacyjne rozumienie pojęcia waloru, światłocienia i cieniowania dla przedstawiania przestrzenności przedmiotów w dziełach sztuki na płaszczyźnie	dobre rozumienie i dokładne określanie słabego mocnego waloru barwy, plamy barwnej, precyzyjne porównywanie barw, plam barwnych o słabym i mocnym walorze

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Ten sam temat w różnym świetle i w przestrzeni przedstawianej w różny sposób * możliwość realizacji po lekcji 12	III.5	- cieniowanie, światłocien - jasność barwy, nasycenie barwy - twardy i miękki modelunek - przestrzeń - układ rzędowy - kompozycja, układ pasowy - układ kulisyowy - perspektywa linearna - perspektywa żabia - perspektywa z lotu ptaka - perspektywa boczna - perspektywa ukośna - skrót perspektywiczny - linia horyzontu (horyzont malarski) - perspektywa powietrzna - barwy chłodne - perspektywa malarska - barwy ciepłe, barwy chłodne - plany obrazu - dodatkowo: - perspektywa aksonometryczna	9.–10. <i>Perspektywa linearna</i> s. 36–41; 11. <i>Perspektywa powietrzna</i> s. 42–43; 12. <i>Perspektywa malarska i plany w obrazie</i> s. 44–46 - reprodukcje dzieł malarskich z wyraźnym widocznym modelunkiem światłocieniowym, w których przestrzeń przedstawiona jest za pomocą różnych rodzajów perspektywy z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia rzeźb, płaskorzeźb, których formę, fakturę uwypukla padające światło - tekst sprawdzianu	prezentacja i omówienie prac, utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie i rozumienie różnych sposobów przedstawienia przestrzeni na płaszczyźnie w historii w dziełach sztuki - orientacyjne określanie zasad perspektywy linearnej i przedstawiania przestrzeni z różnych punktów widzenia w tej perspektywie oraz skrótów perspektywicznych przedmiotów przedstawianych w perspektywie linearnej - orientacyjne określanie zmian kolorystycznych przedmiotów w przestrzeni w perspektywie powietrznej - orientacyjne określanie znaczenia barw, temperatury barwy w perspektywie malarskiej - orientacyjne określanie cech perspektywy kulisyowej i znaczenia planów obrazu - tworzenie kilku prostych kompozycji w podobnej do siebie tematyce obrazujących orientacyjne rozumienie znaczenia waloru, światłocienia i cieniowania oraz ogólnego przeglądu poznanych sposobów przedstawiania przestrzeni - ogólna znajomość waloru, światłocienia, cieniowania oraz różnych sposobów przedstawiania przestrzeni, napisanie sprawdzianu w zakresie podstawowym	- bardzo dobre rozumienie pojęcia waloru, światłocienia i cieniowania dla przedstawiania przestrzenności przedmiotów w dziełach sztuki na płaszczyźnie i we własnych pracach plastycznych, rozpoznawanie, stosowanie i porównywanie miękkiego i twardego modelunku światłocieniowego - bardzo dobre rozumienie i znajomość oraz porównywanie różnych sposobów przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie w historii w różnych dziełach sztuki - bardzo dobre określanie zasad perspektywy linearnej, znaczenia umiejscowienia linii horyzontu oraz punktu zbiegu linii i przedstawiania przestrzeni z różnych punktów widzenia oraz skrótów perspektywicznych przedmiotów przedstawianych w perspektywie linearnej - bardzo dobra znajomość zmian kolorystycznych przedmiotów w przestrzeni w perspektywie powietrznej - bardzo dobre określanie znaczenia barw, temperatury barw dla przedstawiania przestrzeni w perspektywie malarskiej - bardzo dobre określanie przedstawiania przestrzeni w perspektywie kulisyowej i za pomocą planów obrazu

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						• tworzenie przemyślanego cyklu kompozycji na podobne do siebie tematy jako prezentacji przedstawiania waloru, światłocienia i cieniowania oraz ciekawego przeglądu poznanych sposobów przedstawiania przestrzeni • bardzo dobra znajomość waloru, światłocienia, cieniowania oraz różnych sposobów przedstawiania przestrzeni (rozwiązanie wszystkich zadań w sprawdzianie)
29. (20A)* Powtórzenie o poznanych epokach, rodzajach kompozycji stosowanych przez artystów w dawnych czasach oraz o misji i znaczeniu artysty, sposobie ukazywania świata. / Porównania, prezentacje na osobistej i klasowej osi czasu *możliwość realizacji po lekcji 20	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.6 III.4 III.5 III.6	• antyk, sztuka antyczna • sztuka średniowieczna • sztuka nowożytna • renesans, malarstwo, rzeźba, architektura renesansowa • harmonia, symetria, umiar, idealizacja, proporcje, równowaga, zasada złotego podziału, perspektywa linearna, kompozycja symetryczna, kompozycja statyczna • barok, rokoko, malarstwo, rzeźba architektura barokowa i rokokowa	• podręcznik: 13. <i>Podróż w czasie</i> s. 48–50; 14.–15. <i>Porządek i symetria</i> s. 52–61; 16.–17. <i>Dynamicznej, proszę!</i> s. 62–76; 18.–19. <i>Artysta badaczem</i> s. 78–83; 20.–21. <i>Artysta iluzjonistą, czyli daj się oszukać!</i> s. 84–88	• rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: szkice, albumy, proste prezentacje, uzupełnienia na osi czasu • sprawdzian • podsumowanie, prezentacja, omówienie i utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• dokonywanie orientacyjnego podziału na sztukę starożytną, średniowieczną i nowożytną • orientacyjne określanie cech i porównywanie wybranych dzieł różnych dziedzin sztuki renesansowej i barokowej, rokokowej, klasycystycznej, romantycznej i współczesnej pod względem tematyki, sposobu przedstawienia tematu, kompozycji, proporcji, statyki i dynamiki, sposobu stosowania perspektywy, światłocienia, ekspresji • orientacyjne określanie znaczenia artysty i jego sposobu pracy • tworzenie prostej prezentacji przedstawiającej np. na osi czasu zmieniające się w wybranych okresach w sztuce: tematykę, kompozycję i wybrane środki plastyczne • porównywanie w formie prostych prezentacji postawy artysty jako badacza i obserwatora oraz iluzjonisty	• dokonywanie precyzyjnego podziału na sztukę starożytną, średniowieczną i nowożytną • dokładne określanie cech i trafne porównywanie wielu dzieł malarskich, rzeźbiarskich, architektonicznych sztuki renesansowej, barokowej, rokokowej, klasycystycznej, romantycznej i współczesnej pod względem tematyki, sposobu przedstawienia tematu, kompozycji, proporcji, statyki i dynamiki, sposobu stosowania perspektywy, światłocienia, ekspresji • określanie różnorodnego znaczenia roli artysty i jego postawy, misji, sposobu pracy wyrażających się formie tworzonych przez nich dzieł • tworzenie oryginalnej prezentacji przedstawiającej np. na osi czasu na ciekawych przykładach wybranej dziedziny sztuki zmieniające się w wybranych okresach w sztuce: formę, tematykę, kompozycję i istotne środki plastyczne

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- dynamika, ruch, silne kontrasty światłocieniowe i barwne, ekspresja, bogactwo, przepych, teatralność - klasycyzm, - romantyzm - sztuka współczesna - ideał piękna - artysta, twórca, rzemieślnik, badacz, - twórczość, kreacja - natura, obserwacja, realizm, piękno, brzydota - wyobraźnia - iluzjonizm, malarstwo iluzjonistyczne - dzieło sztuki, tematy dzieł sztuki (portrety, sceny mitologiczne, religijne, batalistyczne, abstrakcje, akcje plastyczne) - muzea, bezpośredni i pośredni kontakt z dziełami sztuki	- reprodukcje dzieł o kompozycji o zróżnicowanej dynamice, materiał ilustracyjny związany z postawą artysty wobec otaczającego świata uwidocznioną w dziełach podręcznika i wybranych źródeł - tekst sprawdzianu		ogólna znajomość podziału okresów w sztuce, postaw artystów, niektórych cech dzieł renesansowych, barokowych, rokokowych, klasycystycznych, romantycznych współczesnych (rozwiązanie sprawdzianu w zakresie podstawowym)	- porównywanie w ciekawych prezentacjach postawy artysty jako badacza i obserwatora rzeczywistości oraz iluzjonisty - bardzo dobra znajomość podziału okresów w sztuce, różnych postaw twórczych artystów, istotnych cech dzieł barokowych, rokokowych, klasycystycznych, romantycznych i współczesnych (rozwiązanie wszystkich zadań ze sprawdzianu)
30. (26A)* Powtórzenie wiadomości o sztuce wokół nas – o potrzebie dekoracyjności	I.1 I.2 I.3 I..5 II.1 II.6	dekoracja, dekoracyjność	podręcznik: 22.–23. <i>Bogactwo ornamentu</i> s. 90–93; 24.–25. <i>Nie szata zdobi człowieka, ale...</i>	- rozmowa nauczająca - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji i materiału ilustracyjnego	orientacyjne rozumienie znaczenia ornamentów dekoracyjnych w różnych okresach i wybranych dziedzinach sztuki	dobre rozumienie znaczenie ornamentów dekoracyjnych w różnych okresach i wybranych dziedzinach sztuki

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
w ornamentach, modzie, ogrodach. / Nasze upodobania. Rozmowa –dlaczego lubimy ładnie wyglądać, otaczać się ładnymi przedmiotami, odpoczywać w otoczeniu natury? / „Mapa pamięci – na spacerze w ogrodzie” *możliwość realizacji po lekcji 26	II.7 III.4 III.5 III.6	• motyw zdobniczy, ornament, stylizacja, wić roślinna, rozeta, liść akantu, plectonka, rocaille, motywy abstrakcyjne i geometryczne • malarskie, rzeźbiarskie ornamenty • kompozycja otwarta, kompozycja rytmiczna • moda, stroje ubiory • suknie i peruki, koafiry barokowe i rokokowe • karykatura • suknie, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (kontusz) • współczesna moda, projektanci, kreatorzy mody, stylizacje • architektura zieleni, architektura krajobrazu • park, ogród, założenie parkowo-ogrodowe • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, rytmiczna, zamknięta)	<i>jak cię widzę, tak cię piszę</i> s. 94–103; 26.–27. <i>Pamiętajcie o ogrodach</i> s. 104–110 • reprodukcje, materiał ilustracyjny dotyczący ornamentów, strojów, fryzur, ogrodów z podręcznika i wybranych źródeł • tekst sprawdzianu	• ćwiczenie plastyczne: szkice barwne i czarno-białe • sprawdzian • podsumowanie, omówienie, utrwalenie powtarzanego materiału (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• ogólna znajomość niektórych najbardziej znanych w historii ornamentów, orientacyjne określanie ich związku z okresem w sztuce, rodzajem sztuki • orientacyjna znajomość formy ornamentów charakterystycznych dla wybranych okresów w sztuce • orientacyjne określanie znaczenia mody, formy strojów, fryzur w sztuce barokowej, rokokowej, klasycystycznej (empire) i współcześnie • orientacyjne określanie znaczenia ogrodów w sztuce, ogólna znajomość formy i kompozycji, czasu powstania ogrodów barokowych (francuskich), ogrodów angielskich, ogrodów zen i wybranych form ogrodów współczesnych • tworzenie prostych szkiców z motywami dekoracyjnymi, strojami na tle charakterystycznych fragmentów ogrodów jako forma uproszczonej mapy pamięci w celu utrwalenia wiadomości o wybranych dziełach użytkowych w najbliższym otoczeniu człowieka • ogólna znajomość ornamentów, strojów i fryzur barokowych, rokokowych, empire, współczesnych oraz ogrodów, ogrodów francuskich, angielskich zen, niektórych form ogrodów współczesnych (rozwiązanie sprawdzianu w zakresie podstawowym)	• dobra znajomość najbardziej charakterystycznych ornamentów w historii, określanie ich związku z okresem w sztuce, rodzajem sztuki, kręgiem kulturowym • dobra znajomość formy, opisywanie, wskazywanie ornamentów charakterystycznych dla wybranych okresów w sztuce • dobra znajomość znaczenia mody, formy strojów, fryzur w sztuce barokowej, rokokowej, klasycystycznej (empire) i współcześnie, określanie związków ze stylem panującym w sztuce • dokładne określanie znaczenia ogrodów w sztuce, dobra znajomość formy i kompozycji, czasu powstania ogrodów barokowych (francuskich), ogrodów angielskich, ogrodów zen i wybranych form ogrodów współczesnych, omawianie i porównywanie różnych form ogrodów • tworzenie ciekawych szkiców trafnie ilustrujących motywy dekoracyjne, stroje na tle charakterystycznych fragmentów ogrodów w różnych stylach jako forma ciekawej, szczegółowej mapy pamięci stworzonej w celu utrwalenia wiadomości o wybranych dziełach użytkowych w najbliższym otoczeniu człowieka

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- fontanna, oczko wodne - ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja otwarta, dynamiczna) - budowle ogrodowe, oranżeria - ruiny - ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji) - sztuka użytkowa				bardzo dobra znajomość ornamentów, strojów i fryzur barokowych, rokokowych, empire, współczesnych oraz ogrodów francuskich, angielskich, zen, niektórych form ogrodów współczesnych (rozwiązanie wszystkich zadań ze sprawdzianu)

Rozkład materiału z dwustopniowym planem wynikowym dla klasy 7

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp*	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
1. W świecie kontrastów i podobieństw – powtórzenie i przypomnienie pojęć języka plastyki dotyczących kreski, barwy, plamy, faktury, kompozycji. / „Kolorowa dżungla”	I.2 I.3 I.5 II.1 II.6	- kreska - barwy ciepłe - barwy zimne - barwy podstawowe - barwy pochodne - barwy dopełniające - powidok, kontrast, łamanie barw - względność barw - gama kolorystyczna (wąska, szeroka) - plama barwna - faktura - walor barwy - zasada równowagi w kompozycji - kompozycja dynamiczna - kompozycja rytmiczna - kompozycja otwarta - kompozycja zamknięta	- podręcznik: <i>O podręczniku</i>, s. 4–5; 2.–3. <i>Język sztuki, czyli plastyczne środki wyrazu</i>, s. 6–12 (część rozdziału z wyłączeniem zagadnień dotyczących modelu światłocienowego i perspektywy) - karta pracy: <i>Sprawdź swoją wiedzę. Plastyczne środki wyrazu</i> - reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których dominującymi środkami wyrazu artystycznego są barwy, faktura, obrazy mają zróżnicowane kompozycje	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne (akwarela z elementami kolażu) - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa)	- znajomość oznaczeń dotyczących bezpiecznego i celowego posługiwania się materiałami plastycznymi - znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w internecie - znajomość i rozumienie podstawowych pojęć dotyczących barw, plamy barwnej, faktury, kompozycji, wskazywanie ich na wybranym prostym przykładzie - rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, wskazywanie niektórych zasad i rodzajów kompozycji w wybranych charakterystycznych przykładach dzieł - tworzenie prostej barwnej kompozycji na zadany temat, obrazującej własności barwy, różnice faktury, dążenie do uzyskania równowagi kompozycyjnej - posługiwanie się techniką akwareli i kolażu w tworzonej pracy plastycznej	- znajomość oznaczeń związanych z bezpiecznym posługiwaniem się materiałami plastycznymi jako środkami chemicznymi, umiejętność określania ograniczeń w stosowaniu niektórych materiałów na podstawie oznaczeń i ostrzeżeń na opakowaniach - znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w internecie oraz dotyczącego własności intelektualnej - umiejętność wskazywania barw o określonych własnościach, układów plam, zróżnicowanej faktury, rodzajów kompozycji, zasady równowagi w dziełach artystów i we własnej pracy plastycznej (samodzielne analizowanie) - rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na zróżnicowanych przykładach - tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji plastycznej obrazującej omawiane zagadnienia, ciekawie interpretującej temat, wykorzystującej różnorodne możliwości techniki akwareli i kolażu

* Numery treści nauczania w podstawie programowej

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
2. Ciekawie rozmieszczone trójwymiarowe przedmioty, bliskie i oddalone – powtórzenie o światłocieniu, przestrzeni w obrazie i kompozycji. / „Jabłko. Jabłoni. Sad”. „Zwierzęta z sześcianów”	I.2 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6	• walor • stopniowanie waloru • modelunek światłocieniowy, światłocien • cieniowanie • perspektywa linearna (perspektywa centralna, ukośna, tzw. żabia, z lotu ptaka) • perspektywa malarska • perspektywa powietrzna • zasada równowagi w kompozycji • kompozycja rytmiczna • kompozycja symetryczna • kompozycja statyczna • kompozycja dynamiczna • kompozycja otwarta • kompozycja zamknięta	• podręcznik: 1.–2. <i>Język sztuki, czyli plastyczne środki wyrazu</i>, s. 6–12 (część o światłocieniu, perspektywie i kompozycji, s. 10–12) • reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których zastosowane są różne rodzaje perspektywy, światłocien i cieniowanie, przykłady różnych układów kompozycyjnych w dziełach malarskich	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: malarstwo akwarelą, szkice ołówkiem • prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość, rozumienie i określanie podstawowych rodzajów i zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej, malarskiej oraz rozumienie pojęcia waloru, cieniowania i modelunku światłocieniowego • wskazywanie perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej w wybranym, prostym przykładzie • orientacyjna znajomość i rozumienie podstawowych zasad kompozycji plastycznych • zastosowanie elementów perspektywy powietrznej, malarskiej i wybranego rodzaju kompozycji we własnej pracy plastycznej • tworzenie prostych kompozycji ukazujących przestrzenność świata – nawiązanie do perspektywy malarskiej i zbieżnej, stosowanie elementów światłocienia i cieniowania	• znajomość zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej, wskazywanie różnych rodzajów perspektywy oraz sposobów ukazywania przestrzenności przedmiotów i przestrzeni w kompozycjach malarskich artystów różnych epok • rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na przykładach • świadome korzystanie z zasad perspektywy i światłocienia, uzyskiwanie równowagi w kompozycji oraz stosowanie różnych rodzajów kompozycji we własnych oryginalnych pracach plastycznych • świadome i celowe tworzenie oryginalnych kompozycji, w których będzie ukazywana przestrzeń, z wykorzystaniem poznanych wiadomości o perspektywie malarskiej, powietrznej i zbieżnej, światłocieniu i cieniowaniu
3. Wszyscy artyści rysują. O dziedzinach plastyki. Zabawa plastyczna – rozmowa między artystami różnych dziedzin sztuki: o wyższości...	I.1 I.5 I.6 II.1 III.8	• natura • kultura • sztuka • plastyka • sztuki przedstawiające • sztuki nieprzedstawiające • sztuki wizualne • malarstwo • grafika	• podręcznik: 3. <i>Podział sztuk plastycznych</i>, s. 13–14 • reprodukcje dzieł (cały podręcznik) i reprodukcje dzieł różnych dziedzin plastyki z wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie – zabawa plastyczna • dyskusja • ćwiczenie plastyczne: szkic rysunkowy czarno-biały lub kolorowy	• określanie różnic między naturą, kulturą i sztuką • orientacyjna znajomość podziału sztuk plastycznych na sztuki przedstawiające, nieprzedstawiające, wizualne • orientacyjne określanie znaczenia rysunku, szkicu, pomysłu w pracy artystów różnych dziedzin sztuki	• dokładne określanie różnic między naturą, kulturą, sztuką • bardzo dobra znajomość zakresu i podziału sztuk plastycznych na sztuki przedstawiające, nieprzedstawiające, wizualne • określanie różnorodnego znaczenia rysunku jako sposobu określania ogólnej koncepcji, szkicu pomysłu dzieła

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- rysunek - rzeźba - architektura - rzemiosło artystyczne - wzornictwo przemysłowe	zdjęcia artystów przy pracy i najbardziej charakterystycznych narzędzi artystycznych	podsumowanie, omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich cech charakterystycznych, niektórych stosowanych środków wyrazu artystycznego, technik, sposobu pracy, narzędzi artystycznych określonej dziedziny sztuki - prosty, krótki opis niektórych dzieł różnych dziedzin sztuki - uczestniczenie w dyskusji - tworzenie prostego szkicu przedstawiającego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy	- precyzyjne określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich zasadniczych, ważnych, specyficznych cech charakterystycznych oraz środków wyrazu stosowanych przez artystów określonej dziedziny sztuki, sposobu pracy i ważnych narzędzi kilku różniących się od siebie technik - ciekawe rozbudowane opisywanie dzieł plastycznych wykonanych w ramach poznanych dziedzin sztuki - aktywne uczestniczenie w rozmowie, dyskusji o wartości, walorach określonych dziedzin plastyki; przedstawianie upodobań plastycznych, zainteresowań sztuką - tworzenie oryginalnego, ciekawego, zaskakującego komikсового rysunku ukazującego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy
4. Sposoby interpretacji świata w dziele sztuki – podobieństwo, wyraz, uproszczenie. Jak pokazywać świat – prawdziwie, z uczuciem czy bez szczegółów? / „Pejzaże i pogoda”	I.1 I.3 I.5 II.1 II.2 II.6	- realizm - ekspresja, deformacja - synteza formy - pejzaż - harmonia - nastrój - faktura - wąska, szeroka gama kolorystyczna - barwy kontrastowe, dopełniające - kreska	- podręcznik: 4. <i>Realizm, ekspresja i synteza</i>, s. 16–19 - karta pracy: <i>Sposoby przedstawiania w sztuce. Realizm, ekspresja i synteza</i> - reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których widoczne są realistyczne, ekspresyjne i syntetyczne ujęcia świata	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne (szkice plakatówką, suchymi pastelami i markerem) - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie niektórych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki - dokonywanie prostych porównań omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki - tworzenie prostych, zróżnicowanych kompozycji pejzażowych, różnymi technikami na zadany temat, w których będą widoczne różne sposoby interpretowania świata w dziełach sztuki	- precyzyjne określanie realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie znaczenia wielu, różnorodnych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki - porównywanie omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki – określanie stosowanych środków plastycznych, formy, nastroju, kompozycji dzieł

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						tworzenie ciekawych, oryginalnych, zróżnicowanych kompozycji pejzażowych, technikami dobranymi do sposobu interpretacji świata na zadany temat, w których będzie widoczne realistyczne, ekspresyjne, syntetyczne obrazowanie, świadome celowe stosowanie odpowiednich środków artystycznych i kompozycji do uzyskania realizmu, ekspresji i deformacji, syntezy formy
O interpretacji świata w dziełach sztuki						
5. Beztrosko, z pasją, z rozważą i w zadumie. / „Widok przez promienie słońca”, „Kolorowe tancerki”, „Noc z tańczącymi gwiazdami”, „Krajobraz ze stożków, walców i kul”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5	- sztuka nowoczesna - impresjonizm - barwy czyste, barwy podstawowe i pochodne - barwy dopełniające, powidok - plama barwna, plama barwna z konturem - faktura - ekspresja, obrazy ekspresyjne - kompozycja dynamiczna, otwarta, zamknięta - synteza formy - światłocien	- podręcznik: 5. <i>Beztrosko, z rozważą i w zadumie</i>, s. 20–26 - reprodukcje różnorodnych dzieł impresjonistów i postimpresjonistów, m.in. Claude’a Moneta, Auguste’a Renoira, Edgara Degasa, Vincenta van Gogha, Paula Cézanne’a, Paula Gauguina z podręcznika i wybranych źródeł - model koła barw (podręcznik s. 7) - dodatkowo zdjęcia współczesnych dworców	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie - praca tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: malarstwo farbami plakatowymi - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne określanie cech, impresjonizmu jako kierunku w sztuce (metody malowania obrazów, kolorystyki, tematyki), początku sztuki nowoczesnej - orientacyjna znajomość związku impresjonizmu z odkryciami końca XIX wieku - tworzenie prostej kompozycji malarskiej, w której zastosowana jest kolorystyka i metoda malarska nawiązująca do obrazów impresjonistów - orientacyjna znajomość cech malarstwa, różnorodności postimpresjonizmu, wpływu na sztukę - orientacyjne określanie cech, tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech wybranych rzeźb Auguste’a Rodina	- określanie cech impresjonizmu jako kierunku w sztuce, rozpoznawanie w dziełach metody malowania, stosowanej jasnej kolorystyki uzależnionej od światła, kompozycji, kadrowania, tematyki z życia codziennego - znajomość wagi, znaczenia impresjonizmu jako początku sztuki nowoczesnej - znajomość wpływu odkryć z zakresu optyki i wynaleźnienia fotografii na rozwój i formę dzieł tego kierunku - tworzenie, oryginalnej kompozycji malarskiej, w której jest odpowiednio zastosowana impresjonistyczna metoda malowania obrazów, jasna kolorystyka kadrowanie kompozycji - dobra znajomość różnorodności, precyzyjne określanie cech malarstwa postimpresjonizmu, różnorodnego znaczenia, wpływu na sztukę początku XX wieku

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		• symbol, obrazy symboliczne • scena rodzajowa, pejzaż, portret, wnętrze, warstwa natura	• zdjęcia rzeźb Auguste'a Rodina		• znajomość i prosty opis wybranego obrazu postimpresjonizmu • tworzenie kompozycji barwnej inspirowanej twórczością postimpresjonistów na wybrany temat techniką pasteli olejnych lub suchych	• określanie cech (forma, faktura, tematyka, kompozycja), tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech rzeźb Auguste'a Rodina • dobra znajomość i opisywanie wybranych obrazów postimpresjonizmu, porównywanie różnorodności formy dzieł • tworzenie oryginalnej, ciekawie zakomponowanej kompozycji barwnej inspirowanej twórczością postimpresjonistów na wybrany temat techniką pasteli olejnych lub suchych, stosowanie przemyślanej kolorystyki, wykorzystywanie możliwości techniki
6. Prawda i przesłanie, symbol i metafora. / „Dokąd porwano królową?”; „Lalki”, czyli dwa obrazy życia w dziele; „Osoba jako symbol uczuć, zjawisk i żywiołów”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.6 II.2 III.4 III.6	• styl • styl artysty • symbol • metafora • ekspresja • malarstwo • kreska • szeroka gama kolorystyczna • kompozycja	• podręcznik: 6. <i>Styl artysty</i> – wpływy i uwarunkowania, s. 29–32 • reprodukcje dzieł Stanisława Wyspiańskiego, Jacka Malczewskiego, Witolda Wojtkiewicza z podręcznika i wybranych źródeł • przykłady innych dzieł symbolicznych okresu modernizmu z wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: praca suchymi pastelami • podsumowanie, omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość pojęcia stylu epoki, stylu kraju i stylu artysty • orientacyjne określanie znaczenia, niektórych cech misji, przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie wybranych cech malarstwa, niektórych informacji na temat obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza • tworzenie prostej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której przedstawiony jest prosty symbol, prosty obraz w alegoryczny sposób ukazujący, emocje, ważne pojęcia	• dobra znajomość i precyzyjne określanie pojęcia stylu kraju i stylu artysty • określanie znaczenia, misji przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie cech malarstwa, sylwetek i wybranych obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza • tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której wykorzystywane są różne, ciekawie zestawione symbole; obraz ma przesłanie, przekazywane są ważne treści, emocje za pomocą innych obrazów, którym można nadać symboliczny wymiar i można je różnorodnie zinterpretować

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Inspirujący świat sztuki nowoczesnej						
7. „Dziki kolor”, głębia przeżyć. Po co i dlaczego zmieniamy kolory, kształty, kompozycję? / „Drzewo i człowiek widziane przez fowistę i ekspresjonistę”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.2 II.6 III.5	- fowizm - ekspresja - ekspresjonizm - deformacja - plama barwna, - kontur - szeroka gama barw, kontrasty kolorystyczne - kompozycja dynamiczna - faktura - synteza formy	- podręcznik: 7. <i>Odważne interpretacje – malarstwo</i>, s. 33–37 - reprodukcje wybranych obrazów fowistów i ekspresjonistów	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: malarstwo plakatową lub farbami akrylowymi - podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	- wyrywkowe określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie orientacyjnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy - orientacyjne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, kompozycji w obrazach fowistów i ekspresjonistów - określanie wyrazu, nastroju dzieł fowistów i ekspresjonistów, dokonywanie prostych porównań - tworzenie dwóch prostych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu w celu porównania i wydobywania cech kierunków	- precyzyjne określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie dokładnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy i sposobów stosowania ich w obrazach tych kierunków - dokładne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, dynamicznej kompozycji - określanie wyrazu, nastroju, dzieł fowistów i ekspresjonistów na podstawie sposobu stosowania środków artystycznego wyrazu, formy dzieł i porównywania założeń tych kierunków - tworzenie dwóch oryginalnych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu, posługiwanie się odpowiednimi środkami artystycznego wyrazu, w celu wydobywania i uzmysłowienia cech obu kierunków i porównania formy i wymowy dzieł
8. Nowe spojrzenie na przestrzeń i formę przedmiotów. Kolaż – ulubiona technika kubistów. Gdy plamy stają się tematem obrazów. / „Martwa natura	I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.6 III.5	- kubizm - przestrzeń kubistyczna - geometryzacja form - abstrakcja, abstrakcjonizm - spontaniczny i geometryczny - kompozycja dynamiczna - kompozycja statyczna	- podręcznik: 8. <i>Malarskie rewolucje</i>, s. 38–41 - karta pracy: <i>Gatunki malarskie</i> - reprodukcje dzieł kubistów Pabla Picassa, Georges’a Braque’a oraz Paula Cézanne’a (do porównania) z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie (malarstwo plakatową i kolaż) - ćwiczenie plastyczne - prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne określanie cech kubizmu na podstawie formy wybranego obrazu, wskazywanie uproszczeń kształtów - orientacyjna znajomość inspiracji prowadzących do powstania kubizmu - orientacyjna znajomość niektórych dzieł Pabla Picassa - orientacyjne określanie cech dwóch rodzajów abstrakcji, próby porównania	- dobra znajomość i określanie cech kubizmu, uproszczenia natury do form geometrycznych, analizowania przestrzeni - znajomość inspiracji, źródeł powstania kubizmu w twórczości Paula Cézanne’a, porównywanie jej ze zdobyczami kubizmu - znajomość sylwetki Pabla Picassa, różnorodności i przemian jego twórczości, istotnych dzieł - precyzyjne określanie cech abstrakcji spontanicznej i geometrycznej, porównywanie cech, kolorystyki, dynamiki form

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
z instrumentem muzycznym” lub „Co nam w duszy gra? – mój obraz abstrakcyjny”		• unizm • wąska gama barw, tonacja	• reprodukcje dzieł różnych form abstrakcji z podręcznika i wybranych źródeł		• tworzenie prostej kompozycji malowanej plakatówkami o uproszczonych, geometrycznych kształtach nawiązujących do kubizmu, wykorzystywanie kolażu w pracy • tworzenie prostych kompozycji abstrakcyjnych gorących lub zimnych	• znajomość abstrakcyjnych dzieł wybranych polskich artystów; określanie cech unizmu • tworzenie kompozycji oryginalnej kompozycji w duchu kubizmu, geometryzacja kształtów przedstawianych przedmiotów, obserwacja przedmiotów jednocześnie z kilku stron, sprawne posługiwanie techniką malarstwa plakatówkami i świadome zastosowanie kolażu w kompozycji • tworzenie dwóch różnych kompozycji abstrakcyjnych zimnej i gorącej, ciekawych pod względem plastycznych rozwiązań
9. Niezwykłe proporcje i zestawienia przedmiotów. / „Baśniowy, nierealny sen”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.2 II.6 III.4 III.5	• surrealizm (nadrealizm) • perspektywa linearna • realizm • światłocien • gładka faktura	• podręcznik: 9. <i>Nierealny realizm, czyli obrazy o dziwnej treści</i>, s. 42–44 • reprodukcje dzieł surrealistycznych z podręcznika i wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne • podsumowanie, prezentacja prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie cech surrealizmu • znajomość wybranego dzieła Salvadora Dali • tworzenie kompozycji surrealistycznych poprzez zaskakujące zestawienie i zmianę proporcji przedmiotów	• precyzyjne określanie cech surrealizmu, sposobu malowania, rodzaju perspektywy, faktury obrazów, zaskakującego zestawiania przedmiotów • dobra znajomość i interpretowanie wybranych dzieł Salvadora Dali • tworzenie oryginalnej zaskakującej kompozycji surrealistycznej
10. Piękno prostych form. / „Moja rzeźba kubistyczna”, „Moja rzeźba organiczna”	I.1 I.2 I.5 I.6 II.3 II.6	• rzeźba kubistyczna • rzeźba organiczna • rzeźba ekspresyjna • konstruktywizm • synteza formy • ekspresja (wyrz)	• podręcznik: 10. <i>Rzeźba – od interpretacji do kreacji</i>, s. 45–48	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie (szkice)	• orientacyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, organicznej, konstruktywizmu w rzeźbie, określanie formy i sposobu interpretowania natury lub odejścia od niej, dokonywanie prostych porównań	• precyzyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, stosowanych form, sposobu interpretowania i deformacji natury, związków z kubistycznym malarstwem • precyzyjne określanie kształtu, syntezy formy i sposobu jej osiągania, interpretowania natury w rzeźbie organicznej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
	III.4 III.5 III.7	- deformacja formy - faktura w rzeźbie - światłocien - nastrój	- zdjęcia wybranych rzeźb kubistycznych i organicznych z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia rzeźb Xawerego Dunikowskiego z podręcznika i wybranych źródeł	- ćwiczenie plastyczne: rzeźba z papierowych pudełek lub plasteliny / modeliny / gliny - podsumowanie i omówienie ćwiczeń (praca indywidualna, zbiorowa)	- znajomość wybranej rzeźby Xawerego Dunikowskiego - tworzenie szkicu, prostego planu rzeźby - tworzenie prostej rzeźby nawiązującej do rzeźby kubistycznej lub organicznej	- precyzyjne określanie założeń konstrukttywizmu i wynikającej z nich formy rzeźby - porównywanie formy, cech rzeźb kubistycznych, organicznych, konstrukttywistycznych - tworzenie przemyślanej rysunkowej koncepcji wstępnej rzeźby - znajomość sylwetki i cech charakterystycznych rzeźb Xawerego Dunikowskiego - tworzenie przemyślanej, oryginalnej przestrzennej kompozycji rzeźbiarskiej nawiązującej swoją formą do rzeźb kubistycznych lub organicznych
11. Przyczyny i formy przemian w architekturze I połowy XX wieku. Projekt stacji kosmicznej lotniska, centrum handlowego, szkoły przyszłości lub projekt willi wtopionej w krajobraz	I.1 I.2 I.5 II.3 III.5 III.6	- architektura - budownictwo - urbanistyka - forma budowli - funkcje budowli - bryła budowli - kompleks, zespół architektoniczny - konstrukcja - styl architektoniczny - gaudizm - funkcjonalizm - architektura organiczna	- podręcznik: 12. <i>Nie tylko wyobrażenia – oblicza architektury</i>, s. 49–52 - karta pracy: <i>Architektura – planowanie przestrzeni</i> - zdjęcia charakterystycznych budowli od końca XIX wieku do połowy XX wieku z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia budowli Antonio Gaudiego z podręcznika i wybranych źródeł	- pogadanka - prezentacja zdjęć - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne - podsumowanie, omówienie ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie cech form budowli i niektórych przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku - określanie niektórych związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, inspirowaniem się stylami w historii - orientacyjne określanie pojęć funkcja, forma budowli - orientacyjna znajomość związku rozwoju miast z rozwojem architektury, - orientacyjne określanie pojęcia urbanistyka - orientacyjna znajomość niektórych cech budowli Antonio Gaudiego	- dokładne określanie cech form budowli, czerpania z tradycji oraz przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku związanych m.in. z rozwojem przemysłu, rozwojem miast, przemianami cywilizacyjnymi, stosowaniem nowych materiałów - określanie związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, rzeźbą i malarstwem, inspirowaniem się stylami w historii - definiowanie pojęć funkcja, forma budowli, określanie związku funkcji i formy budowli, - dobra znajomość pojęcia urbanistyka i określanie jej związków z architekturą - znajomość i określanie cech stylu architektonicznego, funkcjonalizmu

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
					- tworzenie prostego projektu współczesnej budowli o funkcji charakterystycznej dla współczesności lub wyobrażenia sobie przyszłej formy budowli - projektowanie willi, domu mieszkalnego wkomponowanego w otoczenie, krajobraz	- znajomość sylwetki i cech budowli Antonio Gaudiego ich specyficznego charakteru - tworzenie oryginalnego projektu współczesnej budowli o funkcji charakterystycznej dla współczesności lub wyobrażenia sobie przyszłej formy budowli, zauważanie związku formy i funkcji budowli - projektowanie willi, domu mieszkalnego o ciekawej, oryginalnej formie, wkomponowanego w otoczenie, krajobraz
Współczesny świat sztuki						
12. Szukamy sensu i głębokich treści sztuki współczesnej. / „Działanie, ruch, taniec i abstrakcja – wspólny obraz”, „Opakowanie owocowego jogurtu” lub „Moje pasje, zainteresowania, mój świat – projekt asamblażu”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4 III.5	- abstrakcjonizm - informel - malarstwo gestu - ekspresjonizm - abstrakcyjny dripping - neofiguracja - deformacja - ekspresja - tendencja zerowa - op-art - pop-art - ready-mades - hiperrealizm - asamblaż	- podręcznik: 13. <i>Nowe wymiary malarstwa</i>, s. 53–58 14. <i>Awangarda, bunt i prowokacja</i>, s. 58–60 - reprodukcje dzieł informel, neofiguracji, tendencji zerowej, op-artu, pop-artu, hiperrealizmu, asamblaży i ready-mades - podręcznika i wybranych źródeł - słownik ortograficzny lub słownik języka polskiego	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca, dyskusja - ćwiczenie plastyczne: praca plakatówkami wykonana techniką drippingu lub rysunek flamastrami / kredkami ołówkowymi - podsumowanie, prezentacja prac (praca zbiorowa, indywidualna lub grupowa)	- orientacyjna znajomość niektórych cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, op-art, pop-art, hiperrealizm, konceptualizm - orientacyjne określanie znaczenia, wymowy dzieł omawianych kierunków w sztuce XX wieku - znajomość wybranego dzieła Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Marka Rothko - tworzenie kompozycji malarskiej techniką drippingu - projektowanie prostego opakowania nawiązującego do pop-artu - projektowanie prostego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami	- bardzo dobra znajomość, określanie wielu cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, op-art, pop-art, hiperrealizm, konceptualizm - określanie wieloznaczności, znaczenia, wymowy dzieł i omawianych kierunków sztuki XX wieku - znajomość sylwetek, specyfiki twórczości i wybranych dzieł Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Marka Rothko - tworzenie ciekawej, bogatej kompozycji malarskiej techniką drippingu - projektowanie oryginalnego opakowania nawiązującego do pop-artu - projektowanie ciekawego, złożonego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami i pasjami

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
13. „Moje dzieło land art, mój <i>emballage</i> ” lub „Pozdrowienia z ... – moje dzieło sztuki publicznej”, „Obraz z liter i słów”	I.1 I.2 I.3 III.4 III.5	• konceptualizm • happening • performance • <i>environment</i> • instalacje • rzeźba • land art • <i>emballage</i> • sztuka publiczna	• podręcznik: 15. <i>Koncept, akcja, instalacja</i>, s. 61–64 • reprodukcje dzieł konceptualizmu, zdjęć happeningów, performansów, instalacji, <i>emballage</i>, dzieł sztuki publicznej, land art z podręcznika i wybranych źródeł • reprodukcja dzieł Christo, Césara • dowolny słownik	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • ćwiczenie: <i>emballage</i> • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne; praca pastelami olejnymi z możliwością dodania kolażu • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (prace indywidualna, zbiorowa, grupowa)	• orientacyjna znajomość i wrywkowe określanie cech różnych współczesnych dzieł – (asamblaż) • znajomość wybranego dzieła Władysława Hasiora • tworzenie <i>emballage</i> nawiązującego do dzieł Christo • znajomość dzieł Romana Opalki • tworzenie barwnego projektu dzieła land artu z elementami kolażu • tworzenie projektu dzieła sztuki publicznej z wykorzystaniem kolażu • tworzenie obrazu, w którym wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów	• bardzo dobra znajomość i określanie różnorodnych cech różnych rodzajów dzieł współczesnych – (asamblaż) • znajomość wybranych dzieł, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Władysława Hasiora • tworzenie pomysłowych, zaskakujących <i>emballage</i> nawiązujących do twórczości Christo • znajomość wybranego dzieła, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Romana Opalki • tworzenie barwnego, ciekawego projektu dzieła land artu z elementami kolażu • tworzenie oryginalnego barwnego projektu sztuki publicznej z wykorzystaniem przemysłowego kolażu • tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w przemysłany i zaskakujący sposób wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów
14. Projekt asamblażu lub instalacji – przeciw przemocy i wykluczeniu	I.1 I.2 I.6 II.3 II.5 III.4 III.5	• obraz (dzieło malarskie) • awangarda • asamblaż • instalacja • forma przestrzenna	• podręcznik: 14. <i>Awangarda, bunt i prowokacja</i>; 15. <i>Koncept, akcja i instalacja</i>, s. 58–64 • reprodukcje współczesnych dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie z podręcznika i wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca, dyskusja • ćwiczenie plastyczne: projekt rysunkowy asamblażu lub instalacji	• orientacyjna znajomość pojęcia awangardy i próby porównywania charakteru sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie • próba określania w rozmowie i dyskusji walorów dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie • tworzenie projektu asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, próba łączenia, rozmieszczania przedmiotów i form w przestrzeni w celu przekazania treści	• bardzo dobra znajomość pojęcia awangardy w sztuce i dokonywanie różnorodnych porównań charakteru i formy sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie • określanie w rozmowie i zajmowanie stanowiska w dyskusji na temat przesłania walorów, znaczenia dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
				• cienkopisem / kolorowymi flamastrami / kredkami ołówkowymi • praca z tekstem • podsumowanie i omówienie projektów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		• tworzenie projektu oryginalnego asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, odpowiednie, zaskakujące łączenie przedmiotów, rozmieszczanie form w przestrzeni w celu przedstawienia treści społecznych, zaplanowanie ewentualnej realizacji projektu w warunkach szkolnych
15. Happening i performance, akcja plastyczna, environment – czyli jesteśmy w środku dzieła sztuki. / „Ochrona ginących gatunków”	I.1 I.2 I.3 II.5 III.4 III.5	• happening • performance • akcja plastyczna • environment • instalacja	• podręcznik: 15. <i>Koncept, akcja, instalacja</i>, s. 61–64 • dokumentacja fotograficzna zdjęć wybranych happeningów, performance'ów, instalacji, dzieł land artu, sztuki publicznej • zdjęcia dzieł Christo, Césara • zdjęcia zwierząt zagrożonych wyginięciem, albumy przyrodnicze	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • ćwiczenie plastyczne: tworzenie scenariusza i elementów plastycznych wybranego działania plastycznego różnymi technikami • prezentacja planu, projektu wybranego działania kluczowych elementów lub przeprowadzenie krótkiej akcji plastycznej, happeningu lub performance'u (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa)	• orientacyjne określanie niektórych cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie • orientacyjne określanie i próby porównywania dzieł land artu i sztuki publicznej • porównywanie niektórych cech dwóch wybranych działań • tworzenie planu, prostego scenariusza happeningu, performance'u, <i>environmentu</i> o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt • przeprowadzenie krótkiego działania plastycznego	• dokładna znajomość i określanie cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie • dokładne określanie cech, sposobu realizacji, specyfiki, miejsc umieszczania dzieł land artu i sztuki publicznej • porównywanie cech kilku działań plastycznych przebiegających w określonym czasie, podporządkowania ich zasadom kompozycji plastycznej, wykorzystywania światła, dźwięku, zmienności działania • tworzenie przemyślanego planu, ciekawego scenariusza happeningu, performance'u z elementami <i>body art</i>, <i>environmentu</i> o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt • przeprowadzenie krótkiego, ciekawego, zaskakującego działania plastycznego

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
16. Tworzymy zaskakujące obiekty sztuki, czyli o pięknie starego przedmiotu połączonego z obrazem	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5	• obraz (dzieło malarskie) • ikona • synteza, uproszczenie formy • happening • obiekt sztuki • rzeźba • tkanina • abakany • instalacja • <i>environment</i>	• podręcznik: 16. <i>Sztuka polska światowego formatu</i>, s. 65–70 • karta pracy: <i>Sztuka wokół nas</i> • reprodukcje dzieł malarskich, zdjęcia rzeźb, instalacji, <i>environmentów</i>, abakanów polskich artystów 2. poł. XX wieku z podręcznika i wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: malarstwo plakatówkami lub akrylami połączone z wybranym przedmiotem • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowe)	• orientacyjna znajomość niektórych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku • określanie niektórych cech twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Myjaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza • tworzenie obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu	• bardzo dobra znajomość różnych charakterystycznych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku • określanie wielu cech, różnorodności, specyfiki twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Myjaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza • tworzenie oryginalnego obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu o ciekawej kompozycji, formie i przekazie
17. Wycieczka. Rysujemy z natury. Co jest ważniejsze – obserwacja rzeczywistości, interpretowanie świata po swoim czy też inspirowanie się naturą?	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	• obserwacja • interpretacja • inspiracja • wyobraźnia • realizm • ekspresja • deformacja • szkic • kompozycja • kolorystyka • proporcje	• podręcznik: 4. <i>Realizm, ekspresja i synteza</i>, s. 16–19; 7. <i>Odważne interpretacje – malarstwo</i>, s. 34–37 • reprodukcje wybranych dzieł realistycznych i ekspresyjnych	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówkami lub pastelami olejnymi z natury • prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjne określanie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości • szkicowanie, komponowanie pracy • tworzenie uproszczonej kompozycji barwnej wynikającej z wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązania do niej	• określanie znaczenia natury w twórczości artystów i omawianie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości • szkicowanie, komponowanie, tworzenie zamysłu pracy • tworzenie ciekawej, przemyślanej kompozycji barwnej będącej wynikiem wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązywania do niej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Media w sztuce, sztuka w mediach						
18. O historii fotografii i jej rodzajach. Przekaz idei i myśli w fotografii – oryginalne zdjęcie kreacyjne. Światło w fotografii. / „Możliwe i niemożliwe” (fotomontaż)	I.1 I.2 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5	- fotografia, fotografia cyfrowa - plan fotograficzny - kadr, kompozycja kadru (symetryczna, asymetryczna), światło, faktura - fotografia dokumentalna - fotografia kreacyjna (artystyczna) - fotografia reklamowa	- podręcznik: 17. <i>Fotografia</i>, s. 72–76 - karta pracy: <i>Fotografia / temat, ujęcie, kadrowanie</i> - cyfrowy aparat fotograficzny, statyw, reflektorek, lampka biurowa - wybrane elementy do zaaranżowania fotografii kreacyjnej, np. parasol, kapelusz, owoce, świecznik, materiały do stworzenia tła	- pogadanka - rozmowa nauczająca - prezentacja zdjęć i reprodukcji - praca z tekstem - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: fotografia cyfrowa, fotomontaż - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki - orientacyjne określanie rodzajów fotografii - rozpoznawanie i orientacyjne określanie rodzajów kompozycji oraz środków wyrazu w fotografii - komponowanie prostej fotografii kreacyjnej, próba przekazania zamierzonej treści - tworzenie prostego fotomontażu z niewielkiej ilości elementów	- dokładne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki, jej historii i związków z malarstwem - określanie zakresu, formy i tematyki fotografii dokumentalnej, kreacyjnej reklamowej - rozpoznawanie i dokładne określanie rodzajów kompozycji i znaczenia światła, faktury oraz innych środków wyrazu w fotografii - tworzenie oryginalnej kompozycji kreacyjnej zestawionej z nietypowych materiałów i przekazującej zamierzone treści - tworzenie oryginalnego wieloelementowego fotomontażu
19. Nastrój przedstawienia – postać teatralna, dekoracje, rekwizyty i światło na scenie. / „Opuszczona i podniesiona kurtyna” (projekt kurtyny teatralnej)	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	- teatr - scena teatralna, kurtyna teatralna - aktor, kostium teatralny, lalka, marionetka - scenografia, dekoracje teatralne, światło	- podręcznik: 18. <i>Teatr</i>, s. 77–80 - zdjęcia przedstawiające scenografię i kostiumy teatralne z wybranych źródeł - wybrane zdjęcia kurtyn teatralnych z XIX i XX wieku, np. kurtyna Henryka Siemiradzkiego dla Teatru Słowackiego, projekt kurtyny Stanisława Wyspiańskiego, kurtyna Marii	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja zdjęć - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: kompozycje techniką mieszaną (pastele olejne, malarstwo plakatowymi, kolaż z gazet)	- orientacyjna znajomość specyfiki teatru, elementów z historii teatru europejskiego - orientacyjne określanie niektórych, wybranych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną - orientacyjne określanie znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonywania prostej kurtyny teatralnej - prosty opis wyglądu sceny, aktorów, światła na scenie, kurtyn teatralnych na podstawie fotografii teatralnych i zdjęć kurtyn	- dokładne określanie specyfiki teatru, istotnych elementów z historii teatru europejskiego - dokładne określanie istotnych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną - określanie rzeczywistego, umownego i symbolicznego znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonania oryginalnej kompozycji przedstawiającej opuszczoną lub podniesioną kurtynę ściśle związaną ze specyfiką teatru i przedstawienia

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			Jaremy dla Teatru Cricot 2 oraz kurtyna Sarah Crowner (według Marii Jaremy) wybrane programy teatralne	prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		szczegółowe opisywanie wyglądu sceny, dekoracji, aktorów, światła na scenie, kurtyn teatralnych na podstawie zdjęć teatralnych i fotografii kurtyn
20. Nastrój i światło w teatrze. Postać teatralna – kostium, maska, kukielka, marionetka. Rekwizyty zmieniające bieg wydarzeń	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	- scena teatralna - scenograf, scenografia - kostium teatralny, rekwizyt - różne rodzaje teatru (np. aktora, lalkowy, plastyczny) - różne rodzaje postaci teatralnych (aktor, kukła, marionetka) - performance - akcja plastyczna	- podręcznik: 19.–20. <i>Teatr plastyczny, performance</i>, s. 80–82 - karta pracy: <i>Teatr plastyczny – przestrzeń, forma, światło, ruch</i> - zdjęcia z wybranych przedstawień teatru dramatycznego i plastycznego - zdjęcia różnych postaci teatralnych – aktorów, kukielek marionetek - zdjęcia teatralnych scenografii, kostiumów lub projektów - lampki biurkowe, reflektorki z kolorowymi światłami - dowolny aparat cyfrowy	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja zdjęć - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: kompozycja suchymi pastelami, akwarelami z konturem cienkopisem lub kolorowa wydrukowana w czarnym tuszu - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość różnych rodzajów teatru, określanie wybranych różnic i podobieństw między nimi - orientacyjna znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w wybranym rodzaju przedstawienia teatralnego - orientacyjna znajomość i określanie zadań twórców w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia teatralnego - orientacyjne określenie cech teatru plastycznego - prosty opis znaczenia światła i obrazu w teatrze plastycznym - tworzenie wybraną techniką prostej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie	- dobra znajomość różnych rodzajów teatru, określanie istotnych różnic i podobieństw między nimi - dobra znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w różnych rodzajach przedstawień teatralnych - dobra znajomość i określanie zadań twórców przedstawienia teatralnego w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia - dokładne określanie cech teatru plastycznego - wnikliwe opisywanie znaczenia światła i obrazu oraz podporządkowania ich zasadom kompozycji w teatrze plastycznym - tworzenie wybraną techniką oryginalnej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
21. Szkolny happening, akcja plastyczna lub performance o treściach ekologicznych. / „Życie w krajobrazie – miasto, rośliny, zwierzęta” lub „Ochrona ginących gatunków”	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	• happening • performance • teatr plastyczny • akcja plastyczna • scenografia, kostium, rekwizyty	• podręcznik: 19. –20. <i>Teatr plastyczny, performance</i>, s. 80–82 • zdjęcia przedstawiające wybrane happeningi, performance, akcje plastyczne • materiały o wystawie twórczego recylingu „Najlepsze przetwory”, Warszawa, Królikarnia, październik 2013 • duże lustro • aparat fotograficzny	• pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: tworzenie rekwizytów i form przestrzennych, makijaży do wybranego działania plastycznego • prezentacja ćwiczenia • omówienie sposobu realizacji ćwiczeń i podsumowanie (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance'u oraz zauważanie niektórych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym • orientacyjne określanie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych • tworzenie prostego pomysłu przebiegu i elementów akcji plastycznej lub performance'u o charakterze ekologicznym • wykonywanie na twarzy lub odkrytych częściach ciała prostego makijażu nawiązującego do działania ekologicznego	• dobra znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance'u oraz zauważanie istotnych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym (udział widzów i przypadkowych przechodniów, działania twórców na własnym ciele, oddzielenie widzów od sceny) • dokładne określanie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych • tworzenie oryginalnej przemyślanej akcji plastycznej lub performance'u o charakterze ekologicznym, tworzenie rekwizytów i scenariusza przebiegu wydarzenia • wykonywanie na twarzy i odkrytych częściach ciała oryginalnego makijażu związanego z działaniem ekologicznym
22. Film – twórcy i środki wyrazu. / „Daleko i blisko – różne plany filmowe. Znaczenie otoczenia, znaczenie postaci” (szkic)	I.1 I.6 II.5 III.4 III.5	• kino nieme i film dźwiękowy • reżyser • scenarzysta, scenariusz, fabuła • operator, kadr, ruch kamery • scena filmowa • plan filmowy • montaż, montażysta	• podręcznik: 21. <i>Film – twórcy i środki wyrazu</i>, s. 83–85 • wybrane zdjęcia filmowe, krótki fragment wybranego filmu • Andrzej Wajda, <i>Rysunki z całego życia</i>, Warszawa 2011 • duża pusta rama obrazu lub rama zrobiona z papieru	• pogadanka • prezentacja zdjęć • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkic pastelami olejnymi lub suchymi • omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjne określanie specyfiki i złożonego charakteru dzieła filmowego • rozpoznawanie wybranych twórców dzieła filmowego i orientacyjne określanie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu • orientacyjne określanie środków wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym • orientacyjna znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe	• dokładne określanie specyfiki, złożonego charakteru dzieła filmowego, elementów historii kina związanych z przejściem od kina niemego do dźwiękowego • rozpoznawanie istotnych twórców dzieła filmowego i określanie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu • określanie ważnych, charakterystycznych środków wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym • dobra znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia oryginalnej kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
23. Rodzaje filmu, film animowany. Wymyślamy postacie i uczymy je poruszania się w wymyślonym świecie	I.1 I.2 I.6 II.5 III.4 III.5	- film fabularny, dokumentalny, oświatowy, animowany - animacja - reżyser - film długometrażowy - film krótkometrażowy - zdjęcie filmowe - animacja poklatkowa	- podręcznik: 22. <i>Rodzaje filmu, film animowany</i>, s. 86–88 - wybrane kadry z różnych rodzajów filmu z różnych źródeł - cyfrowy aparat fotograficzny	- pogadanka, rozmowa nauczająca - prezentacja zdjęć, filmu - ćwiczenie - ćwiczenie plastyczne: kompozycja tła i wykonywanie postaci do animacji wybraną techniką rysunkową lub malarską - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość różnych rodzajów planu filmowego i tworzenie prostej kompozycji barwnej ilustrującej dwa różne plany filmowe - orientacyjna znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego - orientacyjna znajomość i określanie różnych rodzajów filmów i dokonywanie prostych porównań ich specyfiki - orientacyjne rozpoznawanie specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa - tworzenie prostej postaci oraz tła (scenografii) do rysunkowego filmu animowanego - tworzenie zdjęć do animacji poklatkowej	- dobra znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego - dobra znajomość i określanie różnych rodzajów filmów oraz porównywanie ich charakterystycznych cech i specyfiki - dobra znajomość specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa - tworzenie oryginalnej postaci rysunkowej do filmu animowanego oraz ciekawego tła, świata, scenografii, w której się ona pojawi - tworzenie zdjęć i zmontowanie prostej animacji poklatkowej
24. Komputer jako narzędzie artystyczne. Grafika komputerowa. Multimedialna prezentacja o regionie. / „Abstrakcja” (grafika komputerowa)	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.8	- multimedia, multimedialny, prezentacja multimedialna - realizacje interaktywne - instalacje multimedialne - realizacje interaktywne - grafika komputerowa, grafika wektorowa, grafika rastrowa	- podręcznik: 23. <i>Komputer jako narzędzie artystyczne</i>, s. 89–91; 24. <i>Grafika komputerowa</i>, s. 92–94 - przykłady dzieł multimedialnych i realizacji interaktywnych z wybranych źródeł (fragmenty)	- pogadanka - prezentacja zdjęć i materiału ilustracyjnego - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: prezentacje multimedialne o regionie lub historii szkoły / abstrakcyjne grafiki komputerowe	- orientacyjne określanie specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, grafiki komputerowej - orientacyjne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych - orientacyjne określanie sposobu odbioru interaktywnych instalacji multimedialnych - orientacyjna znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej - orientacyjne określanie różnic między grafiką rastrową a wektorową - orientacyjne określanie wyglądu i wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D	- dokładna znajomość specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, określanie elementów składowych - dokładne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych - określanie sposobu odbioru instalacji multimedialnych, zauważanie różnic w stosunku do odbioru tradycyjnych dzieł sztuki - dobra znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej - dobra znajomość i dokładne określanie różnic, zastosowania grafiki rastrowej i wektorowej - dobra znajomość, określanie wyglądu i sposobów wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D, określanie związków grafiki z innymi dziedzinami sztuki

AUTOR: Beata Mikuliak

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		- grafika 2D - grafika 3D	- albumy, foldery o regionie, okolicy, historii i tradycjach regionalnych - kronika szkoły - przykłady grafik komputerowych - komputer z oprogramowaniem do wykonania prezentacji i dostępem do internetu i oprogramowaniem graficznym - drukarka kolorowa	prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- tworzenie podczas pracy zespołowej uproszczonej, bardzo krótkiej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach, tradycjach, wykorzystywanie jednego lub dwóch wybranych elementów składowych prezentacji - tworzenie podczas pracy zespołowej uproszczonej, bardzo krótkiej prezentacji multimedialnej - wykonywanie uproszczonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu	- tworzenie dłuższej, przemyślanej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach i tradycjach, praca zespołowa z wykorzystywaniem wszystkich elementów składowych w prezentacji (obrazy np. fotograficzne, tekst, muzyka) - tworzenie dłuższej, przemyślanej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach i tradycjach, praca zespołowa z wykorzystywaniem wszystkich elementów składowych w prezentacji (obrazy np. fotograficzne, tekst, muzyka) - wykonywanie ciekawej pod względem formy plastycznej, złożonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu
Sztuka i rynek						
25. Grafika użytkowa, plakat. Projekt słupa ogłoszeniowego albo tablicy z plakatem zapraszającym na film lub koncert	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5	- grafika użytkowa - grafika warsztatowa - druk - reklama - plakat - typografia, liternictwo - znak plastyczny, złożony znak plastyczny - reprodukcowanie, powielanie, nakład	- podręcznik: 25. <i>Plakat i grafika użytkowa</i>, s. 96–99 - karta pracy: <i>Grafika użytkowa</i> - wybrane zdjęcia plakatów, okładek książkowych - ilustracji, banknotów, znaczków pocztowych i innych dzieł grafiki użytkowej (lub eksponaty)	- pogadanka - prezentacja reprodukcji i eksponatów - praca z tekstem - ćwiczenie plastyczne: plakat, słup, tablica techniką mieszaną - prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa zbiorowa)	- orientacyjne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym - orientacyjne określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej - orientacyjne określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej - orientacyjne określanie podobieństw i różnic między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową - tworzenie prostego słupa ogłoszeniowego albo tablicy z ubogim w formie graficznej plakatem dotyczącym koncertu lub filmu	- dokładne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym - znajomość i określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej - określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej - określanie wielu istotnych różnic i podobieństw między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową - tworzenie oryginalnego słupa ogłoszeniowego lub tablicy z ciekawym plakatem dotyczącym koncertu lub filmu; użycie nietypowej formy

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			wybrany materiał ilustracyjny z podręcznika i innych źródeł			graficznej i odpowiednie połączenie znaku plastycznego i tekstu
26. Rynek sztuki. Prawo autorskie. Katalog wystawy, zaproszenie na wernisaż i informacja prasowa o wystawie	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.5 III.8	- prawo autorskie - dzieła sztuki, dobra kulturowe, dobra intelektualne - oryginał - kopia - replika - reprodukcja - plagiat - pastisz	- podręcznik: 26. <i>Rynek sztuki. Prawo autorskie</i>, s. 100–102 - reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł - reprodukcje dzieł Leonarda da Vinci, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa - komputer z dostępem do internetu i z dostępnym oprogramowaniem graficznym	- pogadanka - praca z tekstem - ćwiczenie - prezentacja reprodukcji, plakatów, katalogów wystaw i rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: kompozycje katalogów, zaproszeń, informacji prasowych wykonanych tradycyjnymi technikami lub na komputerze - podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjne określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości - orientacyjne określanie znaczenia prawa autorskiego - orientacyjne określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców - orientacyjne określanie sposobów naruszania prawa autorskiego - tworzenie prostego zaproszenia, informacji prasowej i katalogu promującego wystawę znanego artysty	- określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości dla społeczeństwa, galerii, domów aukcyjnych, kolekcjonerów - określanie znaczenia prawa autorskiego oraz warunków publikowania utworów - określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców - określanie różnych sposobów naruszania prawa autorskiego - tworzenie ciekawego, oryginalnego zaproszenia, informacji prasowej, katalogu promującego wystawę znanego artysty
Estetyka i funkcjonalność otoczenia						
27. Architektura współczesna. Ukryć czy pokazać funkcję? Porównanie architektury i rzeźby. /	I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5	- architektura współczesna - urbanistyka - architekt - wyobraźnia - projekt architektoniczny	- podręcznik: 27.–28. <i>Architektura współczesna</i>, s. 104–112 - karta pracy: <i>Architektura / forma i funkcja</i>	- pogadanka - prezentacja materiału ilustracyjnego - praca tekstem - dyskusja	- orientacyjne określanie znaczenia wyobraźni, materiałów, znaczenia komputera w projektowaniu budowli i pracy architekta - określanie wybranych form i prostych cech kompozycji współczesnych budowli na przykładzie znanej budowli	- określanie różnorodnego znaczenia wyobraźni, możliwości wykorzystania nowoczesnych materiałów, projektowania komputerowego w projektowaniu współczesnych budowli - określanie różnorodności i bogactwa form architektury współczesnej

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
„Budowla jak abstrakcyjna rzeźba”, „Budowla jak ażurowa forma przestrzenna i rusztowanie”.		- kompozycja, statyka, dynamika, proporcje, kierunki, kontrasty - budowla, bryła budowli - zespół, kompleks architektoniczny - elementy budowli, detale architektoniczne - forma budowli - funkcja budowli - funkcjonalność budowli - rzeźba abstrakcyjna - forma przestrzenna	zdjęcia współczesnych budowli i rzeźb abstrakcyjnych o różnicowanej formie z podręcznika i wybranych źródeł	- ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe i modele brył architektonicznych - podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna i / lub grupowa, zbiorowa)	- dokonywanie prostych porównań rzeźb współczesnych i budowli architektonicznych pod względem różnic nieużytkowego i użytkowego charakteru dzieł, formy oraz funkcji, funkcjonalności budowli; operowanie częścią poznanych pojęć podczas porównań - uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury - tworzenie uproszczonego, schematycznego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej	- znajomość i ciekawe, precyzyjne opisywanie kompozycji oraz proporcji, kontrastów kierunków i form brył i kompleksów architektonicznych znanych współczesnych obiektów architektonicznych - porównywanie różnorodnych cech współczesnych budowli architektonicznych i współczesnych rzeźb abstrakcyjnych pod względem - różnic użytkowego i nieużytkowego charakteru dzieł, formy, konstrukcji, cech kompozycji, proporcji, funkcji, funkcjonalności budowli; swobodne operowanie poznanymi pojęciami podczas dokonywania porównań - aktywne uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury, znajdowanie ciekawych przykładów, wskazywanie związków i określanie ich przyczyn - tworzenie ciekawego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej
28. Wnętrze. Jak mieszkano dawniej, jak mieszkamy dziś – co się zmienia? Dlaczego igloo nie powstanie na równiku? (dyskusja). /	I.1 I.2 I.3 I.4 II.3 III.6	- estetyka - estetyka otoczenia - architektura wnętrz - architekt wnętrz - dizajn, dizajner - wzornictwo przemysłowe - rzemiosło artystyczne - wyposażenie wnętrz	- podręcznik: 29.–30. <i>Wnętrze – estetyka i funkcjonalność</i>, s. 113–117 - karta pracy: <i>Światło i kolor we wnętrzu</i>	- pogadanka - prezentacja materiału ilustracyjnego - rozmowa, dyskusja - praca z tekstem	- orientacyjne określanie znaczenia estetyki otoczenia, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka - rozumienie znaczenia niektórych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne,	- określanie i rozumienie znaczenia estetyki w życiu codziennym, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka - rozumienie wpływu wielu różnorodnych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne, klimatyczne, społeczne); wskazywanie

AUTOR: Beata Mikulik

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Projekt wymarzonego pokoju – ja i moje zainteresowania. Pokój, w którym spotyka się cała rodzina. Taras, balkon, ogród – miejsce odpoczynku		• minimalizm • funkcja • funkcjonalność • ergonomia • ergonomiczny • ekologia • kompozycja, kolorystyka wnętrza • styl wnętrza • perspektywa zbieżna, perspektywa aksonometryczna • architektura zieleni, architektura krajobrazu	• zdjęcia różnicowanych wnętrz i reprodukcje obrazów przedstawiających dawne wnętrza z wybranych źródeł • zdjęcia wnętrz z podręcznika • zdjęcia ogrodów, balkonów, tarasów z wybranych źródeł	• ćwiczenie plastyczne: projekt wnętrza kredkami ołówkowymi lub kredkami akwarelowymi z konturem cienkopisem albo kolorowymi flamastrami • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	klimatycznej); próba wskazywania ich w rozmowie i dyskusji • rozumienie w podstawowym zakresie znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, próba wydzielania stref we wnętrzu • orientacyjne określanie znaczenia i wykorzystywanie niektórych środków plastycznych w projektowaniu wnętrza • rozumienie znaczenia ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrz • tworzenie uproszczonego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), próba zastosowania zasad funkcjonalizmu i wybranych zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki	ciekawych przykładów w rozmowie i dyskusji • rozumienie różnorodnego znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, wydzielanie stref i traktów komunikacyjnych we wnętrzu • określanie istotnego znaczenia i wykorzystywanie różnych środków plastycznych dla uzyskania harmonijnej formy wnętrza • rozumienie zasadniczego znaczenia ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrz • tworzenie ciekawego, przemyślanego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), konsekwentne zastosowanie zasad funkcjonalizmu i zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki
29. Powtórzenie wiadomości: język plastyki, środki artystycznego wyrazu, którymi posługujemy się, tworząc różne kompozycje plastyczne.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.4	• kreska • barwa, barwy czyste i złamane, ciepłe i zimne, dopełniające, zjawisko powidoku, względność barw • plama barwna • gama kolorystyczna szeroka, wąska, tonacja, akcenty kolorystyczne	• reprodukcje z podręcznika do kl. 7 ilustrujące zagadnienia powtórzeniowe • reprodukcje z podręczników do kl. 4, 5, 6	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie: wykonywanie planszy gry różnymi technikami, prostych szkiców lub prezentacji	• ogólna znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie • pobieżne powtarzanie i zauważanie zagadnień w charakterystycznych dziełach	• dobra znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie • pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie poznanych środków artystycznych

AUTOR: Beata Mikulić

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Quiz, pytania, gra planszowa lub kolorowe prezentacje		- faktura - walor - światłocień - cieniowanie, modelunek - kompozycja statyczna, dynamiczna, otwarta, zamknięta, rytmiczna, symetryczna - układ rzędowy, pasowy, kulisowy, plany obrazu - perspektywa linearna, malarska, powietrzna, - architektura wnętrz - dizajn, dizajner - architektura zieleni - wzornictwo przemysłowe - rzemiosło artystyczne - funkcja - funkcjonalny - ergonomia, ergonomiczny	- reprodukcje z innych źródeł - karta pracy: <i>Sprawdź swoją wiedzę. Plastyczny warsztat pracy</i>	podsumowanie omawianych zagadnień (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- tworzenie uproszczonej pod względem graficznym planszy do gry - tworzenie prostej prezentacji ilustrującej wybrane pojęcie	- w znanych dziełach o zróżnicowanej formie i charakterze - tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry - tworzenie prostych prezentacji, bardzo trafnie ilustrujących pojęcia
30. Powtórzenie wiadomości: dziedziny sztuki, rodzaje tradycyjnych i współczesnych dzieł, tematy w plastyce, instytucje kultury.	I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.4	- malarstwo - grafika - rzeźba - rysunek - architektura - rzemiosło artystyczne - wzornictwo przemysłowe - portret - pejzaż	- reprodukcje z podręcznika do kl. 7 ilustrujące zagadnienia powtórzeniowe - reprodukcje podręczników do klasy 4, 5, 6 - reprodukcje z innych źródeł	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie: wykonywanie planszy gry różnymi technikami, prostych szkiców lub prezentacji - podsumowanie	- ogólna znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury - pobieżne powtarzanie i zauważanie zagadnień w wybranych dziełach i materiale ilustracyjnym - tworzenie uproszczonej pod względem graficznym planszy do gry	- dobra znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury - pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie cech poznanych dziedzin sztuki, tematów dzieł, nowych dzieł, instytucji kultury

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Quiz, pytania lub gra planszowa lub kolorowe prezentacje		• martwa natura • scena rodzajowa • abstrakcja • happening • performance • asamblaż • <i>emballage</i> • <i>environment</i> • muzeum • skansen • galeria • wystawa • wernisaż • plakat • billboard • katalog • fotografia • teatr • film • multimedia • prawo autorskie • oryginał • plagiat	• karta pracy: <i>Warszat i dzieło artysty</i>		• tworzenie prostej prezentacji w orientacyjny sposób ilustrującej wybrane pojęcie	• tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry • tworzenie prezentacji trafnie ilustrującej wybrane pojęcie